

Upravištv.: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk.: Ljubljana, Sela-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček. zavodi: Ljub-
ljana št. 11.842. Praha čisto 78.180.
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina: mesečno 25 — Din.
za izmenitve 40 — Din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor, Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje, Kocenova ul. 8. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu

Koristi in opore

v socialnem in gospodarskem pogledu nu-
dijo „Jutrovi“ mali oglasi.
Danes 460 ponudb in povpraševanj.

Razorožitvena pogajanja po binkošnih

Tehnične komisije nadaljujejo razprave — Ponovni
sestanki voditeljev delegacij bo šele po binkošnih

Zeneva, 30. aprila. E. Včeraj se je vršil
sestanki voditeljev nemške, ameriške,
francoske in italijanske delegacije. Raz-
pravljali so o razorožitveni konferenci.
Razgovor je bil zelo živahen. Američani
so zahtevali, naj se takoj spet prične po-
gajanja, čim se zaključijo volitve v Fran-
ciji. Macdonald je spodbujal pripravo po-
gajanja nadaljevalje šele 10. junija
ali v Zenevi ali v Lausanni, kasneje pa se
je priključil ameriški predlogu, ker so
Američani vztrajali pri svojem mnenju.
Paul Boncour je izrazil mnenje, da bo
treba počakati, da se zaključijo tudi ožje
volitve v Franciji, ki se vršijo 8. maja.
Treba je vsakogar vedeti, ali se bo stabi-
liziral režim sedanje francoske vlade. Ure-
jen francoski notranji-politični položaj je
predpogoj za nadaljnja pogajanja. Sprito
tega kaže, da se bodo pogajanja nadalje-
vala 12. maja, ali, kar je še bolj verjetno,
po binkošnih praznikih 18. maja.

Po poročilih iz francoskih krogov obse-
ga Stimsonov program tri osnovne točke.
Ker se ni znano, kdaj se spet sestane
splošni odbor konference, so bili na vče-
rjšnjem sestanku mnenja, naj bi tudi
tehnični odbori prekinili svoja posveto-
vanja. Macdonald odpušča nocoj iz Ze-
neve. Stimson pa namerava v nedeljo
zvečer odpotovati v Cannes.

Zeneva, 30. aprila. d. Po včerajšnjih raz-
govorih v Stimsonovi vili, ki so se jih
udeležili poleg Stimsona, predsednik angle-
ške vlade Macdonald, francoski delegat
Paul Boncour, italijanski delegat Rosso in
nemški delegat poslanik Nodolny, je bil
izdan naslednji skupni komunikat:

V vili Des Bessings, sedanjem bivali-
šču ameriškega državnega tajnika Stim-
sona, se je danes popoldne vršil pod pre-
sedstvom Macdonalda razgovor med glavnimi
delegati Nemčije, Amerike, Velike
Britanije, Francije in Italije, ki se trenut-
no muče v Zenevi. Vsi so naglašali potre-
bo, da bi se dosedanja pogajanja, ki so se
zelo ugodno razvijala in so bila zaradi Tar-
dieuove bolezni prekinjena, čim prej zo-
pet obnovila. Obstaja namena, da se raz-
govori obnove v prihodnjih štirinajstih
dneh, vendar bo natančen rok še določen.

Centrum in Hitler

Pogoji dr. Brüninga za koalicio z narodnimi socia-
listi na Pruskem — Pred splošnim razpustom vseh
strankarskih vojaških formacij

Berlin, 30. aprila. d. Državni kancelar
dr. Brüning se je danes vrnil iz Zeneve v
Berlin. Takoj po svojem prihodu je poro-
čal državnemu predsedniku o zenevskih
pogajanjih, nakar se je udeležil seje vo-
dstva centra, kateremu je obrazložil svo-
je mnenje o bodočem političnem razvoju
v Nemčiji in zlasti v Prusiji. Od dr. Brü-
ninga je tudi v glavnem odvisno, na kak
način se bo centrum pogajal z narodnimi
socialisti o sestavi vlade v Prusiji. Skoro
gotovo pa je že sedaj, da bo centrum po-
stavil kot pogoj vladne koalicije z naro-
dnimi socialisti v Prusiji opustitev njihove
agresivne stališča proti dr. Brüningo-
vi vladi.

V času Brüningove odsotnosti so pripra-
vili v nekaterih državnih ministrstvih več
zakonskih predlogov, ki bodo predloženi
ministrskemu svetu v odobritev prihodnji
ponedeljek. Predvsem se namerava odredi-
ti splošen razpust vseh organizacij voja-
škega značaja. Na ta način bi se prepo-
ved narodno socialističnih napadalnih od-
delkov naknadno uvrstila v ukrepe sploš-
nega značaja, tako da bi se ne zdelo napre-
jena proti eni sami stranki. Na drugi stra-
ni naj bi se rešilo s to splošno odredbo tu-
di vprašanje razpusta Reichsbannerja, ki

sicer ni vojaškega značaja in je že sam
razpustil brambe formacije, osnovane v
zaščiti republike. Drugi načrt, ki je bil
pripravljen v času odsotnosti državnega
kancelarja, se tiče zasilne odredbe za oja-
čenje naseljavne delavnosti, ki naj bi se
financirala s premijskimi posojili. Končno
gre za predlog državnega proračuna za le-
to 1932-33, ki bo državnemu zboru pre-
dložen 9. maja.

Berlin, 30. aprila. e. Današnji „Vor-
wärts“ je objavil članek pruskega notra-
njega ministra Severinga, ki pravi: Če bo
narodni socialisti v Prusiji skušali po-
gostiti ustavo in vzpostaviti svojo strah-
vlado, bodo nastale posledice, za katere
bodo sami odgovorni. Centrum bo moral
strogo paziti, da prepreči prestopke naro-
dnih socialistov, če bodo sodelovali v novi
vladi.

München, 30. aprila. d. Narodno-sociali-
stični odvetnik dr. Frank je po naročilu
Adolfa Hitlerja vložil pritožbo proti volit-
vam državnega predsednika. Pritožba se
opira na dozdnevno zlorabo brežičnih po-
stav v prid Hindenburgove kandidature,
kakor tudi na dozdnevno protustavne poli-
cijske in druge oblasti ukrepe.

O vprašanju novega znižanja mezd je
izjavil minister, da ne bo nikdar „zpo-
vnil“ zahteve delodajalcev po odpravi sedanje-
ga poravnalnega postopanja, dokler ne
vodil svoj resor. Stori bo vse, da pre-
preči nadaljnje padanje mezd. Priporočil
je, da se v Nemčiji meзде v goto-
vih panogah za trajno dobo komaj zno-
sljive, pri čemer gre v prvi vrsti za javne
obrate, prometne ustanove, stvorno obrt
in industrijo živil, kako delež pa misli iti
v teh produktivskih panogah pri znižanju
mezd, ni povečal.

LIKVIDACIJA ŠANGHAJSKE VOJNE

Pogajanja s Kitajsko se bodo nadaljevala kljub atentatu v Šangha-
ju — Društvo narodov odobrilo pogoje za premirje

Šanghaj, 30. aprila. E. Atentat, pri kate-
rem so bili ranjeni odlični japonski voja-
ški in diplomatski zastopniki, je napravil
po vsem daljnem vzhodu mučen vtis. Če-
prav ga je izvršil Korejec, prevladuje mne-
nje, da bo močno vplival na politične raz-
mere, ker se je pripetil baš v času, ko je
bil kitajsko-japonski sporazum o premirju
pred vrzmi. Politični krogi so prepričani,
da bo atentat izval silno japonsko reakci-
jo in vplival tudi na razmerje med Japo-
nsko in Sovjetsko unijo, ki je v zadnjih
dneh že samo po sebi precej napeto.

O dogodku samem navajajo šanghajski
listi razne podrobnosti. Neki častnik, ki
je bil poleg tribun, na kateri so bili zbira-
ni zastopniki oblasti in je ostal k sreči ne-
poškodovan, pripoveduje v svojem poroči-
lu, kako so si oddelki Rdečega križa s te-
žavo krčili pot skozi zbegano množico, ki
je štela okrog 20.000 ljudi. Poslanec Sige-
miciu ima zlomljeno nogo in je hudo ranjen
na trebuhu. Zračni pritisk eksplozije ga je
vrzel v zrak. Ko je padel na tla, si je zlo-
mil nogo. Generalni konzul Murray je hu-
do ranjen na obrazu. Lice mu je docela
raztrgano. Tudi general Ujeda je ranjen na
obrazu in na levi nogi. Admiralu Nomuri
je drobce bombe izdri levo oko, desno no-
go pa ima docela razmesarjeno. Zdravniki
menijo, da mu bodo morali nogo amputi-
rati. Njegove rane so smrtno nevarne. Če
bo zdravnikom uspelo, da ga rešijo, bo
moral ostati več mesecev v bolnišnici. Do-
cela obupno pa je stanje predsednika Zve-
ze japonskih naseljencev v Šanghaju, Ka-
vavate. Izmed vojnih atakejev tujih sil, ki
so bili zbrani pri paradi, k sreči ni bil nih-
če težko ranjen. General Širokava ima 30
ran, vendar njegovo stanje ni obupno.

Med tem prihajajo iz Tokija poročila, da
je zavladalo po vsej državi silno razbur-
jenje. Podpis kitajsko-japonskega premirja
je bil odgojen.
Japonski mornarji so aretirali v Šang-
haju ameriškega uradnika Hibbarda, ki je
imel nalogo vzdrževati hengkenski park.
Pozneje so ga spet izpustili. Vstop je vsa-
komur prepovedan. V parku so našli v ve-
likem zavoju bombo, ki je bila napolnjena
z nitroglicerinom.

V japonskih krogih pričakujejo, da bo
sta poveljnik konzularne policije Murray in
komendant območja podala demisijsko in
se prijavila vojnemu sodišču. Aretirance
so večinoma že vse izpustili, le nekatere so
pridržali. Na novo pa so aretirali tri sum-
ljive elemente. Japonski listi so dobili na-
log, da ne smejo objaviti nikakega indi-
skretnega poročila o aretacijah in preiskavi.
Iz dobro poučenih krogov se širijo ve-
sti, da bo poslanski svetnik Moriava pre-
vezel funkcije ranjenega poslanika Sige-
miciu. Vodil bo japonsko delegacijo pri mi-
rovnih pogajanjih, ki se bodo prihodnji
teden znova pričela. Na japonskem ozem-
lju šanghajske mednarodne cone je bilo
proglazeno strogo obsedno stanje.

Prva smrtna žrtev

Šanghaj, 30. aprila. E. V pretekli noči je
podlegel poškodbam, ki jih je dobil pri at-
entatu v hongkenskem parku, predsednik Zve-
ze japonskih naseljencev v Šanghaju, dr.
Kavavata. Imel je več ran in je preminul v
grozni mukah. Stanje ostalih močno ranje-
nih oseb se ni poslabšalo. Le poslaniku Si-
gemiciu, ki je dobil 32 ran, gre slabo. Zdrav-
niki ne verujejo, da bi ga mogli rešiti.
Admiral Nomura bo po mnenju zdravni-
kov docela izgubil vid.

Japonski krogi so mnenja, da je atentat
sicer izvršil Korejec, toda pod vplivom ki-
tajskih odličnih krogov, ki so sodelovali pri
pripravi atentata. Danes bi se morala po-
pisati pogodba o premirju med Kitajsko in
Japonsko, a je bil podpis za nekaj dni od-
gojen.

Nadaljevanje pogajanj s Kitajsko

Tokio, 30. aprila. n. Vest o krvavem
atentatu v Šanghaju so izvale na Japo-
nskem silno senzacijo in zgorčenje. Sovraž-
no razpoloženje napram Kitajski je doseglo
vrhunec in se je bati, da bi moglo vplivati
na vodilne osebnosti. List „Asie“ zahteva v
svojem članku, naj se takoj prekinejo mi-
rovna pogajanja in izvrše ostre represalije.
Večina članov vlade pa ne deli tega mne-
nja vojnih krogov ter vztraja pri tem, naj
se pogajanja zaključijo. Ranjeni japonski
generali in admirali za sedaj ne bodo za-
menjeni ter bodo njihove dolžnosti vršili
po činu najstarejši oficirji.

Šanghaj, 30. aprila. E. Hudo ranjeni Ja-
ponski poslanik pri kitajski vladi, Sige-
miciu, je sporočil japonski vladi svoje obža-
lovanje, da mora odstopiti kot vodja japo-
nske delegacije pri pogajanjih s Kitajci, ter
je obenem priporočil, naj se pogajanja čim
bolj pospešijo. Japonska vlada zaradi at-
entata ne bo protestirala pri kitajski vladi,
ker se je atentat sam izvršil na ozemlju, ki
je provizorno pod japonsko upravo in po

atentatorju, ki je japonski državljani.
Tokio, 30. aprila. s. Na konferenci med
zunanjim, vojnim in mornariškim ministrom
je bilo sklenjeno, da se bosta kitajsko-japo-
nsko premirje in atentat v parku Hon-
kev smatrala kot dve popolnoma različni
vprašanji. Stališče Japonske pri pogajanjih
o premirju se ne bo izpremenilo, temveč
se bo skušal pospešiti zaključek pogajanj
o premirju.

Pogoji za premirje odobreni

Zeneva, 30. aprila. E. Izredno plenarno
zasedanje Društva narodov, ki je bilo
sklicano zaradi kitajsko-japonskega spora,
se je pričelo danes popoldne. Pred pre-
hodom na dnevni red je predsednik Hy-
mans izrazil japonski delegaciji sožalje
vseh prisotnih zaradi predvčerajšnjega
atentata v Šanghaju. V imenu japonske
delegacije se mu je zahvalil diplomat Ma-
gaoko.

Skupščina je nato sprejela na znanje
poročilo o kitajsko-japonskem odnosu, ka-
tereto je predložil odbor 19-orice. Po dodat-
nem poročilu o sedanjih pogajanjih je so-
glasno izglasovala resolucijo, v kateri je
med drugim izražena nada, da se bodo ja-
panske čete čim prej umaknile iz Šanghaja.

Zeneva, 30. aprila. g. Plenarna seja
Društva narodov je danes odobrila pogo-
je za premirje, ki so bile sporazumno do-
loženi v Šanghaju ter je sklenila, da bo
komisija Društva narodov še dalje na li-
cu mesta, da bo pazila na izvedbo premir-
ja. Ta sklep je bil sprejet soglasno, le
japonski delegat se je vzdržal glasovanja
ter je na ta način izrazil protest Japonske
proti temu, da se Društvo narodov skli-
cuje na člen 15. statuta Društva narodov.
S tem je likvidacija lokalne šanghajske
vojne zagotovljena ter so ustvarjeni po-
gogi za vzpostavitev normalnih odnosov
med Japonsko in Kitajsko. Mandžursko
vprašanje seveda s tem še ni rešeno.

Sovjetsko vohunstvo v Mandžuriji

Tokio, 30. aprila. d. Kakor poročajo iz
Harbina, je bilo včeraj aretiranih več Ru-
sov, ki so obdolženi, da so zasnovali za-
roto proti novi mandžurski vladi. Policija
je baje prišla na sled obsežnemu vohun-
stvu sovjetskih agentov, ki ni bilo razpre-
deno samo preko Mandžurije, temveč tudi
preko Kitajske in Japonske, ter se je zla-
sti posluževalo brezžične telefonije.

Napredovanje sodnikov

Beograd, 30. aprila. p. »Štuzbene Nov-
ine objavljajo večji ukaz o napredovanju
sodnikov. Med drugimi so napredovali: sta-
rešina sreskega sodišča v Dolnji Lendavi
dr. Friderik Fabjan, starešina sreskega so-
dišča v Marenbergu Janko Čerček, sodnik
sreskega sodišča v Ptujju dr. Fran Muhič,
sodnik sreskega sodišča v Kočevju dr. Fran
Češarek, sodnik sreskega sodišča v Se-
nicih Franc Orožen, starešina sreskega so-
dišča v Rogatcu Karol Ivan, starešina sreske-
ga sodišča v Kranjski gori dr. Vanko Breg-
ar, sodnik sreskega sodišča v Vinski gori
Josip Rus in sodniki okrožnega sodišča Bo-
godin Kobal, dr. Bogdan Petelin, Josip Ba-
ricevič, Vladimir Velušček, dr. Maks Ju-
van in Rajko Lederhas v Ljubljani, dr. Ivan
Maks in Anton Radej v Celju, Avgust Ha-
bermuth v Mariboru in dr. Franc Farkaš v
Murski Soboti.

Rovarjenje komunistov v Bolgariji

Sofija, 30. aprila. e. Kakor poročajo bol-
garski listi, je nastalo po vsej državi ve-
liko vznemirjenje zaradi uradnega nazna-
nila, da je policija odkrila obsežno akcijo
komunistov, ki so hoteli pripraviti za ju-
trnjišnji dan velike nemire. V Plovdivu so
policijski organi izsledili dve ilegalni ti-
skarni, v katerih so ekstremni elementi
tiskali na tisoče prvomajskih komunistič-
nih letakov. Položaj v Sofiji je izredno re-
sen. Policija vrši preiskave na vse strani
in je aretirala že veliko število dijakov
in delavcev. Policijski oddelki so blokirali
tudi Cusendil. Ob vsej meji so postavile
ne ojačene straže. Zastrazene so železni-
ske proge in izdani obsežni varnostni
ukrepi. Kljub temu se po vsej Bolgariji še
nadalje širi prepovedani komunistični
tisk. Oblasti so dale policiji na razpolago
tudi močne oddelke vojaštva.

Tragična smrt celjskega obrtnika

Celje, 30. aprila. Ze preteklo sredo, dne
27. t. m. je izginil neznan kam od doma 40
let stari, obče znani celjski uglaševalec
klavirjev g. Davorin Ropas. Zapustil je več
pisem svojim domačim in nekaterim pri-
jateljem, v katerih je napovedal, da bo
šel prostovoljno v smrt zaradi zlobnih li-
udi. Popoldne so našli njegovo truplo v Sa-
vinji pri Levškem mostu nad Celjem. Brž-
kone si je pokolnik pogal najprej kroglo v
glavo in nato padel v vodo.

Smrt simpatičnega obrtnika je zbudila po
vsem mestu veliko razburjenje in globoko
sočustvovanje z njegovo rodino, predvsem
z njegovim bratom, ki ima znano avtomo-
bilsko mehanično delavnico ob Ljubljanski
cesti. Truplo tragično preminilega obrtnika
so položili na mrtvaški odtel v mrtvašnici na
okoliškem pokopališču.

Posredovalna vloga Poljske

Varšava, 30. aprila. g. Maršal Piłsud-
ski je imel danes daljši razgovor z mo-
skovskim poslanikom Tasekom, ki se jutri
vrne v Moskvo. Nato je zunanji minister
Zaleski poročal maršalu o zenevskih poga-
janjih. V političnih krogih smatrajo, da
sta ti dve konferenci v zvezi z vlogo posre-
dovalca, ki bi jo Poljska prevzela pri po-
gajanjih o sklenitvi polsko-rumunsko-so-
vjetskega pakta o nenapadanj. Zaleski bo
po svojem povratku v Zenevi nadaljeval
v tem smislu razgovore, kakor bo to storil
poslanik Tasek v Moskvi.

Preosnova rumunske vlade

Bukarešta, 30. aprila. g. V zvezi z vesti-
mi, da bo po pravoslavnih velikonočnih
praznikih prišlo do rekonstrukcije vlade,
javlja »Universul«, da bo na mesto seden-
jega zunanjega ministra kneza Ghike ime-
novan Mitileneu, bivši zunanji minister v
vladi Avaresca. Na mesto ministra za na-
rodno zdravje Cantacuzene bo imenovan

profesor Hatlegan iz Kolosha in za novega
trgovinskega ministra državni podtajnik v
notranjem ministristvu Atescu.

Fašistična propaganda v Italiji

Rim, 30. aprila. E. Fašistična propaga-
nda zavzema vedno večji obseg. Generalni
fašistični tajnik Starace je imenoval več-
raj novo vrsto propagandnih skupin in je
določil, da bodo vse dosedanje propagan-
de edince priredile dne 8. maja v raznih
pokrajnah nova manifestacijska zborova-
nja. Fašistična stranka si na moč prizade-
va, da bi prodrla med širše sloje naroda.
Sprito tega se je po inicijativi fašistične
generalne tajnika razvila velika propa-
gandna akcija, ki se je pričela teden
dni pred zadnjim fašističnim praznikom in
bo trajala, kakor se kaže, še ves mesec
maj. Listi poročajo obširno o dosedanjih
propagandnih zborovanjih v raznih pokra-
jinah, ki so se vršila tudi že v nekaterih
krajih Julijske Krajine.

Reforma socialnega zavarovanja v Nemčiji

Zavarovanje brezposelnih bo država prenesla na stro-
kovne organizacije, ker ne more več kriti primanjkljaja

Berlin, 30. aprila. d. Na zborovanju ka-
tolškega trgovskega društva v Erfurtu je
izjavil državni minister za delo dr. Steger-
wald, da država ne bo mogla več v lastni
režiji voditi zavarovanje brezposelnih, ker
je celotno socialno zavarovanje prineslo
za leto 1932 primanjkljaj več sto milijonov
mark, ki se ne more pokriti niti s po-
višanjem davkov niti s povišanjem zava-
rovalnih prispevkov. Zato se bo morala
izvršiti reforma v dveh smereh. Ze v pri-
hodnjih tednih se bo ustvarila kombina-
cija med preskrbovanjem dela in skrb-
stvom za brezposelne, ki bo prinesla tudi
razširjenje prostovoljnega dela. Na drugi
strani se bo vse socialno zavarovanje v
povečani meri izročilo v upravo zavro-
vanjem samim to se pravi, da bo socialno
zavarovanje zopet prešlo na strokovne or-
ganizacije. Delodajalci, ki morajo prav

Ob francoskih volitvah

Vsa Evropa napeto pričakuje, kakšen bo izid volitev v Franciji. Še nedavno so bile volitve normalen pojav, ki je vzbujal normalno zanimanje. Vsi smo približno vedeli, ali so mogoče kakšne znatnejše izpremembe ali ne; nihče si ni od volilnega izida v tej ali oni državi oheral daljnosežnih mednarodnih posledic. Volitve so bile notranja zadeva vsake države.

V zadnjih letih se je pa svet vidno izpremenil. Kdo bo zdaj trdil, da so volitve v Nemčiji, Angliji ali Franciji le notranja zadeva teh držav? Vprava paradokso se sliši, da smo danes dalje od Panevrone kakor kdaj prej, da pa se v Parizu ali Berlinu ne odločuje usoda Francije ali Nemčije, marveč usoda Evrone. Naivnejši del Evrone je tako rekoč v izjemnem stanju. Vodijo se boji za demokracijo in proti njej, boji z gospodarsko krizo, z brezposelnostjo in gladom, boji med agrarnimi in industrijskimi državami. Sedanja stalna napetost političnega položaja je posledica tega nenormalnega, lahko bi rekli vojnega stanja. In ko so na dnevnem redu velike politične bitke — volitve — kdo ne bo pozoren in celo nestrpen? Gledamo pred seboj svet, ki prvi nečemu neznanemu naproti. Pomirjen? Še večjim katastrofom? Kdo ve! Zato smemo z vso pravico vprašati: Quo vadis, Europa? Pridi pozitivni odgovor, ki ga dohimo, pa so izidi parlamentarnih volitev.

Nemčija je odgovorila pred dnevi in njen odgovor nam vsem še hrni v ušesa. Nič ne vemo, kako bo volilna občina in stalna naraščajoča radikalizacija Nemčije na francoske volitve. Ostavimo ta trenutni ob strani vsa prerokovanja in čakamo. Eno je gotovo: gordijski voz se zaneta in drugo: treba ga bo raznesti, raznašati za vsako ceno. Prav to, da se usoda Nemčije še vedno ne odločuje samo v Berlinu niti usoda Italije samo v Rimu, na nam vlija nado, da se bo voz prei ali slej pravilno raznešel s sodelovanjem vse Evrone in da so sedanja ženevska naganja samo uvertura, ki mora preiti v pravo dejanje takoj, ko se bo evropski položaj vsaj nekoliko izboljšal. Francoske volitve utegnejo posneti ta proces.

Francija je danes brez dvoma najvplivnejša država v Evropi. Ona predstavlja na naši celini prvovrstno gospodarsko silo, v mednarodni politiki pa najodločilnejšo in najodgovornejšo zagovornico stanja, kakor je bilo ustvarjeno

z mirovnimi pogodbami. Današnja Nemčija, ki si je edina v odporu zoper mirne pogodbe — edina v tistem smislu, kakor ga zmore samo nemški narod — skuša rešiti v vojni izgubljeni prestiž veslele s trdovratno borbo zoper Francijo. Proti njej vstajajo vsi, ki bi hoteli »popraviti« izid svetovne vojne.

Dejstvo pa je, da je danes Francija edina velesila, ki vodi tako mednarodno politiko, da mali narodi in države niso ogroženi. Odveč bi bilo, če bi razčlenjevali kar do metafizičnega dna vzroke tega dejstva. Dokler se pretežna večina velikih narodov ne sramuje vojaške vloge, zakaj bi se mali narodi sramovali — denimo — lisičje? Navadili smo se, da ne dajemo mnogo na čustvene poklone o preizkušnem zavezništvu, toda sam nagon samohranitve bi nas moral v tem primeru klicati k pameti. Kaj imajo manjši in srednji narodi skupnega z današnjo Nemčijo, kjer se vedno močnejše oglašajo struje, spričo katerih so stari viliemovski pangermani samo še neugodni začetniki? Kaj jim obeta italijanski fašizem, ki vidi svojo najsvežjšo dolžnost v uveljavljanju italijanskih interesov in pri tem preklicano malo vprašanje, kdo mu je bil večeršnj prijatelj in zaveznik? Kaj imajo skupnega z Rusijo, ki je vsa zamaknena v svojo »komunistično misel« in bi morebitni delitvi obstoječih narodov ali držav pristojnovala z enakovljudnim smehljajem kot Kitajec harakiriju svojega nasprotnika? Samo te države »vodijo kolo« na evropski celine. Zares, danes ni težko uganiti, kje so v tragični in daljnosežni temni narodov naši interesi. V megli in nejasnosti položaja je vsaj to jasno.

Ze s staljša zdrave politične pameti in realnega vpoštevanja naših lastnih interesov smemo tedaj želeli, da bi v Franciji zmagała trezna politična linija. Naj francoske volitve pokažejo tudi ostali Evropi pot k politični uravnoveščenosti, ki brez nje ni mogoča uspešna akcija za ozdravljenje sedanjih razmer. Nekdo mora začeti z metodami, ki bodo uspešnejše od današnjega umetnega povijevanja politične temperature. Svet se mora prepričati, da pojde brez ekstrema z leve ali desne: Kdor ga bo o tem prepričal, bo odvrnil vse pošasti, ki danes mučijo domišljijo in pomagajo povečavati gospodarsko zmedo. Naj bi iz Francije prišel golob in snužil na Noetovo baro evropske politike oljkovo vejico iz nove dežele Miru in Zaupanja...

Za čiščenje krvi
Proti slabi prebavi
želodca in črevesja

Izborna delo
Planinka čaj Bahovec
Dobiva se v vseh lekarnah, a zahtevajte izrecno PLANINKA ČAJ BAHOVEC v zaprtih in plombriranih paketih ter z napisom proizvajalca: Lekarna BAHOVEC, Ljubljana Kongresni trg.

Naši poslanci med ljudstvom

Črna, 30. aprila
Preteklo nedeljo se je vršil tu krasno obiskan shod narodnega poslanca g. inž. Pahernika, ki je v poljudnih besedah raztolmačil zbranim poslušalcem dosedanje delo Narodne skupščine, ki je bilo v prvi vrsti posvečeno omiljenju težavnega položaja kmetijskega stana. Zborovalci so s posebnim zadovoljstvom vzeli na znanje za služe poslancev dravske banovine za odpravo žitnega monopola, kakor tudi obljubo g. poslance, da bo pri sestavljanju novega rudarskega zakona z vso verno zagovarjal težnje rudarjev. Izrekli so mu tudi zahvalo, da se mu je posrečilo dobiti vagon koruze za brezposelne. Po govoru g. poslance, ki je posebno ostro ožigosil tudi širjenje nezaupanja v naš denar po raznih brezvestnih elementih, je sledil prijateljski razgovor, v katerem so g. poslancu raztolmačili svoje posebne želje rudniški staropokojenci, grofovski delavci in kmetje. Rudniški delavci so izrazili željo, da naj bi se bratovska skladnica decentralizirala, grofovski delavci so protili g. poslance za posredovanje da ne bi prišli ob izvedbi agrarne reforme s svojimi družinami ob zaslužek, kmetje pa so ga opozorili, kako težko je mežiško-prevaljski okraj prizadet po lovskem zakonu, ker ima marsikdo oddan lov že v zakup.

Slov. Bistrica, 30. aprila

V petek se je vršil v Slov. Bistrici izredno dobro obiskan shod poslance gosp. Krejčiča. V dvorani hotela Beograda se je zbralo nad 100 poslušalcev, večinoma obrtnikov in delavcev. Zborovanje je vodil mestni župan g. dr. Jagodič, poslanec Krejčič pa je v izčrpnem govoru poročal o delu naših poslancev, razložil redukcije v državnem proračunu, izpremembe v vladi, že sprejete in projektirane zakone. Za njim je poročal domačin g. V. Gornjak, član banovinskega sveta, o bivšem zasedanju banovinskega sveta in poljsni sedanjim proračunom naše banovine. Zavzel se je za zlasti za naše najpotrebnejše komunikacije, tako za oplotniško in pohorsko cesto do Sv. Aneha in Ruš. Po raznih zanimivih interpelacijah se je osnoval nato pripravljajni odbor JRKD za Slov. Bistrico in okolico z g. dr. Pučnikom na čelu. Odborniki mesta so sprejeli gg.: dr. Jagodič, Malin, Mondini, F. Kac, Milnar, Kac iz Zgor. Bistrice, Podhrški in Arzenšek, ki bodo izvedli organizacijo nove stranke v mestu in v bližnjih okoliških občinah.

Proti boševiški zaroti na Kavkazu

Moskva, 30. aprila g. GPU v Severni Kavkaziji je odkrila protirevolucionarno zaroto proti sovjetski vladi in proti izvedbi pjalitike. 16 zarotnikov je bilo že aretiranih. Po obtožnici so umorili šefa okrajnega odbora komunistične stranke in dva druga komuniste ter izvršili več drugih nasilstev. Sodno postopanje proti aretirancem se bo pričelo v Moskvi 5. maja. Vsem obtožencem preti smrtna kazen.

Požar v Dravljah

Ljubljana, 30. aprila
Pri nekdanjem vojnem kolodvoru v Dravljah je še nekaj barak, v katerih prebivajo družine železničarjev. Danes popoldne ob 16. je nenadoma nastal požar v eni teh barak, ki je sedmim strankam služila za skladišče. Seveda je baraka z vsem, kar je bilo v njej, postala plen plamenov, zgorel je poleg znatnih zalog živeža tudi prašič in 20 zajcev.

Velika je bila nevarnost za ostale barake, katere so hitro praznili. Streha na prvi srednji baraki je že gorela, toda neumorne prizadevanje ljubljanskih in dravljanskih gasilcev se je posrečilo ogenj omejiti. Škoda je za prizadete prav občutna, o nastanku pa pravijo, da je požar zatelila iskra iz lokomotive.

Novi grobovi

Včeraj popoldne je nenadno preminila za pljučnico v Leonišču priljubljena zagorska učiteljica gđ. Ada Orlhoferjeva. Po svojem prvem mestu v Gabrju je prišla v zagorsko dolino leta 1925, najprej na zagorsko, leto kasneje pa na to pliško šolo, kjer je ostala do konca. Že takoj sploščka se je začela udeleževati na izvenskolskem polju. Najbolj ji je bilo pa pri srcu KJS, v katero je položila vse svoje sposobnosti in voljo. Nikdar ni za svoje delo zahtevala zahvale, dosledno je odklanjala vsako priznanje. Sredi njenejega dela jo je pobrala neizprosna bela žena.

Po daljši bolezni je preminila na Jesenah v 70 letu starosti g. Jožef Tavčar, upokojen delavčja KID. Pokojni Tavčar je bil tih in blaga duša, ki je vse svoje sile posvetil službi, katere je opravil nepretrgano skoro 40 let. Vzgojil je več otrok, ki so že vsi v dobrih življenjskih položajih.

V javni bolnici v Ljubljani je preminil g. Rudolf Jerše, uradnik pri deželnem sodišču, star 45 let.

V Celju je umrl g. Davorin Ropas. Pogreb bo danes ob 17. iz mrtvašnice okoliškega pokopališča v rodno krajino. Pokojnikom blag spomin, žalujočim naša sožalje.

Podpredsednik senata
senator dr. Fran Novak:

Naš dinar

Nervoznost, ki se je glede bodočnosti dinarja v zadnjih časih pojavljala med domačim svetom, je sicer že zelo popustila, vendar se mi zdi potrebno, da v pospešeno pomirjenje pribijem nekatere stvari.

Defetisti, ki jih sicer ni dosti, in sploh nervozni ljudje iščejo neprestano prilike, da vznemirijo svojo okolico. Nekateri delajo to iz nekega bolesnega naslaja, nekateri pa bi morda tudi radi ribarili v kalni vodi. Kakor ostali svet, se imamo tudi mi boriti z gospodarskimi težkočami. Naša država ni otok sredi oceana: okolica, ki je vsa gospodarsko bolna, naravno vpliva tudi na naše razmere.

Nesmiselno in naravnost greh je zato početje onih, ki skušajo slikati našo gospodarsko situacijo kot posledico njih neljubega in neprijetnega političnega razvoja v zadnjem času. Kakor da bi v drugih državah ne bilo še hujše gospodarske krize! Razni politični nezadovoljenci to seveda tudi sami vedo, toda zdi se, kakor da so popolnoma izgubili glavo, ko so izgubili moč in vpliv med ljudstvom. V kratkovidni zaslepljenosti, ki nam je prinesla že toliko škodo, širijo ali vsaj pomagajo širiti vesti, da je dinar slab, da pride do inflacije, da je vse gospodarstvo nezdravo itd. Morda mislijo, da spravljajo vodo na svoj mlin, v resnici pa pljujejo v lastno skledo in žarjajo vodo, na kateri sede.

In to velja za vse: za one, ki širijo vznemirjačo izmišljotino, kakor za one, ki jim nasedajo. Znak brezumnosti je, omalovaževati svoje lastne gospodarske institucije. Objektivno inozemstvo zaupa našemu gospodarstvu in našemu dinarju; nezaupanje skušajo v inozemstvu širiti le tujci, ki so nam neaklonjeni, škodoželjni. In mi naj jim še

pomagamo s tem, da si sami ne zaupamo, da sami zametujemo svoj dinar? Pamet, ljudje božji!

V srbskih delih naše države — tako sem čul iz merodanih ust — niti najmanj ne dvomijo v dinar; čuvajo in cenijo ga kot gospodarsko vrednoto, ne pride jim na misel, ga brez povišanja zamenjavati z drugimi, dostikrat slabšimi stvarnimi vrednotami. Sosedna Avstrija, ki je resnično v slabih gospodarskih razmerah, drži svoj šiling: njegova vrednost je v zadnjih tednih na zunanjem trgu celo poskočila. Tem bolj zločinsko je početje onih, ki širijo nezaupanje v naš dinar; tja spadajo tudi vsi tisti, ki ga po nepotrebnem spravljajo na zunanji trg.

V pomirjenje vseh dobro mislečih, na tudi v pomirjenje vseh zbežanih in histeričnih naj ponovim precizno in kategorično izjavo, ki sem jo baš te dni ponovno dobil na namerodajnejših in najodločilnejših mestih:

Država bo branila dinar kot svojo najvrednejšo gospodarsko postojanko; ščitila in branila bo njegovo vrednost do zadnjega.

naši tudi na žalost in razočaranje spekulantov ali naših zunanjih neprijateljev. Pooblaščen sem, da to avtoritativno izjavo priobčim.

Bolela bo marsikoga glava, ki je v svoji nepremišljenosti sledil lažnim vestem in zgledom in morda celo kupoval tuje, slabše vrednote. Nahajamo se na vrhuncu gospodarske krize. Nisem prerok, a trdno sem prepričan na podlagi dejstev, ki ne varajo, da se bližajo izboljšani razmer. Potrpiti moramo še nekaj časa, ne smemo pa izgubiti glave. Zaupati moramo v sebe in v svojo moč.

Strašna nesreča pri postavljanju kozolca

Tramovje je rabilo mladega delavca, hudo poškodovano dva druga

Boštanj, 30. aprila.

Popoldne ob 3.45 je pretresla ves Boštanj in Sevnico vest o nesreči, ki je zahtevala poleg dveh nevarno poškodovanih in dveh lažje poškodovanih tudi smrtno žrtev. Posestnik in kovač Alojzij Stopar je postavljajl zunaj vasi na Gorenjem polju nov, velik kozolec. Ko so bili tesarji s pripravami gotovi je prišlo pomagat še okrog 25 moč in fantov. Že takoj v početku je delo oviral hud veter, ki je postal usoden. Kozolec je bil v glavnem že postavljen, ko je pognil še hujši vihar ter je vso stavbo nagnil in porušil. Oni, ki so bili pri kraju, so odskočili, nesrečni pa so bili oni znotraj, ki se niso mogli v naglici umakniti. Že po par minutah je izdihnil ravno na sence udarjeni 24letni Janez Podlipnik, mlinarjev sin z Rakovice. Hujše na glavi poškodovanega 40letnega Franceta Možiča, ki se je vrnil šele

pred kratkim iz Francije in ki mu je pred tednom dni umrla žena ter zapustila dva otoka, so pa z avtomobilom odpeljali v krško bolnico. Tja so prepeljali tudi 32-letnega posestnika Ivana Lisca iz Dolnjega Boštanja, ki ima v stegnu zdrobljeno kost. Nesreča je zbudila sožalje v vsej boštanski okolici. Tragika je tem večja, ker je umrl Janez Podlipnik, ki je bil vzor poštenega fanta, dober Sokol, gasilski godbenik in kot tak povsod izredno priljubljen.

Na kraj nesreče je kmalu prišel z avtom zdravnik dr. Turk iz Sevnice, ki je ranjenec nudil prvo pomoč. Po vasi se govori, da je France Možič že na prevozu v bolnico podlegel, kar pa zaenkrat še ni točno znano, vsekakor pa so njegove poškodbe zelo hude. O Ivanu Liscu pa sodi zdravnik, da bo nesrečo preživel.

Nenadna smrt

mladega umetnika

Ljubljana, 30. aprila.

V ljubljanski bolnici je danes popoldne ob 11. nepričakovano podlegel mladi, mnogo obetajoči akademski slikar in kipar g. Joža Gorjup. Že dalje časa se mu je gnajala nosna korenina, zato se je pred nekaj dnevi odločil za operacijo. Podal se je v bolnico in je operacija tudi prav dobro uspela ter se je bolnik včeraj počutil že povsem čvrst. Danes pa je nenadoma nastopila oslabelost, ki ji je kmalu sledila agonija.

Izgubili smo komaj 25 let starega umetnika, ki je baš zadnja leta pokazal tako krepak razvoj, da smo se lahko od njega nađejali še mnogih prvovrstnih umetnin. Po rodu je bil iz Kostanjevice, kjer tudi žive njegovi starši in njegova gospa, rojena Francosnjova. V Zagrebu je na umetnostni akademiji študiral kiparstvo, nakar se je podal še v Firence, kjer se je lotil tudi slikarstva. Vse njegovo umetniško udejstvovanje je odklovala učinkovita monumentalnost. Posebno veliko delo je mladi umetnik opravil lani, ko je v kratki dobi od 8. junija do 13. septembra krasno poslikal kostanjevsko cerkev sv. Miklavža. Bil je tih, vedno vase poglobljen umetnik, redek v besedah, pri delu pa večkrat neutrujen dnevno po celih 18 ur. Njegova nepričakovana smrt je v ljubljanskih umetniških krogih vzbudila globoko obžalovanje. Truplo bo prepeljano iz Ljubljane v Kostanjevico, kjer se bo v ponedeljek ob 17. vršil pogreb. V zgodovini naše umetnosti bo mlademu umetniku ohranjeno častno mesto. Družini izrekamo iskreno sožalje.

Truplo utopljenega dijaka

Eršteta našli

Novo mesto, 30. aprila.

Danes popoldne sta se namenila s čolnom po Krki g. Karel Suhi in g. Ivo Lumpert. Da poiščeta trupla tragično preminilih dijakov, ki so bili 11. t. m. zanešeni v deroče in narastle vode s čolnom vred preko jezca in jih je v narastli deroči Krki dohitela smrt. Ko sta brodarila po Krki je g. Suhi okrog pol 7. zvečer potegnil na desnem bregu izpod skalnatga obrežja z gasilskim kavljem truplo 11-letnega dijaka Stanka Eršteta, sina progovnega delavca v Trebnjem. Truplo je bilo v vodi celih 11 dni. Truplo so očedili in prepeljali v mrtvašnico. O najdbi so bili starši telefonično obveščeni.

Preokret v razbojniškem procesu

Zagreb, 30. aprila n. Danes bi morala biti v Bjelovaru izredna smrtna obsodba razbojnikov Steve Lovrečkovića in njegovih tovarišev, ki so izvršili več umorov ter bili obdolženi tudi nagovarjanja k umoru. Sodni dvor pa je takoj po pričetku sporocil, da se bo razprava nadaljevala 13. maja, ker se morajo zaslišati še nekatera priče glede na dva nova važna momenta. Sklep sodišča je izzval v Bjelovaru precejšnjo senzacijo, ker je občinstvo z veliko napetostjo pričakovalo obsodbo v tem velikem zločinskem procesu.

Dve nogometni tekmi

Zagreb, 30. aprila n. Danes je gostovalo tu nogometno moštvo praške Viktorije Žižkov proti Gradinskemu. Tekma je z 1:1 (1:0) ostala neodločena.

Dunaj, 30. aprila s. Rapid je danes s 5:2 (3:2) porazil berlinsko Minervo, tekma med kombiniranim moštvom WAC in med Hakoah pa je z 2:2 (2:1) ostala neodločena.

Vremenski pregled

Končno se je vremenska situacija vendarle preuredila v smislu prave pomladi in kaže že nekatera svojstva poletnega zasnaja. Poglavitno je pri tem, da se je začel tlak nad Sredozemskim morjem zvišal ter da prihajajo odnosi vetrov: na evropsko celino, kjer kaže barometar nižje stanje. Zato je postalo povsod po kontinentalni Evropi toplejše, in sicer je nad srednjo in južno Rusijo prav tako gorko kot nad srednjo in zapadno Evropo. Hlad je ostal omejen samo na ruski ter skandinavski sever, prav zelo topla pa je seveda nad Sredozemskim morjem posebno v zapadnem delu zato smo dobili v drugi polovici tedna toploto, ki nas spominja že na prehod iz pomladi v poletje: južnozadnji veter nam je puhajl toplega zraka od Italije in Španije, pa celo od Afrike sem, pa za podi še dalje proti severu. Ugodno zračno strujo pa je seveda sprožila zopet velika atlantska depresija, ki se je zanažala s svojim središčem v bližini Velikobritanskega otočja in ki se njen ogromni vetrovni vrtnec razteza že čez vso zapadno polovico Evrope. Seveda v zapadni Evropi že dežuje, široki predeli pa imajo tamkaj oblačno in zelo vetrovno vreme.

Vremenska napoved

Zagreška vremenska napoved za danes: Oblačnost bo polagoma naraščala, srva bo bržkone ostalo vreme toplo in vetrovno s slabejšim deževjem na zapadni strani države.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: V južnih Alpah večinoma oblačno, od časa do časa deževno, hladno.

Nasilje proti nasilju

Z veliko muko in posredovanjem vseh interesov na Daljnem vzhodu doseženo šanghajsko premirje je omajal najnovejši atentat na japonske veljake, predstavniške japonske zasedbene sile na kitajski celini. Okoliščina, da je napadalec korejske narodnosti, daje atentatu čisto določeno politično obelježje. Korejci se pač še niso pomirili z brezobzirno japonsko potezo, ki je po rusko-japonski vojni kar čez noč uničila suverenost korejskega cesarstva. Kakor vse kaže, se menda tudi v doglednem času ne bodo Japonska varnostna oblastva so obenem z atentatorjem in njegovimi tovariši zaprla tudi nekoga Rusia in nekoga Kitajca, kajti imperializem otoškega cesarstva je napadelen ne samo proti Korejcem, marveč tudi proti stotim milijonom Kitajcev in Rusov. Prijem japonske policije je jasen: zamešati v afero vse tri svoje nasprotnike, da se od njih lahko kaj iztisne, pa najsi so pri napadu prizadeli vsi trije ali pa samo eden.

Zdi se, da je »pomirjenje« Mandžurije doseglo ono točko, ko se pomirjeni zatekajo k dinamitu. Prvi primer te vrste se je dogodil na mostu čez reko Sungari in njegova žrtev je bil železniški čuvaj sovjetske uprave, ki je na svojem obhodu odkril nastavljeni dinamit in ga skušal odstraniti. Enako najdbo so napravili 14. tega meseca pri Harbinu, ki pa na srečo ni zahtevala človeških žrtev: dva dni nato pa je na istem mestu skočil s tira vlak z japonskimi vojniki, pri čemer je bilo ubitih 14, ranjenih pa 45 vojakov. Šanghajski atentat je samo eden člen v verigi nasilne reakcije proti japonski zasedbi, po vsej verjetnosti pa nima nikake zveze z mandžurskimi eksplozijami.

Glasilo »belih« Rusov, »Harbinskoje Vremja«, pripisuje seveda vse slične stvari sovjetom in japonski uradni krogi kaj radi verjamejo tem obdolžitvam. Uradna »izjava« se odločno postavlja po robu provokaterskim izjavam lastnih sonarodnikov in navajajo kot dokaz zadevo z generalom Mačansonom, ki dozaj »beli« Rusi tudi označili kot sovjetskega agenta. Kasneje pa se je izkazalo, da je general Ma dobival denar in orožje od Japoncev da se je na videz upiral japonski zasedbi in s tem dal Japoncem povod, da so prodrli do vzhodnokitajske železnice ter preko nje osvojili tudi vso pokrajino Hajlungkiang do Amurja. V splošnem ves sovjetski tisk enodušno zavrača vsakršne protijaponske namere ruske vlade.

Sovijska usmerjenost odkriva seveda obenem tudi vso slabost Moskve, ki bi ji bili zapletljaji skrajno neljubi. Vojna z Japonsko bi ojačala odpor v notranosti, njen izid pa bi bil po vsej priliki tak, kakor l. 1905. Doma revolucija na boljšeju pa poraz za porazom Rdeča armada doslej še ni imela prilike, da pokaže svojo uderjo moč — vojne s Poljsko ne smemo računati, ker so jo sovjeti vodili z neorganičnimi tolpami kojih vojaško vrednost je dovolj orisal pisatelj Babeli. Kremelski mogotci ne vedo, koliko se lahko za nesejo na silo svoje vojske vodo pa na drugi strani predobro, da v prometnem oziru Rusije ni kos zahtevam, ki jih stavi moderna vojna pri taki ogromni oddaljenosti bojišča od središča tehničnih in človeških rezerv.

Sanse pa bi se takoj obrnile ugodno za Mosko, ako bi se na njeno stran posta-

Naši kraji in ljudje

Galerija slovenskih glasbenikov

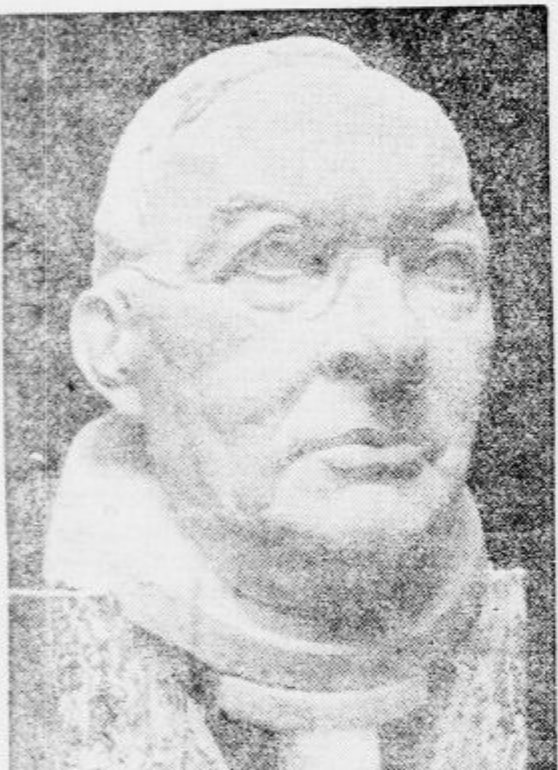
Ljubljana, 30. aprila.

Lep okvir glasbenemu festivalu bo odkritje bronastih kipov znamenitih slovenskih glasbenikov v Vegovi ulici ob prenovljenem poslopiju Glasbene Matice.

Po regulaciji je postala Vegova ulica ena najlepših v starejši Ljubljani. Posebno hita, ki stoji ob njej, so prišle do veljave in tvorijo z rimskim zidom, Napoleonovim spomenikom in s spodnjim, povsem v slogu zidanim kamenitim zaključkom zanimiv del mesta. Po načrtih mojstra Plečnika so prenovili tudi nasad pred Glasbeno Matico

in ga lepo opremiti ter zasediti s novim drevjem, tako da tvori s poslopjem nekako arhitektonsko središče vse Vegove ulice kljub temu, da sta v bližini veliki poslopji realko in univerzo, ki pa ne motita tega učinka. Kipe, ki jih bodo odkrili, je

napravil Lojze Dolinar. V bron so jih pa vili v Zagrebu na umetniški akademiji. Vseh kipov bo osem in bodo lepa galerija naših glasbenikov od Galusa—Petelina pa do Hubada in Sattnerja, katerih kipe pri-
našamo v današnjih reprodukcijah.

Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hemischuss) se uporablja naravna »Franz Josefov« voda s velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala. Univerzitetne klinike izpičujejo, da je »Franz Josefov« voda posebno v srednjih letih in starostni dobi, izborno živilsko sredstvo za žolodec in čreva. »Franz Josefov« grenčica se doblja pri vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Rudarski otroci pri pogozdovanju

Zagorje, 30. aprila.

To je bilo veselje, ko so odkorakale ščetajoče gručice učencev višjih razredov obeh zagorskih šol s motikami, rovnicami in »krocami« na ramenih v naše lepe, počasi ozelenjavajoče griče tja gori proti Čemšenjski planini pogozdovati parcelo posestnika Klopčiča iz Ržiše, seve po naročilu sreskega poglavarstva. Gozdar TPD g. Skvarča, ki oskrbuje tod blizu 700 ha rudniških gozdov, je z besedo in zgledom pokazal, kako je treba saditi smrečice. Nestarna mladež je z zanimanjem poslušala nauke in se z ljubozno vrgla na to, zanjo povsem novo, imenitno delo — saj bodo čez leta in čase zrastle iz neobglednih smrečic ponosna drevesa, ki jih bo marsikateri teh pozdravil

Direktor Nikola Bulajić

Te dni je zapustil Ljubljano direktor podružnice Državne hipotekarne banke g. Nikola Bulajić, da prevzame novo službeno

mesto v istem svojstvu v Skopju. G. Nikola Bulajić je vršil v Ljubljani službo 7 let ter v tem času mnogo storil za našo narodno gospodarstvo. S svojim koncilijantnim in taktičnim nastopom si je pridobil mnogo simpatij. Ko je prišel v Ljubljano, je bila Državna hipotekarna banka šele ustanovljena in se je ta podružnica v prvi vrsti po njegovih velikih zaslugah in odličnih sposobnostih tako lepo razvila. Direktor g. Bulajić se je vneto udeleževal tudi v raznih narodnih organizacijah in si je s svojim blagim in skromnim značajem pridobil mnogo prijateljev. Kot rezervni oficir, kakor ga vidimo na sliki, si je pridobil tudi mnogo prijateljev iz širših krogov, ki mu vsi želijo vso srečo na novem službenem mestu.

Nov planinski dom na Ljubniku

Blagoslovitev koče bo na binkoštno nedeljo. Skofja Loka, 30. aprila.

Ko je gradbeni odsek Škofjeloške podružnice SPD pričel lani z akcijo za zgraditev novega planinskega doma na prijazno senčnatem, 1027 m visokem Ljubniku, pač ni nihče pričakoval, da se bo ta srčna želja škofjeloških ljubiteljev planin tako hitro izpolnila. In vendar je res: koča vrh očanca je zgrajena, postavljena je na trden temelj, dovolj udobno opremljena in bo na binkoštno nedeljo po blagoslovlitvi in službi božji izročena svojemu lepemu namenu.

Le iz preprčanja, da so planine najlepši okras domovine, je šel gradbeni odsek pod predstvom g. Janka Potočnika na trdno pot graditve. Ločani in Ločanke so prispevali z denarjem, ugledna obitelj Balantovih z odstopom potrebnega zemljišča, vojaško poveljstvo s svojim moštvom, obrtniki s brezplačno izvršitvijo mnogih del, vozniki s prevažanjem, pridne roke z donajanjem materiala na strmi vrh — vsi pa z zavestjo, da je novi planinski hram posrečen zamisel, ki bo k pritegnitvi izletniškega sveta v škofjeloško gorovje dokaj pripomogel. Ljubnik že v preteklih letih nikoli ni bil zapuščen. Njegov izvanredno prostorni razgled je bila tista privlačna sila, ki je vedno vabila izletnike. Podružnica SPD je preprčana, da bo odsej poset te »škofjeloške gore« še lažji.

Koča, ki stane okrog 50.000 Din, ima vse, kar današnji čas zahteva. Poleg kuhinje je v pritličju jedilnica, zgoraj pa so spalnice. Precej pregledne je delalo vprašanje vode, ki je sedaj tudi srečno rešeno. Ljubniška

koča bo stalno oskrbovana — tudi pozimi zaradi pripravnih smučarskih terenov v okolici. Slovesna blagoslovitev bo 15. maja, ali v primeru slabega vremena dan pozneje. Planince, ki morda še dvomijo o naravnih krasotah Ljubnika, vabimo ta dan na poset in gotovo bodo prijetno presenečeni.

Srečna dedinja

Znana je že velikanska zapuščina starega Antona Klemenčiča, po rodu iz Leskova, ki je imel v Trstu in na Reki velika podjetja ter je v visoki starosti lani 1. oktobra umrl v St. Petru na Krasu in zapustil ogromno premoženje, ki je cenjeno na 5 in pol milijonov dolarjev ali na okroglih 300 milijonov Din. Edina dediča sta njegovi bratranec Franc in hči njegove nečakinje, Franciška Tavčarjeva, ki je prejela nenadno vest o veliki dedščini v Chicagu. Ga. Tavčarjeva je po rodu iz Poljanske doline, in sicer s Hlavče njive, kamor se je njena mati priženila na Justinovo posestvo. Ko ji je bilo 9 let, ji je mati umrla, oče pa jo je poslal, ko je bila stara komaj 15 let, k stricu v Ameriko. Tu se je po-

ročila s Francetom Tavčarjem iz Sečske doline, ki je znan prosvetni delavec med našimi rojaki. Srečna dedinja je sedaj v svojih domačih krajih in še ne ve, kaj bo počela s svojim premoženjem. Obširnejše poročilo o njeni dedščini je objavil večrajšnji »Slovenski Narod«.

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Najlepša žena sveta — očarljiva

Marlene Dietrich

v filmu Ljubezni in špijonaže kot avstrijska vehunka

X-27

Najnovejši FOXOV zvočni tehnik!

Predstave danes ob 3, 5, 7 in 9 ur
v ponedeljek zadnjikrat ob 4, 7 1/2 in 9 1/2 uri zvečer

Tiha osemdesetletnica

Celje 26. aprila.

Na prijaznem grobu v mali hišici poleg mnogobrojnega poslopja daleč naokrog znamenite veleposetnice in tovarnarja g. Franca Sodina na Teharju je dne 28. t. m. tiho praznovala svoj 80. rojstni dan ga. Alojzija Friedlova, rojena Dobnikar. Po rodu je iz Zgornje Ponikve pri Zalcu. Oče ji je umrl že v rani mladosti. Svoja mlada leta je

preživela pri svoji materi, pozneje pa je služila pri raznih posestnikih v Zalcu, kjer se je leta 1881 tudi omožila. Leta 1894 sta se z možem preselila na Teharje, kjer živi vdova s najmlajšo hčerko. Rodilo se ji je 7 otrok, od katerih živijo razen te hčerke samo dva sina in ena hčerka. Leta 1926. ji je umrl mož za pljučnico.

Vse njeno življenje je bilo samo trpljenje, ko si je pri kmečkem delu, katerega še danes ljubljeno visoko starost z veseljem opravlja, borila za vsakdanji kruh, da je mogla prehraniti svojo številno družino, je pa danes čista in zdrava in če je treba, tudi polna humorja.

Tudi za moško roko, ki krepko zagradi

ki se ne brani nobenega dela, je **Albus milo za umivanje** pravo sredsvo za pranje in snaženje.

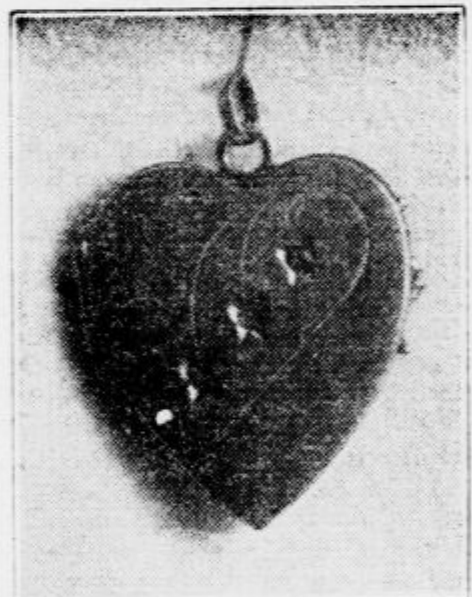

Njegova obilna, mehka polna pena napravi v par trenutkih tudi to roko čisto in fina

Medaljonček, najden na kraju umora

V roparskem umoru trafikanta Jurija Gajška v gozdu pri Rogasški Slatini našli so vedno izrazita sled za sločnom. Orožniki so dognali doselej, da sta morila najbrž dva neznanca, ki sta se že 15. aprila zadrževala tam in se informirala pri Gajškovi ženi v njeni trafiki, kako gre kupčija. Neznanka sta bila obločena v temnejši obleki, na glavi pa sta imela štajerska klobuka. V preiskavi so našli orožniki na kraju umora zlat medaljonček srčaste oblike s tremi kamni, v notranjosti pa ima na vsaki strani žensko sličico, domnevno žene in hčere. Ker je čisto gotovo morilec ob tej ali oni priliki kazal ta medaljon, ki ga je izgubil na lico mesta, razluma ljudem, bo mogoče po tej poti slediti morilec. Kdor bi vedel o zadevi kakor podatke ali kdor bi vedel navesti lastnika medaljonečka, naj piše žandarmerijski postaji v Rogasški Slatini ali pa policijski upravi v Ljubljani.

Kamnogoričani vabijo na slavlje

Radevčica, 30. aprila.

V tistih letih, ko se je jel pri nas močno razvijati turizem, se je pokojni radevčijski lekarnar Hugo Roblek eden izmed naših najbolj zaslužnih delavcev za tujski promet v radevčijskem okraju, ozrl iz Radevčice tudi preko Save, v tiho lipniško dolino. Pokojnik, ki ga je žal mnogo prezgodaj in izredno tragično iztrgala smrt iz naših vrst, je sodelal, da turistika ne obstoji samo v rekordarstvu, v tem, kdo bi rlezel višje ali v bolj nevarni steni dosegel rekord, nego da je namen turistike privabiti človeka, posebno meščana iz mestnih zidov, gostiln in kavarn v večno lepo prirodo in mu le tamkaj pokazati prekrasne prirodne zaklade.

Uprav zaradi tega je začel vzpodbujati in zbirati denar za brv, ki bi najbližje vezala Radevčico s središčem lipniške doline. Ta je bila namreč nekaj let, odkar je iztekla gorenska železnica, precej odrezana od Savske doline. Maja 1902. so otvorili brv čez Savo in skrajšali pot med Radevčico in Kamno gorico skoraj za polovico. S tem, da ni bilo treba hoditi po prašni cesti, marveč po prijetnih tratah in med hladnimi gozdovi, je bilo privabljeni mnogo izletnikov. Pa tudi domačinom je bilo ustreženo. Ker pa lesena brv ni bila zadosti močna, je začela polagoma razpadati in jo je nekdo izredno narasla Sava odnesla. Šele sedaj so domačini uvideli, kako zelo jim je služila bližnjica preko Save.

Takoj nato, ko so kupili uslužbenec ljubljanskega magistrata v Kamni gorici nekdanjo Tomanovo hišo z velikim vrtom, se je pričelo zanimanje za obnovitev brvi, ki bi bila sedaj zelo važna že zaradi ne posebno ugodne železniške zveze s Kamno gorico. Za zavedšino se je posebno zavzel veliki prijatelj Kamnogoričanov gosp. dr. Riko Fux in uspešno je s njegovo naklonjenostjo pridobil primerno podporo, s katero naj bi bilo zgrajeno mostišče, ki bo lahko kljubovalo tudi hudim elementarnim silam. In to je tudi izvedel imenitno naš domačin, teatarski mojster France Sparovic, čigar tme je znano že po mnogih veličjih zgradbah ne samo v Sloveniji, nego tudi po ostalih delih Jugoslavije. Nova brv sloni na dveh železobetonskih oporah. Krajša stoji na močni skali, druga pa je vsajena globoko v savsko tla.

Brv je bila zgrajena in oddana prometu že preteklo jesen. Sedaj, ko je pa urejena tudi pot, ko je končano delo na raznih razglednih točkah, se bo vršila velika slavno-

stna otvoritev s blagoslovitvijo. Prihodnje soboto pridejo nekateri gostje, po večini uradniki ljubljanskega magistrata v Kamno gorico in bodo priredili z domačini prijeten družaben večer. Že v soboto večer bodo goreli v kamnogoriški okolici kresovi na igrala bo godba »Slog« iz Ljubljane. Glavna slavnost pa se bo vršila v nedeljo po prihodu jutranjega vlaka. Gostje bodo odšli najprej skupno v Radevčico, nato pa k brvi. Med potjo proti Kamni gorici bodo spremljevalci domačini vodili posetnike po okolici in jim razkazovali domače zanimivosti in okoliške lepote, ki jih ne manjka v naših krajih. Kamna gorica je gotovo ena izmed najstarejših naselbin Slovenije in je ohranila toliko starinskih zanimivosti, kakor malo katera druga vas. Nadalje pa bodo imeli posetniki priliko ogledati najstarejšo železarsko industrijo, ki je drugod propadla že pred stoletji.

V Kamni gorici vidimo tudi še mnoge naše domače stare umetnosti. V kapelici, pri nas nazvanih znamenjci, najdemo poleg del domačina Matevža Langusa, še Kroparja Potočnika. Stroja in še druge slavne slikarje. Že to kaže, da je bila Kamna gorica nekoč sloveč kraj, kamor so hodili veliki možje in je uprav zaradi tega vredno, da si jo ogledate. V Kamni gorici se več sto let stare hiše in v eni izmed teh se je rodila tudi mati našega velikega slovenskega mecenca Žige Zoisca.

Veleznarstva je okolica za prijatelje prirode in turistike, saj najdete tod močvirne gozdove Jelovica, lepe doline, razgledne točke po vsej Gorenjski, posebno s Pustega gradu, kjer so nekoč gospodovali močnogi Celjani in jih omenja uprav s tega kraja naš slavni pesnik Oton Zupančič, ki je bil že večkrat tod in je tudi žebjarje del v okove svoje zlate besede. Preskrbljeno je tudi za koso izletnikov. V nedeljo popoldne bodo različne zabave, ples, izleti v okolico, k našim mineralnim vrelem, nazvanim Kisli studenci, in na Ojstro peč. Med potjo si bodo izletniki lahko ogledali tudi stare rudnike, kamor so Benečani, prihajajoči preko sorških planin in Jelovice, hodili kopat železno rudo. Prav tako, kakor je ljudstvo odkritosrčno in prijazno, bo tudi vasa prireditev, ki ima namen privabiti one, ki teh zanimivih krajev še ne poznajo.

Kupujte kolke protituberkulozne ilge!

Staranje je posledica pomanjkljive nege !..

Ce si hočete ohraniti mladost in lepoto, ostanite zvesti Crème Simon, katere svetovni sloves jamči za absolutno zanesljiv učinek.

Ne suha ne mastna, a voljna po vaši želji napravi kožo mehko in nežno in da polti mladostno svežost. Rabiti morate ob enem Puder Simon in Milo Simon.

CRÈME SIMON PARIS

Slovenski šolniki pionirji jugoslovenstva

Mnogo let in desetletij pred vojno so bili razkropljeni slovenski učitelji in profesorji po vsej Avstro-Ogrski, ker niso mogli vsi najti doma kruha. Ni se napisana knjiga, kaj so storili vsi ti pionirji znanstva in vzgoje med narodi stare monarhije, pred vsem pa med bratskimi slovanskimi narodi. Kjer so bili med Slovani, so povsod bili navdušeni slovanski narodnjaki, ki so bratom pomagali pri gradbi njih kultur, a med Hrvati in Srbi so bili navdušeni zastopniki jugoslovenske misli.

Omenjam tri slovenske pionirje, ki se delovali pred mnogimi leti v taktis se madžarskim Pančevu. Prvi je bil osnovnošolski učitelj Kos, drugi pred kratkim umrl profesor Avgustin Wester, tretji pa prof. Josip Viler. Kdor je čital Pupinov življenjepis »Od pastirja do izumitelja«, katerega prvi del je lani izdala Vodnikova družba, pozna učitelja Kosa. Pupin mu je postavil v svojem delu nesmrtni spomenik. Kos je mladega Pupina navdušil za prirodopis, a zbudil je v njem tudi zanimanje za slovenske planine. Kako je profesor Pupin mnogo let pozneje poplašal Slovencom na pariški mirovni konferenci to delovanje slovenskega učitelja, nam pove v predgovoru k svoji knjigi. In kar dolgujemo danes Slovenci zahvale Pupinu, jo dolgujemo obenem skromnemu našemu osnovnošolskemu učitelju. Morda se bo našel kdo, ki bo v pančevskih šolskih arhivih poiskal natančnejše podatke o tem zaslužnem možu, o njega življenju, ožji domovini in smrti.

Drugi pionir Slovence je bil v Pančevu profesor Wester. V zadnji, aprilski številki Glasnika jugoslovenskega profesorjskega društva mu je napisal posmrtno upokoje profesor Petar M. Ilić. Spodobi se, da izve tudi širše občinstvo nekaj o tem. G. Ilić priše med drugim: »Pokojni prof. Wester je bil L. 1875 moj profesor za fiziko in matematiko na Pančevski realki, kjer je zapustil pri nas srbskih dijakih najboljši spomin. Pokojni ni bil samo odlični in natančni učitelj matematike in fizike, ki mu je predaval na eksperimentalni podlagi, temveč tudi vzoren vzgojitelj in navdušen Jugosloven, kar je bilo v onem času in na takšnem mestu precej — sramotno. Zaradi tega je bil tudi L. 1877 premeščen na Češko, v Budjovice. Tedaj seveda mi je bilo marsikaj nejasno. Sedaj mi je pa vse jasno, in zato hočem s temi besedami pritižati svečo zahalnega spomina enemu svojih profesorjev, ki nam ni samo nudil jasnega znanja eksaktne vede, in smo ga zaradi tega vzljubili, temveč je uplival tudi na vzbujanje in razvijanje našega jugoslovenskega mišljenja, kar je v onem času sistematičnega potujočnega mnogo značilno. Nam Srbom je zelo ugajalo, da je pokojni prof. Wester ob priliki majskih izletov skrbel za to, da smo mi srbski dijaki prepevali z njim znano pesem »Naprej zastave Slave«, o kateri smo tedaj mislili, da je srbska. Prof. Wester je bil v Pančevu v stalni družbi s pokojnim prof. Josipom Vilerjem, ki je bil tudi Slovenec. Ta je govoril zelo dobro srbsko in se je tudi oženil s Srbkinjo. Ker je znal tudi dobro madžarsko, je ostal v Pančevu do 1880, ko je bil prestavljen v Kečkemet, kjer je umrl. Oba profesorja, Slovenca Wester in Viler, sta zelo ugodno uplivala na nas srbske dijake, prvi kot fizik, drugi kot zgodovinar in filozof. V obeh je živel duh Slovanstva, zato sta tudi vzgojno uplivala na naša narodna čustva. V povečani in svobodni Jugoslaviji se radi spominjamo z globokim spoštovanjem in pieteto svojih umirlih slovenskih profesorjev Westra in Vilerja. Trajna jima slava in hvala in večni spomin!«

P. B.

Kamnik pred tujsko sezono

Kamnik, 29. aprila.

Kamnik stoji z velikim upanjem pred letošnjo tujsko sezono v pričanju, da gospodarska kriza ne bo tako hudo prizadela manjših letovišč in da bo letos številno letoviščarjev v Kamniku ostalo na lanski višini. Tujsko prometno društvo je letos omejilo reklamo večinoma na Zagreb in Beograd, odkoder je bilo dosedaj še največ letoviščarjev. Izvršilo je že veliko dela v reklamnem pogledu.

Dalo je napraviti sto velikih propagandnih tabel, katere krasi 9 slik. Teksti na njih so pisani v štirih jezikih. Table je razposlalo vsem večjim kolodvorom, poslaništvu, »Putniku« itd. Dalje je natisnilo 6000 izvodov propagandne brošure v srbohrvaščini. Brošura obsega osem strani in jo krasi 11 prav lepih slik. Kamnik je sedaj prav častno zastopan na zagrebškem velesejnu z znano kamniško dioramo in z več slikami g. Maksa Koželja.

Posebno živahno bo poleti na kamniškem

Kmetijski vestnik

Več zelene krme in mešanice

Pridelovanje krme v našem gospodarstvu je zelo raznovrstno. Gotovo vsak kmetovalec izkusi pridelati čim več fine in tečne krme. Večkrat mu pa to izpade, in je potem navezan, da mora brez zimo krmiti živino s slamo. Dotični gospodarji, ki pa posevajo pridelovanje krme večjo pažnjo s tem, da pridelajo več pese, krompirja in drugega, pridejo do zadostne količine krmil, ki vsebujejo dovolj škrobnatih snovi, v katerih pa primanjkuje pre potrebnih beljakovin, ki so zlasti v zimskem času dobili le za drag denar.

V današnjih razmerah, ko je cena mleku zelo padla, istotako tudi živini sami, se gospodarji povprašujejo, ali se sploh izplača živino rediti, ni misliti na nakup na beljakovinah obilujočih krmil, kakor so lanene, orehove in sezamove tropine, otrobi in drugo. Primoran je torej kmetovalec pridelovati ceneno in na beljakovinah bogato krmno bolj kakor kdaj poprej, sicer ne bo uspehov v živinoreji.

Sleheri gospodar se zaveda važnosti detelj in njih mešanice, sploh metuljnice, kakor grašice, esperzete in podobnih za pridelovanje krme. Čestokrat pa odpovedo te najboljše krmilne rastline, ako jih sejemo same zase, in sicer zaradi dežja in sploh preobilice vlage ali pa če bolj kakor je v zadnjih letih opazovati, zavoljo dolgotrajne suše. Tedaj nastopijo namreč razni živalski škodljivci kakor tudi bolezni na krmnih rastlinah ter jih uničujejo.

V danih razmerah smo torej navezani na pridelovanje raznih mešanice, in to nekatere žitarice in metuljnice kakor tudi trav samih. Sicer se gospodarji v mnogih krajih pomagajo v poletnem času, da sejo zeleno koruzo za krmno, ki traja skozi vse poletje do jeseni, dokler ne nastopi mraz. Vendar pa tudi to ne zadostuje, če upoštevamo, da nastane pomanjkanje dobre krme posebno proti pomladi. Letošnja pomlad nas z vso resnostjo opozarja na to, da moramo biti pri pridelovanju krme za budočo zelo previdni. V mnogih krajih pri nas je občutno pomanjkanje krme povzročilo sedaj pomladi, da je živina jako oslabela in da se je čez mero odpradajala. Da se prodaja fino seno v Zagrebu vagon za 12.000 Din in da doseže kilogram sena ceno od 1.20 do 1.50 Din, v Bosni, predvsem v Sarajevu, celo 1.75 Din, in da je slama po 80 do 90 par za kilogram, nam dovolj jasno pove, da se moramo poprijeti pridelovanja krme z vso resnostjo. Bati se je namreč, da bodo v teku let s svetovnih trgov čisto izrinili našo živino, in sicer le zaradi slabe kakovosti in neorganiziranosti izvoza. Vzhodne države, posebno Poljska, Rumunija, v največji meri pa Rusija, ki namerava število svoje živine v teku let podvojiti (celo potrojiti), nas ne smejo najti neorganiziranih in nepravilnih, sicer nam preti gotova gospodarska propast.

Pridelovanje dobrih mešanice nam nudi najboljše jamstvo proti slabim letinam, ker so pač nekatere krmilne rastline v tem ali onem oziru vztrajnejše proti izrednim nepravilnostim. S setvijo mešanice se zemlja mnogo bolj enakomerno izkoristi. Detelje uporabljajo za svoj razvoj mnogo več kalija, fosforne kisline in apna kakor trave, ki potrebujejo več dušikate in kalijeve hrane. Detelje segajo s svojimi koreninami v globlino ter izrabljajo tako spodnje plasti, razne trave se pa drže bolj pri vrhu. Jasno je, da se s setvami mešanice izrabijo v večji meri redilne snovi globlje v zemlji kakor tudi višje na površini. Na ta način pridelamo tudi več krme.

Velika prednost setev mešanice je dalje v tem, da je njih pridelovanje bolj prilagojeno naravnim razmeram (legl. zemlji, podnebnju) kakor čista setev posebnih krmilnih rastlin. Zlasti pridelovanje metuljnic, ki zbirajo na svojih koreninah po posebnih bakterijah dušik iz zraka in ga oddajajo potem sosednjim rastlinam, je v današnjih razmerah še mnogo bolj upoštevati vredno. S tem pa ni rečeno, da ne smemo pri setvi mešanice gnojiti s hlevskim gnojem, odnosno s primerno količino umetnih gnojil v obliki polnega gnojenja. Na 1 ha površine je vsekakor vzeti najmanj 100 do 150 kg apnenega dušika, 150 kg 50-odstotne kalijeve soli in 200 kg superfosfata ali 400 do 500 kg mešanega gnojila nitrofosfata. Krmilne mešanice so namreč posebno v prvem času razvoja jako navezane na primeren količino raztopljenih hranil, da se morejo pravilno vkoreniniti. S tem je tudi povedano, da se morajo umetna gnojila vsaj nekaj dni pred setvijo mešanice plitvo podariti in čim bolj zmešati z zemljo. Te mešanice ne zahtevajo pri poznejšem razvoju nikakega oskrbovanja. Kot najpriljubnejše mešanice za naše razmere priporočamo naslednje (na površini 1 hektara vzelo):

80 kg ovasa, 40 kg metuljnice (poletne grašice) in 40 kg ječmena; ali 60 kg ovasa, 40 kg metuljnice (grašice) ali krmilnega graba in 60 kg ječmena; ali 40 kg ovasa in 160 kg grašice; ali 30 kg ječmena, 30 kg ovasa in 120 kg grašice.

Da pridelujemo zeleno krmno, ki jo sejemo po strnišču in jo pokladamo v teku poletja, smo že prej omenili. V ta namen nam služi najbolje koruza: konjski zob; na površino 1 hektara je potrebno 150 do 220 kg litrov tega semena. Dobro je, če sejemo med to zeleno koruzo tudi ajdo in ovas.

razmere dopuščate, bo občina že letos kupila 7000 kv. metrov velik Prašnikarjev travnik, kjer bo SK Kamnik uredil moderno sportno igrišče za nogomet in lahko atletiko. Tako bo na lepem prostoru ob Neviljidi koncentriran ves kamniški sport. Na kopališču se bodo 23. in 24. julija vršile podstavne prvenstvene plavalne tekme. 29. junija pa bo v Kamniku gostovala znana plavalna ekipa dunajskega WAC-a. Občina bo te dni oddala dela za zgradbo otroškega bazena in razpisala oddajo kopališča v podzemlju.

V Kamniku se je vršil banovinski kuharski tečaj, ki je trajal šest mesecev. Udeležba je bila prav častna in z doseženimi uspehi so vsi zadovoljni. Tečaj je bil v ponedeljek zaključen s priručnim banketom, na katerega so bili povabljeni tudi častni gostje.

Se pred pričetkom tujske sezone bo izvršena elektrifikacija Perovega in nove stanovanjske kolonije med domažsko in mengeško cesto. Betonski podstavki in drogovi so že postavljeni in tudi transformator, ki ga grade 100 metrov pred Rodetovo restavracijo ob domažski cesti, je že pod streho.

O pretoku vina

Prvič pretočimo mlado vino navadno okoli božiča, včas prej, včas pa tudi precej pozneje. Šibka, malo kislina vina, katerih droži so morda celo nečedne, guile, bolne, pretakamo ranje in jih lahko precej, toda prav previdno žveplamo z nekajplajom žveplom na azbestu. Nepriljetno kislina in moča vina, katerih droži so zdrave, pretakamo kasneje, januarja, februarja ali morda še nekoliko pozneje, žveplamo pa jih vobče prav lahko. Pri tem odloča tudi čas, kdaj smo brali. Vino poznih trgatve je vobče pozneje godno za pretok kakor vino ranih trgatve, kar je tudi naravno. Zdravi jagodni izbor (naravno sladko desertno vino) pretakamo prvič šele proti pomladi, da ne motimo vrenja in dobrega razvoja takih posebnosti (specialitet), ki pa so pri nas prave redke in ki povzročajo kletarju navadno mnogo škod.

Pred pretokom je treba upoštevati: Ali so mošči dobro povreli. Kipenje moramo kar mogoče pospešiti: primerna temperatura, zdrave, jakе droži (čiste kvasske), mešanice mladega vina v sodu. Ostanke nepovrgete sladkorja so pri običajnih vinih vselej škodljivi. Bakterije, ki povzročajo napad jabolčne kisline, ne priznajo niti sladkorju, pri čemer se tvori neka druga kislina, ki je zopna in kvari vinu okus.

Ali ostane vino na zraku stanovitno? Motnost, ki jo povzročajo beljakovine v mladem vinu, je naraven pojav. Nepriljetno pa je, če vino na zraku v nepokritih čašah v enem ali dveh dneh porjavi ali počni. V prvem primeru pri običajni motnosti pretakamo tako, da vino dobro prepražimo. V čaši na zraku porjavelo vino prepražimo s sesaliko neposredno iz sode v sod, tedaj brez pristopa zraka v kak srohnje do precej močno žveplam sod skozi razpršilnik, da tako uničimo povzročitelja porjavanja (oksidaz). Ako nimamo sesalike in primernih priprav, polizkusmo pretakati z običajno cevjo v nižje ležeči sod, kar pa ne gre vselej. V takem primeru si pomagamo s čistim kalijem metabisulfatom, torej z žveplanjem brez pretakanja. Za vsakršno žveplanje velja, da z njim kar mogoče štedimo.

Ze v prvem sodu porjavelo vino pretočimo v močno žveplan sod ali pa ga, kar je boljše, najprej žveplamo brez pretakanja, torej s kalijem metabisulfatom, in ga pozneje čistimo, na primer z želatino. Z žveplanjem zatremo povzročitelja porjavanja, s primernim čistilom pa že nastalo rjavino izločimo. Porjavenje včasih jako nagaja, ker se rado ponavlja, ako nismo bili dovolj previdni.

Vino, ki na zraku počni, pretočimo ob običajnem prepražanju, da docela počni v drugem sodu, naker ga čistimo. Počnenje se čisto pojavlja zaradi pomanjkanja kisline; v tem primeru ga odpravimo, ako tako vino mešamo z bolj kislim vinom ali pa da mu dodamo čiste citronove ali vinske kisline, kar je po vinskem zakoncu (oajveč do 50 gramov na 100 litrov) dovoljeno.

Upoštevati je tudi ali je vino že dovolj čisto, sicer pretok še odložimo. Pred pretočenjem označimo še vso posodo, orodje, klet, katero temeljito prepražimo, po potrebi pa jo še žveplamo in spet prepražimo.

Pri dobro negovanem vinu ni ne kane nika, sicer je treba ob pretoku in ravnanju s takim vinom še večje previdnosti.

Zaradi preranih trgatve, slabih trsnih vrst in legl. imajo ponekod navzlic sicer morda ugodni vinski letini neprijetno kislina vina. Prekiselno vino izgubi več kisline, ako skrbimo za nekoliko višjo temperaturo v kleti (15° C); ako vino, čim pojema kipeenje, vsak tedaj skozi nekaj tednov s primerno letvo (mešalico) do dna premešamo (pogoj: zdrave droži); ako ostane dalje časa nepretočeno, na (zdravih) drožeh zaradi bakterij, ki pospešujejo razpad osobito jabolčne kisline, kakor smo že povedali. Ta proces razpadanja kisline se vrši lažje tudi še po pretočenju, ako smo vino kvečjemu le prav malo žveplali. Nepretočena ali ob nepravem času pretočena vina se prej ali slej skvarijo.

Drugič pretakamo kakih 6 tednov po prvem pretoku proti pomladi, preden začne temperatura v kleti spet naraščati (črtno sedaj navadno šele prvič), tretjič pa pred prihodnjo trgatvijo ali takoj zanjo.

V drugem in poznejših letih pretakamo enkrat do dvakrat, tudi nenobrat, po kletarski potrebi, kar je odvisno ne le od kvalitete proizvoda, marveč tudi od kakovosti kleti in drugih okolnosti. Prehudo in preopogosto prepraževanje vina preveč pospešuje njega etiranje in starikavo vino osobito v novejšem času v splošnem ni več priljubljeno.

A. Z.

VAŽNOST AVTOMOBILA IN DOLŽNOSTI ŠOFERJA

Razmišljajoč o avtomobilu in važnosti šoferja pri avtomobilu, smo zvedeli od merodajne strani sledeče: avto je danes brez dvoma potrebno prometno sredstvo in nikak luksuz, a šofer je oni, ki krmari in upravlja to vozilo.

Isto, kar je kapetan na ladji, pilot v avionu, to je šofer v avtomobilu. In mi, ki se vozimo z avtomobilom, moramo imeti zaupanje v šoferja, moramo ga spoštovati in ceniti, seveda, saj je naše življenje v njegovih rokah. A tudi šoferji morajo biti napram svojim potnikom uljudni, postrežljivi in dostojni. Na ta način bodo ugajali potnikom in ti ostanejo njihovi stalni naročniki.

Nazadovanje tržaškega prebivalstva v okviru gospodarske in politične krize

V letih pred vojno je Trst zelo napredoval ne le v pogledu svojega gospodarstva, industrije in trgovine, marveč tudi po številu svojega prebivalstva. Slovenski in deloma tudi hrvaški element, ki se je naseljeval v mestu, je predstavljal tedaj prav normalen pritek in prirastek prebivalstva v tržaški občini. S prevratom pa so se razmere ne le v gospodarskem in finančnem, marveč tudi v demografskem pogledu nenadoma spremenile. Učinki prevrata in odsešitve Trsta po Italijo so se pokazali sicer najprej pri občutljivem gospodarstvu v padanju prometa, pomorskega in železniškega, v zastoji industrije in vedno večji brezposelnosti, v padanju finančnih zavodov (medtem ko sta konkurenčni mesti Benetke in Genova baš v tem pogledu naglo napredovali), vendar tudi v demografskem pogledu niso mogli izostati. Predvsem je izostal pritek slovenskega in hrvaškega elementa. Dela je bilo vedno manj tako v pristanišču in topilnicah železa, kjer je našel slovenski delavec s Krasa in Notranjske, pa tudi iz ostale Kranjske in celo Štajerske še največ zaslužka. Pa tudi pri železnici, na sodnih, pri policiji in drugih državnih in občinskih ustanovah in podjetjih sta bila Slovenec in Hrvat zastopljena. Namesto da bi se priseljevali, so se deloma iz političnih, deloma iz povsem gospodarskih razlogov celo šel izseljevali.

Společka se je zdelo, da bo umetno priseljevanje Italijanov iz predvojnih pokrajin (tako zvanih »regnicolov«), ki so jim v Trstu dajali vse mogoče prednosti pred domačim prebivalstvom, odprlo demografski krizi, ki je bila radi italijanske gospodarske in protislovenske politike v Trstu pred mestnim vrati. Mnogo upanja so stavili tudi na znano proliferacijsko politiko fašističnega režima, ki je šla za tem, da bi se italijansko prebivalstvo pomnožilo čim bolj z naravnim prirastkom rojstev in nazadovanjem smrtnih primerov. Tržaški šteti so delali veliko propagando, nekaj časa so celo objavljali vsak porod posebej. Fašistična stranka je delila novorojenčkom perilo in druga darila. Novoporo-

No, pa to niso vse dolžnosti šoferja. Treba mu je vedeti, da je avto zabava in zaslužek, zdravje in odgoja, reprezentacija in pridobitev. Zato je treba, da pazi na svoj voz. Njegov voz mora biti ne samo znotraj, temveč tudi zunaj čist, ker sta ravno čistost in smisel za red izraz njega samega.

Pa je še neka važna stvar, ki mora nanjo misliti šofer. On mora potnikom napraviti vožnjo lahko in prijetno. A to je mogoče samo z DUNLOP gumami. DUNLOP-gume so zato kakor ustvarjene. Ne tresejo, in se vozite na njih kakor da bi plaval, a v s' laju, da bi se kam morali zaleteti, zamore šofe: avto takoj ustavi radi njihove hrapave površine in se tako izogniti nesreči.

čencem so poskrbeli znižane vozne listke za poročna potovanja itd. Končno so iz upravno-političnih ozirov priključili celo vrsto okoliških občin (Bazovica, Prosek itd.) k mestni občini. A na zadnje je bilo vse zaman.

Do leta 1931. je število prebivalstva v Trstu sicer še naraščalo, toda že zdaleka ne več v oni meri kakor pred vojno. V poslednjem času (od lanskega ljudskega štetja) pa je že občutno padlo. V tržaškem tisku so ta polaj zaznamovali z obžalovanjem in skrbjo. Listi objavljajo od časa do časa razne predloge, kako naj se reši demografsko vprašanje, na dno problema, ki je predvsem gospodarskega in političnega značaja, pa se ne upa nihče, ker je to v nasprotju z gospodarskimi interesi Italije, to je Benetk in Genove, in s tako zvano fašistično obmejno politiko. Listi z zavistjo navajajo, da je Trst, ki je bil prva teta po prevratu na sedmem mestu med italijanskimi mesti, nazadoval na 10. in da so ga v tem pogledu prekosile tudi že Benetke.

V naslednjem navajamo statistične podatke o številu tržaškega prebivalstva v teku poslednjih 112 let. Številke v prvi rubriki pomenijo letnico, v drugi število prebivalstva, v tretji pa število sorazmernega letnega prirastka ali padca:

1820.	43.467	—
1860.	101.947	+7713
1900.	178.127	+1904
1914.	244.655	+4752
1921.	238.023	-947
1931. aprila	250.723	+1270
1932. marca	245.186	-5590

Leta 1921. je število prebivalstva napram številu v L. 1914 padlo zaradi svetovne vojne in njenih neposrednih učinkov. Nato je do leta 1931 zaradi umetnega priseljevanja in povečanja tržaške občine sicer spet naraščalo, a že zdaleka ne več tako, kakor n. pr. v razdobju 1914 do 1921, končno pa je pričela nekako s lanskim letom rapidno padati. Razvoj števil v zadnjih letih se docela sklada s propadanjem tržaškega gospodarstva in zatiranjem »tujerodnega« elementa.

šmonda pa je bil, kakor je dožnala policija, le orodje v rokah treh laških zlikovcev.

Nepojasnjen napad na istrskega kmetia

Kmet Ivan Slokovič iz Slokovičev pri Pazinu se je pred nekaj dnevi vračal s sejma domov. Ni bil več daleč od doma, ko ga je nemadoma napadel neznanec, ki je oddal nanj strel iz puške in ga težko ranil v hrbet. Slokovič se je zgrudil na tla, kjer so ga kmalu potem našli njegovi sosede. Odnesti so ga domov, naslednjega dne pa so ga na zdravniškem oddelku odpeljali v pujsko pokrajinsko bolnišnico. Zdravniki nimajo upanja, da bi okrevl.

Neznani napadalec, ki je streljal na Slokoviča, skrit za grmičevjem ob poti, je izginil in ga doslej še niso našli. Vzroki napada niso znani, zanimivo pa je, da napadalec Slokoviča ni odvezal denarja, ki ga je imel pri sebi.

Murskopoljske konjske dirke

Ljutomer, 26. aprila.

Kolo jahačev in vozačev se je kljub gospodarski krizi odločilo, da priredi na binokstni ponedeljek 16. maja na evenskem dirkališču običajno pomladno dirko. Nagrada je za 8350 Din. Vršilo se bodo štiri vožnje, in sicer:

1. Enovprezna dirka za 2-letne konje, vzgojene v Jugoslaviji. Dolžina proge 1600 m. Popusti: konjem kmetijske reje 30 m. Doklada z žrebom 15 m. Vloga 20 Din. Nagrada 1950 Din (700, 400, 300, 250 in 100 Din).

2. Dirka dravske banovine. Enovprezna dirka za 4 do 12-letne konje, vzgojene v Jugoslaviji. Dolžina proge 2000 m. Popusti: prvič tekmujočim 20 m, konjem kmetijske reje 30 m. Dodatki: za vsakih pridirkanih 600 do 1200 Din 30 m, za nadaljnjih 1500 Din 30 m; maksimum 250 m. Mitingski dodatek za vsakih 400 Din 20 m. Vloga 20 Din. Nagrada 2200 Din (1000, 500, 350 in 100 dinarjev).

3. Dirka sreza Ljutomer. Enovprezna vožnja za 3 do 12-letne konje, vzgojene v Jugoslaviji. Dolžina proge 2400 m. Popusti: prvič tekmujočim 20 m, konjem kmetijske reje 30 m. Dodatki: 4-letnim in starejšim konjem 80 m, za vsakih pridirkanih 400 Din 30 m. Mitingski dodatek za vsakih 350 Din 30 m. Vloga 20 Din. Nagrada 1800 Din (800, 400, 300, 200 in 100 Din).

4. Dirka dr. Rossmanik. Dvovprezna vožnja za 3 do 12-letne konje, vzgojene v Jugoslaviji. Dolžina proge 2400 m. Popusti: 3-letnim 40 m, konjem kmetijske reje 20 m. Dodatki: za vsakih 2000 Din 30 m, maksimum 200 m. Mitingski dodatek za 1000 Din 30 m; za gumijaste obroče 30 m. Vloga 10, za start 20 Din. Nagrada 2400 Din (1200, 600, 400 in 200 Din).

Prijave sprejema blagajnik g. Franc Žitek v Ljutomeru do 9. maja do 12. ure. Pričetek dirke točno ob 15. uri.

Dogodki za mejo

Italijanske šole na Goriškem

Šolski skrbnik v Juljski Krajini prof. Mondino je bil pred kratkim na inspekcijskem potovanju v goriški pokrajini. Ogledal si je vse šole, pa tudi azile znane poitalijanskevalne družbe »Italia Redenta«, ki deluje pod pokroviteljstvom same vojvodine Austrie. Nadziral je tudi pouk slovenske dece in je učiteljskim zborom izrekel pohvalo za njihovo šovinistično prizadevanje, da bi slovensko dečo čim prej poitalijančili in čim bolj pofaštilili.

Po mnenju italijanske tiska je goriško šolsko okrožje zelo važno že zaradi svojege zemljepisnega položaja. Goriška okolica gravitira v mesto, odkoder se odpira pot v sosedno Furlanijo in proti morju. Znani so predvojni boji med italijanskim in slovenskim elementom, ki se je moral boriti toliko bolj zaradi te okoliščine. Sedaj pa je položaj za poitalijančevanje slovenske dece le še toliko lažji. Italijanska šola na vso moč asimilira »tulerodce« in v budočo bo ljudski dotok iz okoliških dolin in brd služil le še utrjevanju italijanstva v Gorici.

Zanimivi so podatki, ki so jih ob tej priliki objavili laški listi: Goriško šolsko okrožje se deli na 10 didaktičnih okrajev s središčem v Ajdovščini, Komnu, Krmini, Gorici, Gradiški, Mirnu, Sempasu, Smartnem, Kojškemu in v Vipavi in obsega 28 občin s 150 šolskimi središči. V 812 razredih je okrog 22.000 šolskih otrok, ki jih vzgaja okrog 500 učiteljev in učiteljic. Na ozemlju goriškega šolskega okrožja je obenem 48 azilov družbe »Italia Redenta« s 3000 otroki.

Družba izsiljevalcev pod ključem

Posestnik Josip Balt iz Volčje Drage je pred dnevi prijavil goriški policiji, da je prejel pismo, v katerem mu neznanec s podpisom »Črna roka« preti, da ga bo umoril, če mu takoj ne izroči 2000 ttr. Denar bi moral položiti 23. t m. v rumenem ovonu k nekemu zaznamovanemu brzojavnemu drugu ob cesti Volčje Drage - Dornberg. Znani goriški kvestor Modepti je Baltu naročil, naj izvrši zahtevo izsiljevalca točno po naročilu, istočasno pa je organiziral četo policijskih organov, ki so se poskrili ob cesti. Določeno dne zvečer je prihitel neznanec s kolesom do droga in ravno hotel pobrati denar, ko so ga presenetili agentje. Vendar jim je ubežal. Poslali so za njim dva policijska psa, ki sta mu sledila do Dornberga. Kmalu so prispeli agentje in res našli izsiljevalca v družbi treh Italijanov v neki hiši, ko so mirno sedeli pri mizi. Policijski organi so aretirali vso družbo, to je Stefana Žizmonda in brate Josipa Dominika in Ivana Arciona in jih odvedli v goriške zapore. Zanimivo pri vsem tem pa je, da je bilo grozljivo pismo spisano v slovenščini, ki jo je znal le Žizmonda. Ži-

Jurij Gregorc devetdesetletnik

Jubilant s svojimi tremi sinovi

Novo mesto, 30. aprila. Prav redki so dandanes taki moški. Pri našem čestitljivem starčku, ki je delal kot obrtnik od rane mladosti in dela kljub svoji visoki starosti še danes pri svoji misli, se res uveljavlja zlato pravilo, da delo krepi duh in telo. Jurij Gregorc se je rodil 1843 v Šenturju pri Kranju. Že s 12 leti se je napotil kot šibak deček v Ljubljano, učil se dežnikarske obrti k znani trdki Mikruževi. Ostal je tu celih 19 let. Njegov po osamosvojitvi ga je 1873 dovelo v Novo mesto, kjer je odprl svojo delavnico, ki je napredovala od leta do leta. Po osamosvojitvi se je kmalu poročil z Vrhničanko Marijo Silvestrovo, ki mu je v srečnem zakonu rodila deset otrok. Pri življenju so danes še štirje otroci: najstarejši sin Jurij je sodni svetnik v

Kranju, Drago je dolgoletni šolski upravitelj v Topolnah, a najmlajši Albin je središnji sanitetni referent v Murski Soboti. Hčerka Alojzija pa je pred leti vdovela po sodniku g. Celestinu. Ti njegovi ljubljenci sedaj na stara leta pogosto obiskujejo svojega čestitljivega očeta. V skupno preživljajo dnevih mu oživljajo v vnuči sicer samotno domačijo nad zeleno Krko, katero vestno upravlja njegova dolgoletna gospodinja Micka, ki mu marljivo gospodinja od leta 1913, ko mu je umrla zvesta življenjska družica. Slavljenec je še dobro v spominu tlačenstvo. Kura, ki je pokončala obilne rake pa tudi ribe v Krki in še mnogi drugi prezanimivi dogodki, o katerih rad pripoveduje. Naj mu sije zlata jesen življenja do skrajnih let!

Knjižni dar Vodnikove družbe

Ljubljana, 30. aprila.

Odbor Vodnikove družbe je definitivno določil naslednji književni program za leto 1932.

1. Vodnikova patfika za leto 1933: bogato ilustrirana s slikami pester vsebine: vsakemu nekaj in nekaj za vse.

2. D. Ravljen: »Tulipan«, povest iz življenja naših izseljencev v Nemčiji. Blizu 50.000 naših rojakov tone na nemškem zapadu v morje tuilstva, dandanes tudi njim ne priznana brida usoda. Avtor, ki je sam prepotoval te kraje in podrobno spoznal način življenja slovenskih družin v Westfaliji in Porenju, nam plastično podaja sliko vsega nehanja naših rojakov, ki si v sajastem črnem revirju služijo vsakdanji kruh. Knjigo prepleta pretresljiva ljubavna zgodba mladega slovenskega rudarja. Krepko je orisana podoba velike industrije.

3. France Bevk: »Zerjavica«. Knjiga bo vzbudila med člani Vodnikove družbe veliko pozornost, ker obravnava prvič v slovenski literaturi problem naših Aleksandrinskih. To so ona nesrečna dekleta in žene, ki odhajajo iz naše solinske Primorske v Aleksandrijo kot dofitje, a jih zadene večina nesrečnega zlo domoljive vrednosti. Lepa Francka, ki jo pregovori teta, tudi brava Aleksandrinska, zapusti po porodu svojega otroka in moža, nesrečnega vojaka pobabljenca ter gre v Egipt iskat srečo. Tam se ji vzbudi hrepenenje po otroku in ljubečem možu. Hoče se vrniti, nedovoljena ljubezen in dejstvo, da si ni ničesar prihranila, jo zadržujeta. Otroci ji umre, mož se vrže pod vlak, a ona potuje s svojimi ljubci v Južno Afriko. Pisatelj nam je podal v tej knjigi že tolikokrat

opisani motiv Lepe Vide v novi obliki.

4. Pupin: »Od pastirja do izumitelja«, II. del. Pisatelj nam popisuje konec svojega študijskega življenja v Angliji, svoje doživljanje med počitnicami v slikoviti Skotski, svoje dijaško življenje v Berlinu, kjer se je seznanil z lepo mlado Američanko, sestro enega svojih visokošolskih tovarišev, s katero se poroči v ruski cerkvi v Londonu. Pupin se vrne s svojo mlado ženo v New York, kjer dobi mesto pomožnega profesorja na novem oddelku za elektrotehniko na univerzi Columbia. Nadalje nam pripoveduje jako živo in pestro o svojih znanstvenih raziskavanjih in o svojih izumih, o svojih veselih in žalostnih dneh iz svojega pestrega življenja. O smrti svoje žene, o svojih prijateljih in znanih ter o svojem glavnem izumu takozvani »Pupinovi tuljavi«, ki nam omogoča telefoniranje na velike razdalje. Pisatelj nam pripoveduje vse to tako zanimivo in napeto, da čitatelj ne odloži knjige prej, dokler je ni prečital. Knjigo bo krasilo mnogo izvirnih slik, ki jih je poslal profesor Pupin Vodnikovi družbi za slovensko izdajo svoje knjige.

Ta lep književni dar Vodnikove družbe bo gotovo vzbudil veliko zanimanje med jugoslovenskim narodom. Huda je gospodarska kriza, ki polagoma zajema vse sloje našega naroda. Dobra in lepa knjiga nas bo gotovo osvobodila za nekaj časa vsakdanjih skrbi in pozabili bomo vse svoje križe in težave. Za Din 20.— dobi 4 lepe knjige na jesen od Vodnikove družbe. Priglasite se takoj pri poverjeniku tvojega kraja za člana Vodnikove družbe, ali pa sporočite po dopisnici centralni pisarni v Ljubljani, da želite pristopiti k Vodnikovi družbi.

Proslava Charlesa Darwina

Tehtno predavanje univ. docenta dr. Pavla Grošlja

Ljubljana, 30. aprila.

V proslavo 50 letnice smrti najpomembnejšega biologa 19. stoletja Charlesa Darwina je priredila Prirodnoznanstvena sekcija Muzejskega društva v petek ob 18. uri v predavalnici Mineraloškega inštituta predavanje docenta dr. Pavla Grošlja o Darwinu in njegovih naukih v luči sodobne biologije.

Redka so znanstvena predavanja, ki bi našla toliko odziv v občinstvu. Predavalnica Mineraloškega inštituta je bila popolnoma zasedena; posebno je presenečalo za takšen tema izredno število ženskih poslušalk.

Predavanje je otvoril za Prirodnoznanstveno sekcijo univ. prof. dr. Hadži in sporočil, da je predavalatelj obilno snov, ki jo združuje predmet njegovega razglabljanja, razdelil v dva predavalna večera. Sele v drugem bo orisal odnos današnje biologije do Darwinovih naukov. Prvo predavanje bo samo uvod v lažje razumevanje drugega.

Ob splošni pozornosti je docent doktor Grošelj pričel svoja izvajanja, ki so zaradi dovršene govorniške oblike očito povečala vzprejemljivost poslušalcev in ustvarila skoraj bi lahko rekli, neko napetost, ki je pri takšnih predavanjih kaj izreden pojav. Z bleščajo, a nič manj teletno besedo je dr. Grošelj orisal Darwinovo mesto v zgodovini razvojnih teorij. Priroda je nudila človeškemu pogledu videt absolutne stalnosti in neizpremenljivosti. Ista ozvezdja, ki jih je občudoval Odisiej na svojih blodnjah po svetu, žarijo tudi nam; v svetu živih bitij se takisto kaže slika neizpremenljivosti živalskih in rastlinskih vrst. Videz stalnosti vrst je vplival tudi na teoretske pojme o prirodi. Botanik Lincé je nekako pred 200 leti napravil podoben inventar rastlinstva in njegova razvrstitev v vrste in zvrsti se je videla tako rekoč večna.

A že genialni renesančni slikar Leonardo da Vinci je opozoril na to, da so v zemeljski skorji fosilni ostanki bitij, ki se razlikujejo od današnjih. Sloveči francoski naravoslovec 18. stoletja Cuvier je pričel raziskovati jame na Montmartru, — takrat še v okolici Pariza — in je dognal na veliko presenečenje takratnih znanstvenikov, da med fosilnimi ni niti ene danes živeče vrste. Potemtakem vrste v prirodi živčijo le niso stalne? Cuvier je imel za ta pojav samo eno razlago: v teku vekov so se dogajale katastrofe, ki so nekatere vrste živ-

stva uničile. Tedaj pa se je pojavil njegov rojak J. B. Lamarck in je v svoji »Philosophie zoologique« postavil določeno razvojno teorijo. Vrste živalstva so izpremenljive; potomci podedujejo pridobljene lastnosti prednikov raba ali neraba organov odločuje njih nadaljnjo obliko in tako se polagoma izpreminjajo karakteristike njihove vrste. Te izpremembe je torej Lamarck tolmačil organsko, t. j. da jih povzročajo organizmi sami. Tudi Goethe je v svojem razglabljanju o prirodnih silah prišel do razvojnih misli. V angleški znanosti pa je bil predhodnik Darwina geolog Ch. Lyell, ki je z geološkega vidika zavrgel podmeno o katastrofah, ki naj bi sodelovale pri obrazbi živalstva na zemlji. Mladi Darwin je na svojem potovanju okrog sveta na Zelnih otokih z njih značilno favno in floro doživel v sebi vso veličino razvojne misli, ki ji je posvetil vsa poznejša raziskovanja. To doživljanje je bilo tako živo, da se ga je spominjal tudi po 22 letih v uvodu svojega poglavitnega spisa »O postanku vrst«. Ko se je mladi prirodoslovec vrnil v Anglijo in se naselil na svojem gradu Downu blizu Londona, je začel nemurno raziskavati življenjske probleme. Za izhodišče so mu služile domače živali, ki jih je človek domesticiral in jih v teku svoje ne dolge zgodovine znatno preobrazil. Posebno prepričevalno se kaže to na golobih. V nasprotju z Lamarckom je Darwin prišel do spoznanja, da pri izpremembah vrst odločajo vnanji vplivi, okolje ali osvetje, ne pa organizmi kot taki. Malthusove teorije o razmnoževanju človeštva so mu vzbudile misel, da plodovitost živali in rastlin takisto omejuje neka sila, ki za življenje sposobneje poindoe odбира, manj sposobne in nesposobne pa prepušča pogini. To silo je Darwin imenoval boj za obstanek in ji pridružil še spolno izbiro.

Z Darwinovimi spisi je razvojna misel dobila povsem nove formulacije in iz biologije je kmalu skoraj izginila ideja o neizpremenljivosti vrst. Vrste so izpremenljive in življenje na zemlji se je razvijalo od manj popolnih oblik k popolnejšim. Kakšno stališče zavzema današnja biologija nasproti temu osnovnemu problemu življenjskega? O tem najzanimivejšem predmetu bo predavalatelj razpravljati prihodnjik.

Docent dr. Grošelj je zaključil svoja izvajanja z mično anekdoto iz Darwinovega

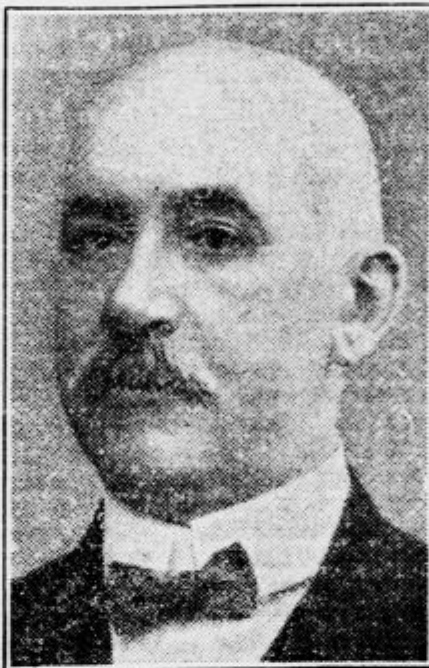
življenja in je bil kajpak deležen navdušenega ploskanja. Vprav veselimo se prihodnjega predavateljskega nastopa g. dr. Grošlja in le obžalujemo, da se tako redko pojavlja v javnih predavalnicah.

Častni večer Ivana Hribarja in Jana Strakatega

Vse Jugoslovensko-čehoslovaške lige v dravski banovini so na svojih občnih zborih izvolile za častna člana senatorja Ivana Hribarja in ureadnika »Narodnih Listov« v Pragi Jana Strakatega, to pa v priznanje njunega velikega dela in uspehov pri poglavljanju prijateljstva med obema narodoma. JČ lige dravske banovine so sklenile, da bodo priredile obema slavljenca častni večer, na katerem se jima bosta izročili častni diplom. Večer bo 7. maja 1932 ob 20. uri v restavraciji Zvezdi. Oba slavljenca bosta osebno navzoča. Večer se bo vršil s sodelovanjem nekaterih naših priznanih umetnikov. Vse lige iz dravske banovine bodo zastopane po svojih delegacijah in tudi od drugih pomembnih društev pričakujemo udeležbe. Takisto upamo, da se bo ljubljansko občinstvo udeležilo slavnosti v čim večjem številu, tako da bo večer spontan izraz spoštovanja do obeh slavljenec in prijateljstva med obema narodoma. Točnejši program bomo priobčili kmalu.

Zadnji vnuk Andreja Smoleta

Zadnji vnuk moža, ki je pred sto leti v ljubljanski družbi in v Prešernovem življenju igral tako značilno vlogo je Viljem Rudolf, ki je včeraj v šiški praznoval 65 letnico rojstva. Njegov oče Andrej je bil nezakonski sin Andreja Smoleta in Marije Rudolfovne in se je rodil na Kongresnem trgu št. 14 (stara). Kot Smoletov najboljši

prijatelj je prevzel Prešeren sam varušto nad njim in se je zavzemal vee svoje življenje za svojega varovanca. Že ljubljanski Zvon je leta 1888. priobčil o tem vodje število Prešernovih pism. Da bi mu ustvaril vsaj skromno ekzistenco, ga je vzel s sabo v Kranj in ga zaposlil v svoji pisarni. O vsem tem je obširneje poročal univ. prof. dr. Fran Kikrič v »Jutru« 30. maja 1926.

Andrej Rudolf je vzgojil svoje otroke v najstrožjem narodnem duhu, da bi se s

Pomlad pospešuje

v zaščito vaše z zimskimi oblačili omehkane kože skrbno nego z

NIVEA-CREME

Nivea-krema prolinke zaradi tega, ker vsebuje Eucerit, globoko v kožo, hrani in krepi tkivo in pospešuje delovanje staničja. Povzroča torej oni poživljajoči impulz, po katerem pridobi koža zopet svojo naravno gladkost in napetost in s tem zopet dragocen, nežen, mladostno svež izgled.

Nivea-krema: Din 5 — 22.

Jugosl. P. Belersdorf & Co. d. z. o. o. Maribor. 64

Ples mlade umetnice

Moderni čas je smeri vseh umetnosti pretresel in radikaliziral do temelja. V tem času, ki mu je stvarnost, preprosta resničnost najvišji imperativ; v času, ki si je nadel za najnovejšo devizo osvobodjenje, sproščanje človeka in ki je človeka iz vseh izgubljenih samot polagoma pripeljal nazaj k kolektivu — v tem času je tudi umetnik ples polagoma odvrnil svedeniški plašč, ki ga je zavijal v onostranstvo in v nič, in se je vrnil h človeku, iz katerega je izšel. In kakor vsaka druga umetnost, tako je dandanes tudi ples suveren izraz človekove volje po življenju, izraz njegovega napora po neutrudnem odkrivanju zadnjega smisla in zadnjega dna vseh stvari; kakor vsaka druga umetnost, tako je tudi ples razodevanje najvišje radosti in poslednje ga obupa v človeku in tako je kakor vsaka umetnost tudi ples manifestacija najvišjih življenjskih potenc; takšen je bil moj vtis, ko sem se o priliki preproste, poročevalcem namenjene prireditve seznanil z umetnostjo g. Katje Delakove, ki priredi prihodnji ponedeljek svoj prvi večer (z g. M. Lipovškom pri klavirju).

Katja Delakova je hči uglednega dunajskega časnika, v čigar hiši je bilo zmerom mnogo glasbe in mnogo glasbenikov, in tako je že kot čisto majhna dete sama od sebe prišla do tega, da je ob vsaki priliki pričela poskakovati in poplesavati po ritmu godbe. Ko je baletni mojster državne opere na Dunaju videl te njene prisrčne, otroške improvizacije, je začel pripravljati staršem, da jo puste v njegovo šolo, toda oče ji je že bil določil kariero: da bo študirala za profesorico. Ko je hodila v ljudsko šolo, je začela obiskovati gimnastične tečaje, kakršnih je na Dunaju mnogo, potem pa je prišla k znani italijanski baletni plesalki Ceciliji Cerri, ki ji je že po dveh mesecih dovolila, da na njenem večeru nastopi z majhnim solo. Kritika se je o tem njenem debitu izrazila zelo pohvalno in tedaj se je dala njena mati prepričati, da jo je dala v šolo profesorice Bodenwie-

Zobni kamen pod povečalom

Odstranite zobni kamen — povzročitelja mnogih hudih obolenj zob — z rednim negovanjem s Sargovim Kalodontom. Samo Sargov Kalodont vsebuje proti zobnemu kamnu učinkoviti sulfocinoleat po Dr. Bräunlichu. Polagoma razkroji organske substance, ki tvorijo zobni kamen, njegova sestava se zrahlja, on začne razpadati, izgubi svoje oporišče, se zdrobi in se povsem lahko odstrani s trdo ščetko za zobe. Uporabljajte redno Sargov Kalodont! Tudi Vaš zobozdravnik Vam bo dal ta svet, ker on dobro ve, kako nevaren je zobni kamen za zobe.

KALODONT
Proti zobnemu kamnu

tem hčkal hvalo Prešeren za njegovo dobroto. Dva sinova sta službovala dolgo vrsto let v državni tiskarni na Dunaju, a sta bila vneta rodoljuba in do smrti člana slovenske kolonije. Posebno Alojzij je bil navdušen čestilec Prešernove umetnosti, kar je praktično pokazal s tem, da je prevedel veliko število Prešernovih pesmi v nemški jezik. O njegovih prevodih govori pohvalno Prešernov ljubljanski album. Edini še živeči sin Andreja Rudolfa, sedanjki 65 letnik je kot prometni uradnik opravil naporno in odgovorno službo celih 25 let. Služboval je daljšo dobo na Grosupljem in v Kočevju. Naposled je prišel v Ljubljano na gorenski kolodvor kot načelnik brzojavnega in telefonskega urada, kjer je bil tudi upokojen po nesrečnem staram statutu življenjske družice. al je izbral iz ugledne kamniške družine Adamičeve in je s njo vzgojil tri sinove in hčerko, ki so zdaj že vsi v državnih službah. Kakor oče, so vsi naprednega duha in sinova sta navdušena prednjaka ljubljanskega Sokola.

Dasi Viljemu Rudolfu ni bila življenjska pot nikoli posejana s rožami, ga vendar ni nikoli zapustila prirojeli humor. Koderkoli je služboval, povsod ga imajo ljubele se danes v spominu. Smoletov veseljač duh je še vedno živ v njegovem zadnjem vnuku, ki je mož orjaške postave in vedno bodrega duha. Še na mnoga leta!

učiti mlade plesalke z vsega sveta. Z njo je nastopala pri vseh njenih javnih prireditvah ter je bila ena njenih najboljših učenk. Ob odhodu iz šole, ki jo je obiskovala v letih 1929.—1931., ji je Krausova zapisala v izpričevalo: »Zavoljo njenega velikega talenta in tehnike sam jo z velikim uspehom uporabljala v svoji skupini. Pogosto sem ji med svojo odsotnostjo prepuščala pouk ter se je tudi na pedagoškem polju izkazala v mojo največjo zadovoljnost. — Ga. Katja Delakova je torej v najvišji meri izobražena (aufs beste ausgebildet) na vseh poljih te umetnostne panoge.«

In 19. septembra lani je v Ratmundtheatru pred javnostjo in pred komisijo, ki so jo tvorili najodličnejši predstavniki dunajskih umetniških krogov (direktor La-

bricla, komponist Kraus, komorni pevec Picaver itd.), napravila umetniški izpit ter prejela umetniško diplomu.

Imed pestrega sporeda, ki ga ga Delakova pripravila za svoj prvi samostojni nastop v Ljubljani — doslej je že dvakrat z izrednim uspehom nastopila na kulturnih večerih v Delavski zbornici ter je kritika že takrat izrazila željo, naj umetnica priredi večer v večjem stilu — sem videl 4 stvari: Zalna koračnica (Beethoven), Vihar (Blatt), Groteska (odimek iz Petyrekovega »Cirkusa«), Židovski ženin (Wolfsohn). Vtis, ki ga ti plesi napravijo na človeka, je, da je ga Delakova v resnici umetnica nenavadne sile in redkega daru. Zalna koračnica je kakor ena sama sila, tiha tožba in obtožba obnem, ki kriči do neba; človek se ob nji spominja tistih v bolesti izgubljenih, v protest zagrizenih obrazov na slikah Käthe Kollwitzve, izmed katerih je vsak za tisoč, za milijon obrazov ponižanih in pogazenih: tako človek za podobo te ene Zalne koračnice sluti tisoč, milijon žalosti, milijon bijelih korakov, ki prihajajo. In takšna je Katja Delakova, kakršna je podoba človekova od začetka do konca: žalost in zadnji obup je v njej, vihar in neurje razgrizenega, razposajenega življenja (Vihar), smeh in nagajiva radost in veselje nad tem, kar človek je (Groteska, Ženin). Njeni plesi so stvaritve resničnega umetnika.

Njen večer zasluži, da noben kulturni človek ne pojde brezbržno mimo njega. L. M.

Skrb za lepšanje šoštanja

Šoštanj, 30. aprila.

Naše olepševalno in tujskoprometno društvo je imelo nedavno v Mravljakovem salonu svoj redni občni zbor. Društvo so ustanovili šoštanjčani že jeseni 1902. Ko so ga vodili pokojni notar Kolšek, hotelir Fran Rajster in sedanji župan dr. Mayer, se je z vnuemo udeleževalo, prenehalo pa je s svetovno vojno. Sele v aprilu 1928 je bilo na pobudo takratnega gerenta Franca Vrečka z nova oživljeno in mu je prvo leto načeloval dr. Mayer, od 1929 dalje ga pa uspešno vodi sodni starišina g. Anton Potočnik. Steje okoli 70 članov in v teh par letih beleži precejšnje uspehe. Po posebnih oglaših, v časopisju in v raznih vlogah na lokalne činitele je dajalo pobudo za olepšavo mesta in odpravo raznih nedostatkov. Zaspiranje velikega jarka med kolodvorom in Cankarjevo cesto naglo napreduje in bo lahko tu nastil ličen park, sportno vezbašče, letno telovadišče ali kaj podobnega. Prostor, kjer so prej bila skladišča lesa, je danes lepo ograjen. Društvo se je letos lotilo lip v drevoredu na Cankarjevi cesti in jih dalo obrezati. Založilo je 18 serij razglednic šoštanja, ki so ponesle njegovo lepoto v razne kraje. Prodanih je že 9600 komadov.

Za letos nameravajo naši olepševalci nabaviti kakih 10 klopov in jih namestiti na razne primerne točke po mestu in v bližnji okolici. Stalno je društvu na srcu zgraditev prepotrebne letnega kopališča, ki bi se moglo postaviti seve le s sodelovanjem mestne občine, ker društvene finance same tega zaenkrat ne dopuščajo. Leto za letom se oglašuje šoštanj kot letovišče v velikem inozemskem priročniku letovišč in kopališč, pri vsaki priliki se naglašava važnost tuiskega prometa. Po seznamu tuiskih sob, ki ga ima sodelavljena občina, moremo nastaniti v poletju 50 letoviščarjev. Število onih, ki nas že posejajo, je še seve daleč pod onim pred vojno, narašča pa vendar razveseljuje. Šoštanj ima vse pogoje, da se v njem zopet nastajajo letoviščarji, kakor so se pred vojno, saj smo z novim vodovodom, modernizacijo hotelov in podobnim od tedaj vendar le precej napredovali. Da se tujski promet tudi indirektno podpre, je bilo na letošnjem občnem zboru sklenjeno posoditi šaleški podružnici SPD precejšnjo vsoto, potrebno pri dograditvi nove koče na Snrekovcu. Od te koče se obeta posebno v zimskih mesecih večji promet tujcev-smučarjev.

VSLED VELIKEGA NAVALA

k našim brezplačnim praktič. fototečajem smo preuredili naš program i. s.:

za začetnike: Vsak ponedeljek ob 7. uri.

Za bolj izveščane: Vsak torek ob 7. in 1/2. uri zvečer.

V torek tema: Razvijanje z novim razvijalcem »Fotonalome«.

Prosimo za točnost.

5706

PRVI FOTOTEČAJ PRI KANCU
ZIDOVSKA ULICA 1-L

Domače vesti

Vesele velikonočne praznike želi »Jutro« vsem svojim naročnikom, čitateljem in prijateljem, ki so pravočasno prinesli. Hristos voskres!

• Današnji številki so priložene položnice za one cenjene naročnike, ki jim je konec aprila potekla naročilna. Prosim, da jo blagovono vplačate vsaj za mesec dni naprej in to prve dni maja zavoljo delovnega reda v upravi in ekspedicijski listi. S tekočo naročilno blagovono poravnati tudi morebitne zaostanke. Vsak naročnik »Jutra« je za primer nezgode, ki bi imela za posledico smrt, zavarovan za 10.000 Din. To zavarovanje pa ne velja za naročnike, ki so z naročilno delj kakor 14 dni v zaostanku. Zato je točno plačevanje naročilne tudi v interesu naročnikov samih — Uprava »Jutra«.

• Izpromemba v vojaški službi. Kapetan I. klase Albin Fleš je imenovan za upravitelja skladišča 15. polka v Somboru.

• Proforski izpit so napravili pred stalno izpraševalno komisijo za srednješolske proforske izpite na zagrebški univerzi gg. Čopić, Venceslav, Jeglič, Milko in Mesojedec Mirko. Čestitamo!

• Advokatski izpit je napravil pri višjem delničnem sodišču v Ljubljani g. dr. Ferdi Ludvik, sin postajnega načelnika g. Ludvika v Ljubljani. Čestitamo!

• Diplomiral je na juridični fakulteti univerze v Zagrebu 27. aprila g. Stanko Vrančič, referent SUZOR v Zagrebu. Čestitamo!

• »Službeni list dravske banovine« objavlja v 34. letošnji številki med drugim: uredbo o opravljanju pomočniških izpitov, uredbo o monopolskih taksah, uredbo o draginskih dokladah granicarjev; pravilnik o pobiranju solnine; pravilnik o zdravniškem pregledanju otrok za vpis v šolo, pravilnik o disciplinskih predpisih za učence in učenke strokovnih šol za pomožno osebo v socialni in zdravstveni službi, pravilnik o opravljanju pomočniških izpitov, razdelitve banovinske imovine glede na teritorialne izmenjave banovin in objave banke uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1932.

• Zvišanje vozniških cen avtobusnih podjetij preklicano. Banška uprava dravske banovine razglasi: Ker so se po prenehanju zvišanja izboljšanjem prometnih prilik

KASINO BLED

vabi 1. maja k čajanki s ple-som. 5149

DOLENJSKE TOPLICE

Ozdravi sigurno revmatizem, išias, ženske bolezni itd. Sezona od 1. maja do 30. septembra. Hrana, kopel in stanovanje v kopalskem domu. Din 50 dnevno. Postaja: Straža-Toplice. Zahtevajte brezplačno prospekte. 186

POMLAD

v Grand hotelu Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru.

Krasen park, tenis, kopališče, ribji lov, pošta, telegraf, telefon. Avtobusna zveza s postajo. — Izvrstno meblirane sobe. — Dunajska in domača kuhinja. Nizke cene. Zahtevajte prospekte. Telefon št. 3. — Predsezonsko bivanje je v tej krasni naravi najbolj priporočljivo in prav ugodno. 181

Obalni etablisement pri Maieru.

Dopust in počitnice pri Maieru. Krasna, prahu prosta lega v mirnem zalivu jezera. Velika sončna obala, gozd, gaj, razgledni stolp, motorni čolni in čolni na vesla, lastno ribištvo, bar, koncert, ples in družabnost, garaže, igrišča in sprehajališča, plitvi bazeni za otroke. Zdravniška kontrola. — Posebna otroška garderoba za vse jezero, pri šolanem nadzorstvu Polna hotelska penzija (3 obedi pred in po sezoni 7 do 9.50 šilingov, v sezoni (julij - avgust) 9 do 12 šilingov). — Obrežna kopel in okrepčevališče Maieru na Vrškem jezeru, Koroška, Avstrija. 70

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani
30. aprila 1932
Številke za »Jutro« kraja pomenijo:
1. čas opazovanja, 2. stanje barometra 5. smer in brzina vetra 6. oblakost 1-10 7. temperatura 4. relativna vlaga v % 8. vrsta padavin, 9. padavine v mm — Temperatura: prve številke pomenijo na višji, druge na nižji temperaturi.
Ljubljana: 7, 760.4, 13.0, 60, WSW4, 0.9, —; Ljubljana: 14, 759.4, 19.0, 38, W7, 0.3, —; Maribor: 7, 763.5, 12.0, 70, mirno, jasno, —; Zagreb: 7, 759.7, 13.0, 60, WNW5, 0.3, —; Beograd: 7, 760.6, 14.0, 6.0, W2, 10, —; Sarajevo: 7, 763.0, 11.0, 60, mirno, jasno, —; Split: 7, 763.3, 12.0, 90, B2, jasno, —; —
Temperatura: v Ljubljani —, 10.4, v Mariboru 16.0, 10.0, v Zagrebu 22.0, 11.0, v Beogradu 21.0, 12.0, v Sarajevu 21.0, 6.0, v Splitu 19.0, 11.0.

Ako Vam je

PRIJETNO

Imeti lepo elegantno obleko — dobro in poceni, nabavljajte blago za vse vrste oblačil v specialni trgovini!

NOVAK, Ljubljana,
KONGRESNI TRG 15

nasproti namski cerkvi

Času jemala s seboj ovomaltino, ker predstavlja ta najboljše koncentrirano hrano iz jaja, mleka, kakaoa in slada v obliki, ki jo telo lahko takoj izkoristi, ker takoj preide v kri ter daje novo energijo in življenjsko moč.

• Stekla mačka ogrižla šest oseb. V Spitu so ugotovili te dni stekline neke mačke. En primer mačke stekline se je pojavil tudi v Sušurcu, kjer je stekla mačka ogrižla šest oseb in enega psa. Mačka je bila ustreljena, njeno glavo pa so poslali Higijenskem zavodu v Zagrebu. Ogrižene osebe se zdravijo v Spitu.

• Kopalnice Krapinske Toplice odvarja z današnjim dnevnim svojo sezono, dasi je, kakor druga leta, otvoreno in obiskano že od 16. aprila. V pred- in posezoni so cene za stanovanje in kopeli znatno znižane in to posebno za državne uradnike, upokojence, novinarje, zdravnike, duhovnike itd. Poceni in ugodne so 20-dnevne pavšalne kure za 1.300 Din. (Stanovanje, prehrana, takse, termalne kopeli in postrežba.) Dnevno je stalna avtobusna zveza z Zagrebom, od 12. t. m. pa tudi s postajama Zabok in Rogaska Slatina. Priporočila so pravočasna prijava prihoda. Železniške ugodnosti, dobro oskrbo in vse drugo nudijo s prospekti vred kopalniška uprava.

Vidiš ga: veliki dan

majnik stopil je na plan.

Gora je ozelenela,

njiva žitje je spočela

drevje v svatovski opravi

troši cvetje po naravi.

Vseposod je mladostelje,

vseposod je vonj in cvetje.

Kdo bo dneve te prespal,

ne da bi se ves jim dal!

Srca svoja odklenimo

mlaje z venci okrasimo!

Zdaj nam poje zlati čas,

zdaj nam poje velik glas!

Da popolno bo veselje,

izpolnjen slednje želje,

mizo s prtom pogrnimo,

nanj »Jajnine« postavimo.

Ko bo v skladah zd duhota,

vsa družina bo vesela.

Globoko znižane cene!

Garantirano prvovrstna kolesa, gramofoni, tenis raketi, nogometne žoge, itd. v veliki izbiri. Pred nakupom informirajte se pri nas o kakovosti in ceni. Brezplačen pouk v igranju tenisa. 5145

„TEHNIK“
Josip Banjai

LJUBLJANA
Miklošičeva c. 20.

Pitne kure s »Planinka-čajem Bahovec« so v to svrhu vedno dobre.

• Svojim blagopokojnim boste postavili nagrobni spomenik, ogledate si zato trajno razstavo nagrobnikov najnovejših oblik, dalje skice in album izvršenih spomenikov pri znani najcenejši in najsolidnejši dobavitelji spomenikov kamnoseško-kiparski tvrdki Fran Kunovar, pokopališče Sv. Križ, Ljubljana, telefon 2787.

• Darujte podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Pod Tranco 2-III.

• Objede oblike barva v različnih barvah in pisira tovarna Jos. Reich.

• »Hipe«, higijenska posoda za kruh in pecivo v gostinjah in javnih lokalih, se naroča pri Dergancu, Gerbičeva ulica 7, Ljubljana.

Iz Ljubljane

u— Komandant divizije divizijski general gosp. Bogoljub Ilić se je včeraj vrnil s službenega potovanja zopet v Ljubljano in prezel svoje posle.

u— Rdeči križ za prihodno zimo. Ali ste na svojem domu že pregledali, katero zimsko potrebščino bi mogli oddati Rdečemu križu, da mu bo moglo prihodno zimo siromašne in brezposelne ljudi v Ljubljani vsaj nekoliko obvarovati trpljenja od mraza? Če niste, storite to, prosimo, še danes in javite po dopisnici še danes krajevnomu odboru Rdečega križa v Ljubljani, Wolfova ulica 12., da ste povezali z odloženimi zimskimi potrebščinami zanj že pripravili in da naj v ponedeljek 9. t. m., ko bo pobiral po vseh ljubljanskih okrajih, pride tudi k vam! Javiti je treba takoj, da bo Rdeči križ, ki je po Ljubljani razposlal petnaest tisoč na sebe naslovljenih poštnih dopisnic, mogel obvestiti, h komu naj pride v ponedeljek 9. t. m., čim prej urediti po ulicah in pobiranje s tovarnimi avtomobili opraviti po vseh mestnih okrajih isti dan med 9. in 15. uro, ko so gospodinjstva gotovo doma. Kdor take dopisnice ni dobil, pa je za Rdeči križ kaj pripravil, bodi tak dober in mu pošlji obvestilo po poštni dopisnici, opremljeni z znakom za 75 par.

u— Materinski dan. V proslavo materinskega dne bo naše najbolj popularno žensko društvo Kolo jugoslovenskega sester v Ljubljani organiziralo kakor vsako leto nabiralno akcijo v prid potrebnim materam in počitniškim kolonijam. Priredilo pa bo tudi slavnostno akademijo v veliki dvorani hotela »Unionac«. Glede na dobrodelni namen in proslavo materinstva so obljubili sodelovanje naše voje in umetniki: Oton Župančič bo imel slavnostni govor, šarčeva (režiser), glasbene točke bodo izvajali: Brendler trio, Pavla in Majda Lovše, Marček, Zagar, moški oktet »Ljubljanskega Zvonca« pod vodstvom Matula in Prosvetno društvo »Zbor« pod vodstvom Venturina. Akademija bo zaradi neprijetnih tehničnih ovir nemesto na predvečer materinskega dne kakor doslej, že v petek 6. t. m. ob 20. Opozorjamo na to, da danes obištevamo in prosimo ostala društva, da ne nastavijo svojih prireditev na isti večer.

u— Danes opereta »Dvoje sre« v 1/2 taktu. Vse prijatelje tega lepega filma opozorjamo, da ga predvaja ZKD v Elitnem kinu Matic, in sicer danes ob 11. dopoldne. Glavno ulogo igra Willy Forst, ostale vloge so pa v rokah Oskara Karlweisa, Paul Morgana, Sžike Szakalla in Paula Hörbigerja. Zenski vlogi igrajo in pojeta Irene Eisinger ter Gretl Theimer. Cene vstopnic najnižje. Priporočamo vsem prijateljem lepih filmov ogled te operete. Ker je kopija filmov nova, je ton brezhiben in ravnotako petje in dialog. Muziko in »lagerset« je komponiral slovit komponist Robert Stolz, režijo vodi Geza Bolvary. Film se predvaja neprekinjeno zadnjikrat v Ljubljani. Zadnja predstava v ponedeljek ob 1/3.

u— Zagrebški učiteljski pevski zbor »Ivan Filipović« nastopi jutri prvič v Ljubljani. Njegovi člani so po veliki večini nastavljeni v Zagrebu in v bližnji okolici. Vadijo se že več let v poslednjem času pod vodstvom dirigenta in skladatelja Borisa Papandopula. Koncertni program je smiselno sestavljen, obsega bisera naše zborniške literature slovenske, hrvatske in srbske od časov Lisinskega do današnjih dni. Zbor je prvič reprezentativno nastopil letos 12. marca v Zagrebu ter je imel izredno lepe in laskave ocene v vseh zagrebških dnevnikih. Od koncerta pričakujemo upravičeno velik umetniški užitek, zato obisk najtopleje priporočamo. Predprodaja vstopnic v ponedeljek ves dan v Matici knjigarni. Koncert bo v veliki unijski dvorani, začetek točno ob 20.

u— Vojaške zadeve. Vsa pojasnila vojaških obvezancev (rekrutov, rezervistov, družinam itd.) daje in vse potrebne prošnje sestavlja: Informativna pisarna za vojaške zadeve v Ljubljani, Dunajska cesta 17-III (Medjatova hiša). Uradne ure od 9. do 13.

u— Ga. Atanackovičeva, načelnica oddelka za zaščito dece in matere se ustavi v Ljubljani na povratku iz Zeneve, kjer se je udeležila kot delegatka ministrstva za socialno politiko in naredno zdravje konferenci Mednarodnega urada dela. O tej konferenci bo poročala v torek ob 18. v Delavski zbornici. Ker je ga. Atanackovičeva podpredsednica Jugoslovenske ženske

RIO-SLAPOLED

izbranih arom v že znani najboljši izdelavi

Izborne zagrebško PIVO! Priznano najboljši izbrani zendvici in zanjamo pristno sortirano vino!

Najfinjša ANANAS-BOVLA!

Avtomatični buffet

„RIO“

Selenburgova ulica 4, telefon 28.03

5144

Prvovrstno angleško blago je danes redkost

Lepo izbiro ima

K. PUČNIK, Tavčarjeva ul. 3

ki Vam izvrši iz iste elegantne obleke, površnike, trenchoute itd. 159

dr. Josip Furlan

specijalist za ušesa, vrat in nos

ordinira od 1. maja dalje

od 9. — 11. ter od 3. — 4.

5118

ure

VRAZOVA ULICA ŠTEV. 2.

Stavbeniki za zgradbe

Mizarji za pohištvo

Tesarji za strešne konstrukcije

Kolarji za vozove, kolesa

Vsi, ki si gradijo ali popravljajo

Svoj dom za strehe, pode, ograje itd.

dobijo

Potreben les po najnižjih cenah pri

lesni industriji

Srečko Kobi, Ižanska cesta 22

Bukova drva cela, žagana, cepljena

DOSTAVA NA DOM

5112

Advokat

DR. R. KRIVIC

ima pisarno

2841a

v Pražakovi ulici 15-III.

(Vogelna palača Pokojniškega zavoda)

SLADOLED

Izbranih arom strokovnjaka svetovnega slovesa, češkega rojaka Františka Štepanek, ki se je kot tak udeleževal v Parizu, Pragi, Dunaju, Rimu, Gardskem jezeru, Benetkah, Opatiji itd., dobite v AUTOMAT BÜFFETU »DAJ-DAM«; ko bodo predpriprave končane, servirali poleg običajnega sladoleda tudi coupes, bombe, souffles, sorbete, navadne in ameriške pižame, ter uvrščali po naročilu razne Parfaits in druge sladoledne specialitete za domače in slavnostne prilike. 5042

URE ZA BIRMO prodaja najcenejše

IVAN PAKIZ, LJUBLJANA

Pred Škofijo 15

Novo trgovino s elektrotehničnimi predmeti, vseh vrst žarnic itd. sem otvorila na Sv. Petra cesti 25. Se priporoča SLAVKA PETAN. 5098

Ignacij Naroče, tapetnik in dekorater Ljubljana, Gospodstvska cesta št. 16.

GAGELOVA SEMENA

hvalijo najbolj 4753

Od 1. maja naprej prodaja

manufakturna in modna trgovina

FRANC KOLBEZEN

CELJE, Prešernova ulica št. 3

vso zalogo po globoko znižanih cenah!

5115

OBLEKE

trenčkote in spomladanske plašče kupite

najceneje pri 5001

TOMŠIČ, Sv. Petra cesta 38

Birmanska darila

po znižanih cenah pri

L. Vilhar

urur

Ljubljana,

Sv. Petra cesta 36

Tvrdba

A. Persche

se je preselila

na

Marijin trg št. 8

(poleg novega tramostova)

4998

Danes ob 2, 5, 7, in 9, uri zvečer
v ponedeljek zadnjikrat ob 4, 7, in 9.

Veseli manevri

Najstajnejša vojaška komedija in
opereta. — Humor, petje, smeh in
zabava!

PAUL HÖRIGER — FRITZ
KAMPERS — LUCIE ENGLISH
Ob najnižjih ljudskih cenah!

Zvočni kino Ideal

u— Francoski institut v Ljubljani opo-
zarja, da bo predaval v petek 6. t. m. ob
21. profesor Marc Vey o snovi »La Thé-
coslovaque artistique et pittoresque.
Predavanje, ki ga bodo spremljale krasne
skulptorne slike, bo v društvenih prostori-
h v Narodnem domu.

u— Društvo za raziskovanje Jam vabi
člane na redni občni zbor v petek 6. t. m.
ob 17. v mineraloški predavalnici univer-
ze. Po občnem zboru ob 18. bo predaval
univerzalni docent g. dr. Albin Seliskar o
Vjetrovici, največji jami Jugoslavije. Pre-
davanje bo poljsajevalo 80 skulptornih
slik. Vstop prost.

V torek bo gostovala v Ljubljani
slovita subreta iz Budimpešte

Marta Eggert

„Ena noč
v Grand Hotelu“

u— Najemnikom državnim upokojencem
svetujemo, da plačajo v majskem terminu
le enomesečne najemnine, odnosno, da
sklepijo s hišnimi poselniki nove pre-
pisane zakupne (najemne) pogodbe, v ka-
terih naj bo določeno mesečno in ne četr-
tedelno plačevanje najemnine. Društvo
državnih upokojencev (nk) v Ljubljani.

u— IV. interna vija gojencev državnega
konservatorija v Ljubljani bo v torek ob
6. popoldne v Filharmonični dvorani. Na
tej produkciji nastopijo učenci klavirske-
ga oddelka prof. Stale-Svajgerjeve in prof.
Antona Ravnika, dalje oddelka za solopet-
je prof. Wistinghausnove, violinskega od-
delka prof. Jana Šlaisa in končno gojenci
prof. Emerika Berana, ki poučuje na za-
vodu čelo. Vstop prost. Spored se dobi
pred vzhodom v dvorano.

DR. JOŽE JAKŠA

specijalist za kožne in spolne bolezni
se je preselil

in ordinira odsej na Kongresnem trgu 3/II.
(vhod: Gledališka Stoba 3) poleg Kina
»Matic« od 9. do 11. in od 15. do 17. ure.
5763

u— Ljubljanske in okoliške pevske zho-
re vabimo, da se polnoštevilno udeležijo za-
nimivega koncerta, ki ga priredi jutri ob
20. v Unioni učiteljski moški pevski zbor
iz Zagreba.

u— Jadrančani! V torek bo predaval na
članskem sestanku v društveni čitalnici g.
dr. Stanko Jug o sodobnem političnem
človeku. Začetek točno ob 20.

Z lepo Marto EGGERT

„Eno noč v Grand
hotelu“

u— Razstavo »Kakste in steklo« pri-
pravlja Atena z vso vnemo. Posrečilo se
je pridobiti nad 40 posameznikov, ki bo-
do razstavili razne zanimive komade iz svojih
bogatih starinskih in modernih zbirk.
Vršila se bo v Kazini samo tri dni, to je
4., 5. in 6. t. m. Cenjeno občinstvo opozor-
jamo, naj ne zamudi te izredne prilike.

u— Sočani, udeležite se polnoštevilno
plesnega večera v ljubljanski operi, ki ga
priredi jutri po znanih opernih cenah ga.
Katja Delakova, soproga našega člana in
režiserja mladinskega odseka »Soček«. Spo-
red je zelo zanimiv, na kar naše zavedne
Sočane opozarjamo ter kličemo: v pone-
deljek vsi v operi!

u— Sokol v Stepanji vasi priredi 5. t. m.
članski zlet v Iski Vintgar. Odhod z glavne
postaje ob 7.35 v vlakom do postaje Prese-
ra, nato na Raklino čez Iski Vintgar v Isko
Loko in od tam ob 19. v avtobusu v Ljub-
ljano. Vabljeni k udeležbi tudi prijatelji
društva!

u— Jurjevanje na Ljubljanskem gradu
bo v četrtek 5. t. m.

u— 5. maja. Veliko tombolo na Kon-
gresnem trgu priredi društvo za zgradbo
Sokolskega doma v Šiški. Začetek ob 15.

u— Pripravljalni odbor zdruge ob 15.
dome, r. z. z. o. z. v Ljubljani, obvešča
vse, ki si želijo lasten dom, in one, ki že-
lijo razbremeniti svoja posestva, da bo
ustanovni občni zbor zdruge 8. t. m. ob
pol 9. dopoldne v dvorani restavracije pri
Levnu na Gosposvetski cesti. Vabljeni!

u— Ključavničarstvo Breškvarja Ivana,
Sv. Petra nasip 25, se priporoča za naro-
čila. Telefon št. 2044.

u— Tenis prostori Atene so otvorili.
Novi člani se sprejemajo. Sežiskaja čla-
nina 270 Din. Dijaštvo 110 Din. Posamez-
ne ure 5 Din.

u— Za mestne uboge so darovali gg.
občinski svetniki ljubljanski znesek 1970
dinarjev namenujen na krsto svojega
tovariša v občinskem svetu g. Ivana Mi-
heliča.

u— Dva gozdna požara. Predvčerajšnjim
kmalu popoldne je nastal požar v gozdu ob
Večni poti na parceli posestnika Valentina
Babnika iz Zgornje Šiške. Požar so prvi
opazili neki prebivalci z Brda, ki so odhi-
li v gozd in pogasili ogenj. Zgorlo je
okrog 4000 m² gozda, v glavnem nizkega

grmčevja, smrečja in jelja. Malo pomneje
je nastal ogenj tudi v gozdu na draveljski
gmajni, ki je last posestnika Andreja Per-
ka iz Zgornje Šiške. Gorela sta smrečja in
jelja. Ogenj je nastal v obeh primerih naj-
brž zaradi neprevidnosti spremljalcev, ki
mečejo proč še tleče cigaretno ožogke.

u— Neroden karambol. Predvčerajšnjim
dopoldne se je pripeljal s Potnikovga dvo-
rišča v Metelkovi ulici na kolesu g. Luka
Strajher tik pred avto, ki ga je šofirala
posestnica Malvina G. z Lesnega brda. Po-
sestnica se je z vozilom zaletela naravnost
v kolesarja, ki pa je še pravočasno odsko-
čil, dočim je kolo odletelo zaradi sunka v
plot ter se razbilo. Strajher sam je odnesel
le nekaj manjših prask.

u— Požar v Dravljah. Včeraj popoldne je
nastal na draveljski predpostaji v delno že
zapusenih starih delavskih barakah večji
požar. Ogenj je bil v početku prav silen in
je nekaj časa grozil preiti na vagon, ki
stoji tamkaj na stranski progi. Na po-
moč so najprej pristihli gasilci iz Dravelj,
nato pa ljubljanski gasilci z motorno brz-
galno in gasilci iz St. Vida. Združenim ga-
silcem se je posrečilo ogenj okrog 17. po-
gasiti.

u— Izgubila se je v četrtek dopoldne na
Miklošičevi cesti od tvrde Kham do
frankškanske cerkve kuverta s tremi, za
lastnika važnimi dokumenti ter se prosi
najditelji, da jih, ker so zanj brez pomena,
vrne proti nagradi v oglasnem oddelku
»Jutrac«.

Iz Maribora

u— Jan Strakaty bo obiskal Maribor.
V sredo 4. t. m. se bo pripeljal v Maribor
s praskim brzovlakom ob 14. Slovencev
dobro znani čisti novinar g. Jan Strakaty
Dragega gosta bodo sprejeli na kolodvoru
odborniki JOL Zvečer ob 20. pa bo v
lovsiki sobi pri »Orcu« prijateljski večer
na čast Strakatnega. Vabljeni so vsi člani
JOL, češkega kluba in prijatelji češkoslo-
vakov. V četrtek pa bodo pohiteli občino-
rniki JOL skupno z g. Strakatim k Sv. Ur-
banu.

u— Velika Haydnova proslava, ki bo v
korist poplavljenecm 3. in 4. t. m. v dvo-
rani »Uniona«, bo zanimiva tudi zato, ker
bodo izpolnili spored prvega, instrumental-
nega, večera 3. t. m. v celoti gojenci ma-
riborske Glasbene Matice sami. V godal-
nem kvartetu G-mol bodo igrali: Peter Ško-
fic I. violino, Alfred Bibianko II. violino,
Josip Keuc violi in Alojzij Repovž violon-
cello. V klavirskem koncertu D-dur, op.
21., s spremljevalnim orkestrom gojencev,
bo igrala Anica Pečnikova, klavirski solo.
XI. simfonijo G-dur, imenovano »Vojaško«
simfonijo, ki je polna življenjske moči in
ljubkosti in je vsakemu ljubiku lahko raz-
umljiva, pa bo izvajal orkester, katerega
zasedba samo v godalih šteje 38 gojencev.
Pihalni instrumenti pa bodo zasedeni po
gg. muzikih tukajšnje vojaške godbe. Isti
kompleks, pomnožen v godalih še s pro-
minentnimi muziki našega mesta, skupno
s pevskim zborom »Mariborom« bo izvajal
na drugem proslavnem večeru 4. t. m.
Haydnov nesmrtni oratorij »Stvarjenje«, v
katerem bo nastopila izven gg. Pavle Lov-
šetove, gg. Živka in Neralica tudi že zna-
na hčerka gg. Pavle Lovšetove Majda, ki
bo nekatero partije pela namestu svoje ma-
mice. Glede na dobrodelni namen tega
glasbenega dogodka se je nadejati, da bo-
sta oba ta proslavna večera lepo obiska-
na. Tudi je naša dolžnost, da z obiskom
vzpodbudimo našo marljivo mladino. Pro-
daja vstopnic v naprej je pri Brišniku, v
knjižarni sv. Cirila in pri Höferju.

u— Ljudska univerza. O poljskem držav-
nem Pilsudskem bo predaval jutri, v po-
nedeljek, ob 20. naš odlični slavist — uni-
verzni profesor g. dr. Fran Ilčič iz Za-
greba. Ker bo predavanje na predvečer
poljskega narodnega praznika, bo govoril
g. predavatelj tudi o pomenu tega prazni-
ka. V petek 6. t. m. bo predaval g. dr.
Holzapfel, meteorolog z Dunaja, o ekspi-
dicijski dr. Wegenerja na Groenland. Dr.
Holzapfel se je udeležil ekspedicije kot me-
teorolog.

u— Proslava materinskega dne. Maribor-
sko slovensko žensko društvo se pridno pri-
pravlja na čim slovesnejšo proslavo. Prihod-
njo nedeljo 8. t. m. bo uprizorila II. de-
kliška meštanska šola v gledališču igre Gro-
sljeve »Dve Marijki«.

u— Haydnova proslava. Prodaja vstopnic
za 3. t. m.: desna stran dvorane Brišnik;
leva stran Höfer. Za 4. t. m.: desna stran
knjižarna sv. Cirila; leva stran Höfer.
u— Televadno akademijo priredi krčevin-
ski Sokol v sredo 4. t. m. ob 20. na prostem
za krčevinsko šolo. Vabljeni!

u— Mestni avtobusni promet pomnoži
vožnje ob nedeljah in praznikih na progi
Maribor — Ruše. Prvi avtobus bo odhajal
izpred glavne postaje ob 15. v Glavne-
ga trga ob 15.10. iz Ruš pa bo odhajal ob
16.30. Drugi avtobus bo odhajal le ob pe-
nem vremenu z Glavnega trga ob 17.45 in
bo vozil do Bistrice. Odhod iz Bistrice bo
ob 18.15. iz Limbuša pa ob 13.30.

u— Peciini meso. V torek 3. t. m. bodo
od 7. ure naprej prodajali na stojnici za
oporečno meso pri mestni klavnici 182 kg
govejega mesa po 4 Din, in sicer na osebo
do 2 kg.

u— Tatvina obleke. Na podstrešje sta-
novanja dr. Adamca v Gosposvetski ulici se
je splazil neznan tat in odnesel iz neza-
klenjenega kovčega več moške obleke v
skupni vrednosti 7900 Din.

u— Sanatorij v Mariboru. Gosposka uli-
ca 49, telefon 23-58, lastnik in vodja ki-
rurg dr. Černič. Najmodernejše urejen za
operacije, zdravilni aparati, višinsko solu-
ce, diatermija, tonizator, žarnica »Halac«,
Enterocelester zdravljenje z radijem (pla-
jača in kopeli). Cene zmerni!

Iz Celja

u— Zborovanje naših sadjarjev. Danes
ob 9. dopoldne bo imelo Sadjarsko in vrt-
narsko društvo za dravsko banovino v tu-
kajšnjem Celjskem domu letošnji občni
zbor. Društvo šteje okrog 200 podružnic
z nad 8000 člani, kar je nedvomno zelo vi-
soko število za društveni 11-letni obstoj.

u— Glana mariborskega gledališča, so-
pranistka Pavla Udovičeva in tenorist Be-
lizar Sanein sta se iz prljavnosti odzvala
vabilu za sodelovanje na dobrodelnem
koncertu, ki bo v torek 3. t. m. ob pol 21.
v dvorani Celjskega doma. Zapela bosta
nekaj samospevov naših domačih skladatel-
jev. Vstopnice se dobe v predprodaji v
knjižarni Gorjanc & Leskovšek.

u— Prispevke za gasilsko tombolo ga-
silnega in reševalnega društva bodo pri-
čele nabirati celjske dame te dni. Občin-
stvo, zlasti trgovski krogi, naj ne odkla-
njajo nabiralk.

u— Iz celjskega mestnega avtobusnega
podjetja. Na Dobro in v Rimske Toplice
bo pričel voziti celjski mestni avtobus da-

nes po sezonskem voznem redu. Na Do-
brno bo vozil v splošnem tako kakor lani
v predsezoni; na novo bo uvedena samo
vožnja ob nedeljah in praznikih ob 4. iz
Celja do Vojnika in s povratkom v Celje
ob 18. v Rimske Toplice bo vozil samo ob
nedeljah, praznikih, sobotah in dnevih pred
prazniki z odhodom iz Celja ob 13.35. iz
Rimskih Toplic pa se bo vračal ob 18.25.
Vstopnice za vse kopeji v Rimskih Topli-
cah se dobivajo pri šoferju z znatnim po-
pustom. Natančnejši vozni red je nabit na
vseh postajah.

u— Najdba utopljena. Včeraj se je v
Celju raznesla vest, da je bilo na Zidanem
mostu iz Savinje potegneno na kopno
truplo nekega moškega. Ker zaenkrat
manjkajo še podrobni podatki o utopjen-
cu, še ni točno ugotovljeno, ali gre za trup-
lo pred 14 dnevi izgubljenega bivšega mlina-
ra Ivana Goriska iz Čreta pri Celju ali pa
je utopjenec 28 letni posestnik Matija
Strajhar iz Lisc, ki je utonil v narasli Sa-
vinji 5. aprila, ko je planil v vodo za svojo
pobego kravo.

5. junija 1932 5694

GASILSKI DAN

Prostovoljnega gasilnega društva Celje.

u— Tatvina kolesa. V petek zvečer je
bilo ukradeno posestniku Francu Caturju
iz Šmarjete pri Celju izpred Cankove tr-
govine v Škofji vasi črno pleskano kolo
znamke »Brenabore«.

u— Pred velikim senatom tukajšnjega
okrožnega sodišča je bil obsojen na 5 let
roboje in na izgubo državljanstva pravice
26-letni posestnik in lesni trgovec Anton
Mlakar iz Sp. Laš pri Poljčanah, ki je 1.
marca zvečer, o čemer smo tedaj obširne-
je poročali, zaradi neprestanih prepri-
sedimkrat zabolod svojo mater, ki je v
nekaj minutah izkvaravala in umrla. Mla-
kar se je zagovarjal, da je dejanje izvršil
v veliki razburjenosti in nerazodnosti.
Senat, kateremu je predsedoval ap. s. Le-
vičnik, dočim so bili povantni a. o. s. dr.
Dolnikar, Božič, dr. Mak in Brečko, je ob-
sojil Mlakarja na gornjo kazen z uteme-
ljitvijo, da je storil grozno dejanje v afek-
tu. Državno tožilstvo je zastopal dr. Ju-
hart. Mlakarja pa je zagovarjal dr. Ogri-
zek.

u— Dr. Bruno Sadnik zopet ordinira.
u— Mestni kino bo predaval danes ob
pol 17., pol 19. in pol 21. izvrstno zvočno
kriminalno veseloigro »Skritivost rdeče
mačke«. Jutri ob pol 21. bo kino predva-
ljal krasni ljubzenski film »Ljubavna pe-
sme«.

Iz Škofje Loke

u— Dečji dan za pogozdovanje, ki ima
namen vzbuditi pri kmetski mladini zani-
manje za gozdarstvo, je imela deška šola v
sredo dopoldne. Oboroženi z rovniki, mo-
tikami in kosarimi so šli dečki na sečino
Franceta Groharja v Vincarih in so pod
vodstvom gozdarja g. Franceta Kalana in
učiteljskega posadili 1500 smrekovih sadik.

Iz Kamnika

u— Cestna delca Na Duplji se cestni od-
bor že jeseni pričel s kulukom izvrševati
važna dela. Na razpotju menške in dom-
žalske ceste, pri Okornovem mlinu, je raz-
širil ozki in nepregledni del menške ce-
ste za 3 metre in odstranil nepotrebno drev-
je in grmovje. Nekoliko višje je odrezal
ovinek in bo izpeljal cesto za 10 metrov
bolj proti desni, pri čemer bo moral pre-
staviti kozolet. Vse ceste proti Mengšu je
deloma že razširil na 7 metrov širine. Na
domžalski cesti, 100 metrov nižje od Okor-
novega mlina, bodo obšli velik ovinček in
izpeljali cesto v ravni smeri po Šnabljevem
travniku. G. Šnabl je dal cestnemu odboru
svet brezplačno na razpolago.

Z Jesenice

u— Meštanskošolski učitelj g. Klavara
Franjo vodi mesočasno ravateljske po-
se, dokler ne bo mesto definitivno zasa-
deno.

u— Kino »Radio« prodaja sencažjo
vseh sencažij »Ljudje za omreženje ali
»Temnica«, ki je največji zvočni vefilim
svoje vrste. Predstave danes ob 15. in 20.

Iz Kranja

u— Odkritje spominske plošče šavnika.
Na praznik 6. t. m. bo odkrila kranjska
podružnica SPD na Valvazorjevi koči na
Stolu spominsko ploščo svojemu dolgolet-
nemu načelniku mr. ph. Francu Šavniku.
Ob 11. bo maša in nato slovesno odkritje
spominske plošče. Vabljeni vsi!

Iz Radeč

u— Za Trstovo proslavo pripravljajo
tukajšnji Sokol akademijo. Program bo
obširen in pester. Akademija bo v nedeljo
8. maja ob 20. v sokolski dvorani. —
Drameški odsek pripravlja komedijo »Za-
deva Kaiser«. Režijo vodi priljubljeni
igralka sestra Pavčičeva Danica.

u— Poroka. Prejšnjo nedeljo se je po-
ročil dentist-zobotehnik g. Sabo Ivan s
gđ. Milko Roglovo, hčerko hotelirke tu-
kajšnjega hotela »Jadrana«. Zenin je ob
tej priliki daroval mestni občnini 500 Din,
a 500 Din za ostale občinske siromake. Ne-
vesta pa je poslala ubožcem v mestno ubož-
nico obilno kosilo. Najlepša hvala! Novo-
poročencema obilo sreče!

Iz Ptuj

u— Iz obrtnega registra. G. Sarta Alojz
je odjavil svojo obrt krojaštva, ki jo je iz-
vrševal v Cankarjevi ulici 13.

u— Koncert v mestnem parku, ki je bil
napovedan za danes, se ne bo vršil.

u— Kino. V nedeljo se bo predaval ob
pol 19. in pol 21. vefilim »Poročnik car-
jeve garde«.

Iz Tržiča

u— Kino Sokol bo predaval danes ob 16.
in 20. zvočni film »Buffalo Bill«.

u— Proslava materinskega dne. Mladina
meštanske šole priredi skupno z otroškimi
vrtcem proslavo materinskega dne v ne-
deljo 1. maja ob 16. v telovadnici meštans-
ke šole. Spored: govor o materi, petje,
mladinska igrlica »Snežulica in škrtje«, ki
jo zaigra deca iz vrtca, dalje od dija-
kov dramsko prikazana Askerčeva pesni-
tev »Stara pravda«. Na proslavo materin-
skega dne vabi naša mladina vse starše, ki
se bodo vabili gotovo v velikem številu
odzvali.

Iz Hranjnika

u— Kino Narodni dom predvaja danes
ob 16. in 20. vefilim »V dobi slave«.

u— Sestanek zastopnikov vseh karita-
tivnih in kulturnih društev naše doline bo
v torek v deški šoli in na dnevnem redu
razgovor o prehrani ubožnih otrok.

OTRPLI UDJE naglo ožive

Brez odlašanja se morete naglo osvoboditi bolečin in otrplosti
v členkih in mišicah. Rabite nalahno malo SLOAN-OVEGA
LINIMENTA — brez utiravanja, brez odlašanja. Takoj boste
čutili njegov topli pomirjalni učinek. Bolečine prenehajo.

Rabite SLOAN-OVO mast proti revmatizmu, išiasu,
bolečinam v križu, bolečinam v hrbtu, bolečinam di-
storzije in kontuzije in proti vsem vrstam bolezni v
mišicah.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH

SLOAN-ov LINIMENT

odpravi bolečine.

Odobreno od ministrstva soc. politike in narodnega
zdravja, sanitetni oddelek, z rešenjem S. br. 4497 od
15. marca 1932.

u— Legitimacije za brezposelne so uve-
dene in se bo brezposelne popisovalo na
občin jutri. Vsi brezposelni dobe legiti-
macije s točnimi podatki in se bodo v teh
legitimacijah zabeležile tudi vse izdane
podpore.

Iz Zagorja

u— Popravek. V »Zahvalic« priobčeni 28.
t. m. po blagopokojni gospe Adeli Fistar-
jevi, roj. Müllerjevi, je bilo pomotoma iz-
puščeno: »... ki so jo spremljali na njeni
zadnji poti v Subotici in v Zagorju ob Sa-
vič kar s tem popravljamo.

u— Posnetnik termalne kopališča Me-
dija-Izlake obvešča, da vozi avtobus od
postaje Zagorje do kopališča in obratno k
vsem vlakom v ponedeljkih, sredo, sobo-
tah in nedeljah po navadnih cenah. Na za-
hitevo tudi druge dni. Cenj. občinstvu se
priporoča. Peter Govejšek, avtobusno
podjetje.

Iz življenja na deželi

BLANCA OB SAVI. Pretekli nedelji
smo imeli priliko videti, kaj vse zmore
trdna volja in nesebična požrtvovalnost
naše preproste kmetske žene. Kot marljive
čebelnice so zbirale potrebni material za
postavitev gledališkega odra pod skrbnim
vodstvom sestre predsednice gospe učitel-
jice Pavle Bregantove. Pri postavitvi odra
sta prav pridno delala šolski upravitelj go-
spod Bregant in ododni železniški urad-
nik Denarno podpora je poslala centrala
Kola jug. sester iz Ljubljane ter podružni-
ci Moste in Stepanja vas pri Ljubljani. V
kratkem času so si z združenimi močmi
postavile prav ličen gledališki oder. V ne-
deljo 17. aprila so že imele slavnostno
otvorenje gledališke predstave. Prisost-
vovali so tudi prijatelji društva Kola iz
Sevnice in Rajhenburga. Dvorano so prvi-
krat napolnili do zadnjega kotička, celo
premahnala jim je bila. Veliko jih je mora-
lo oditi, zato so na željo predstavo pono-
vili preteklo nedeljo. Številni obisk vsi
slojev priča, kako potrebna je bila napra-
va odra na Blanci. Narod hoče po telesnem
delu deževnega razvedrila. Idealnim kole-
šicam na Blanci želimo pri njihovem na-
daljnjem človekoljubnem delu mnogo uspe-
ha, da se jim bo čimprej uresničila iskre-
na želja zbrati vsaj skromen denarni fond,
s katerim bodo pomagale vsaj najbednej-
šim.

PISECE. 17. aprila se je vršil ustanovni
občni zbor krajevne organizacije JRKD.
Sklicatelj župan Ogorevc Karol je pozdrav-
il navzoče ter dal besedo učitelju g. Med-
vedu Branku, ki je v kratkih besedah opi-
sal politični položaj in delo v Narodni
skupščini ter tolažil program stranke. Iz-
voljen je bil naslednji odbor: predsednik
Ogorevc Karol, I. podpredsednik Medved
Jakob, šol. upr. v p. Piscec, II. podpredsed-
nik Zevnik Ivan, župan občine Bojsno, taj-
nik Medved Branko, učitelj, blagajnik Ko-
stev Jožko, trgovec, Piscec; odborniki:
Molan Ivan in Struel Anton za občino
Bojsno, Rošker Janko, šol. upravitelj, Pi-
sece, Cemele Jožef, Verstovšek Jožef; v
nadzorni odbor Kokot Gustav, Podgoršek
Florijan in Kovačič Josip, posestniki v Pi-
ščici. Prisotnih je bilo na dan občnega
zboru 111 članov. — Dne 24. aprila je pri-
redilo Prostovoljno gasilno društvo v novi
šoli prav dobro uspešno komedijo v petih
dejanjih »Veseli dan ali Matiček se ženijo«,
katero je režiral učitelj g. Medved Branko.
Prireditve je vsakogar prav dobro uspeš.

POLJČANE. Sokol Poljčane vprizori danes
ob pol 16. v svoji dvorani veseloigro
»Španska muha«. Vstopnina 3 do 8 Din.
Vabljeni! — V četrtek popoldne so se v
Sp. Poljčanah vžgale saje pri posestniku
Španinger. Bila je velika nevarnost, da se
vžge zraven stoječa hiša s slavnato stre-
ho. Ker je to v kratkem času že tretji
primer, da se saje povzročile razburjenje,
bi kazalo dimnikom posvetiti večjo pozor-
nost. — Umrla je v zadnjih dneh razen
20-letne Elizabeta Rajnerjeve, rojene Le-
pejeve, ki je postala žrtev materinstva, še
mladenka Marija Brumerjeva iz Stanov-
skega. Blag jima spomin.

RUSE. »Dve vestici, Golarjevo veselo-
igro v treh dejanjih, bo na vnebohod 5.
maja ob 10. igral ruški gledališki odsek v
Sokolskem domu. Pridite! — Gospodin-
ska šola bo svoje šolsko leto zaključila danes

daje brez truda vsem kovinam

najlepši sijaj!

Čist in štedljiv v uporabi.

S P O R T

Primorje : Svoboda

Današnja tekma med Primorjem in Svobodo bo brez dvoma prinesla mnogo jasnosti v tabeli ljubljanskega podsaveznega prvenstva. Zato vlada med občinstvom veliko zanimanje za današnji nastop obeh domačih moštov. Tekmo bo sodil g. Cimperman. Pričetek ob 16.15. Predtekmo bosta igrali rezervi obeh gornjih moštov ob 14.30. Obe tekmi bosta na igrišču Primorja ob Dunajski cesti.

Sabljanško prvenstvo savske banovine

Junijski prvak v floretu Mirjan Raunacher

Preteklo soboto in v nedeljo se je v Zagrebu vršil v organizaciji kluba Concordije turnir za prvenstvo savske banovine v sabli, meču (épée) in floretu.

Najprej so nastopile dame. Prvo mesto je zasedla gđ. Müller, drugo pa talentirana gđ. Sondič, ki je nastopila prvič. Junijski prvak v floretu je tekmoval očetom od Concordije in ljubljanskim Raunacher (Mirjan), ki je s svojimi lepimi fintami in z bliskovitimi izpadi s petimi zmagami osvojil prvo mesto. Prvič v Jugoslaviji je prešlo junijsko prvenstvo iz Zagreba v Ljubljano. S to pomembno zmago je Raunacher stopil med seniore in bo imel na bližnjem državnem prvenstvu prihraniti svoje moči z izkušenimi dolgoletnimi borci.

V tekmovalni seniorjevi je bil talentirani Mirjan Pengov, ki je že na lanskem državnem prvenstvu junijske v hudi konkurenci dosegel drugo mesto v floretu, in disponiran in se je kljub svojim vzornim napadom z dvojnimi fintami in cavalciam plasil na peto mesto. V nedeljo se je nadaljevalo prvenstvo še v meču, s katerim v sabljiški sekciji Mirjan je niso pričeli vaditi, zato so v tej vrsti orožja nastopili le Zagrebčani. V vseh vrstah orožja se je opazil napredek, posebno so sodniki pohvalili Mirjana Raunacherja, ki se mora za svoj uspeh mnogo zahvaliti odličnemu učitelju podpolkovniku Čvetku, ki že 4 leta nesebično vodi ambiciozne Mirjanove sablače ter jih vodi od uspeha do uspeha.

Okoli teniškega sporta

Nacionalni turnir za teniško prvenstvo dravske banovine se odigra letos v Ljubljani. — Razmere v JTS. Izvedba nacionalnega turnirja je bila do sedaj vsa leta v rokah ISSK Maribora, letos pa je Mirja zahtevala po svojem delegatu na glavni skupščini saveza, da se njej prepusti izvedbo turnirja v Ljubljani. Ker je bilo na skupščini zaradi opozicije precej burno razporejeno, so se nekateri sodelniki in predložitelj precej po domače izglasovali, tako da se je službena objava Saveza glasila v prid Maribora. Intervencijami kluba in delegata TO Saveza je Savez odgovoril s tem, da je posredoval pri Mariboru, ki je uvidel upravičenost zahteve Mirje in prepustil izvedbo turnirja. Tako se bo turnir vršil od 26. do 29. junija na prostorih Mirje.

V teniškem savezu se danes, po skupščini ni vse v redu. Opozicija, ki jo tvorijo zagrebški klub HSK, ZKD in Concordia z beograjskimi klubi, hoče vsakega sodelavca izredne skupščine in zdaj se, da bo to dosegla. Tudi sedanja uprava Saveza se ne čuti na sigurnih nogah in tako oboje struji snubiti klube po državi za svoje pristaje. Kaže, da so to prav klubske in deloma tudi osebne razprtije, ki teniškiemu sportu prav gotovo ne bodo koristile. Opozicija propaga ustanovitve raznih podsavezov, medtem tudi ljubljanskega. Sedanja uprava Saveza temu predlogu ni ravno nasprotna, pravi pa, da je ustanovitve podsavezov stvar časa in — potrebe. Veliko akcijo vodi napram sedanjemu vodstvu I. tajniku dr. Heinzu, ki jim daje zaradi svoje »neekspedientnosti« ne odgovorja. Za nas Slovence je ustanovitve podsaveza vsakega važna zadeva, kajti znano je, da se je doslej s Savezom težko delalo, klube so poznali le takrat, ko je bilo treba plačati članarino in razne turnirskie takse. Z ustanovitvijo ljubljanskega podsaveza bo znatno olajšano delo saveza, klubi pa bodo imeli mnogo več zasluge v podsavezu, ta pa zopet večji vpliv na Savez kot dosedaj klubi sami. Po vseh hrvatskih in beograjskih časopisnih polemikah sodeč, je sklicanje izredne skupščine neizbežna stvar. — R. K.

Sport v kamniškem okraju. Preteklo nedeljo so kamniški nogometaši otvorili letošnjo nogometno sezono z lepo zmago nad SK Galjevicjo iz Ljubljane. Publika, katere se je zbralo lepo število, je bila s prvim nastopom kamniških nogometašev popolnoma zadovoljna, igra sama pa je potekala v izredno živahnem tempu in je bila prava propaganda za nogomet. Kamničani so že v prvem polčasu odločili igro v svojo korist in dosegli tri gole. V drugem polčasu je vsako moštvo doseglo po dva gola, tako da znaša končni rezultat 5 : 2 (3:0) v korist Kamničanov. — S to tekmo se je poslovilo od občinstva pet kamniških nogometašev, ki odhajajo k vojakom. Za mladi klub bo to hud udarec, zlasti pa bosta nenadomestljiva vratar Rozman in srednji napadalec Klemenčič. — V Domžalah je imel Disk v gosteh moštvo Slovana, ki je nastopilo večinoma z rezervami in zato tudi podleglo z rezultatom 0:4. Diskovo moštvo je izpopolnjeno z nekaterimi mladimi igralci pokazalo slabšo igro kakor pa bi kdo sklepal iz rezultata. Igralci bodo morali vnesti v igro več živahnosti in borbenosti, ako bodo hoteli z uspehom nadaljevati prvenstvene tekme. Domžalska publika kaže za sportne prireditve veliko zanimanje in se tekme čim dalje bolj obiskane. — To se je videlo tudi pri nedeljskih lahkotletskih prireditvah SK

Domžale. Mladi, agilni klub je prvič prikazal sposobnosti svojih članov v metih, skokih in tekih. V nekaterih disciplinah so bili doseženi prav lepi rezultati in nekateri tekmovalci obetajo postati pri vztrajnem treningu prav dobri lahkotletci. SK Domžale bo v kratkem priredil večjo lahkotletsko prireditev, na kateri bodo sodelovali tudi člani ljubljanskih klubov.

Grafika : Mirja II. Dances dopoldne ob 10.30 na igrišču ASK Primorja prvenstvena tekma I. razreda, v kateri nastopita gori imenovana kluba. Rezerva Mirje, ki je običajno ojačena z večino igralcev I. razreda, je za vse klube I. razreda trd oreh. Nasprotno pa se Grafika od tekme do tekme popravlja in je gotovo, da bo poskusila doseči zopet stari dobri sloves. Obeta se lepa in zanimiva igra.

SK Mirja. Plenarna seja upravnega odbora ob 3. t. m. ob 20. v kavarni »Emont«. Dnevni red: referati sekcij, obračun naraščajoče članarine, Nogometna sekcija vabi za današnje prvenstveno tekmo s SK Grafiko točno ob 10. v garderobo na igrišču Primorja igrače: Kervina, Jenko, Jančič, Unter, Glušič, Pogarčnik, Dekleva, Domicelj, Ladha, Oman, Zitnik, Rihtar, Malič, Grinčal, Srimšek.

SK Mirja (hazenska sekcija). Današnja tekma v Celju odpade. Prihodnji trening bo jutri ob 18. dalje na igrišču. Zaradi praktičnega sodniškega kurza je potrebno, da so vse igralke točno ob navedeni uri na igrišču.

ASK Primorje (nogom. sekcija). Dances ob 13.45 morajo biti na igrišču Jančigaj, Hasl, Usek, Slamič, Sinkovec, Baum, Pišek II, Calari, Golob, Trček, Peterlin, Trajković; reditelji Fuchs, Benčič, Petrič I in II, Glušič, Strnad morajo biti ob 13.30 na igrišču. Prvo moštvo točno ob 15.30 v garderobi!

SK Svoboda, Ljubljana. Na igrišču Primorja se imajo javiti: ob 13.45 službojemo odborniku LNP reditelji Galof, Lovrač, Malovrh V, Gorenc; ob 14. v garderobi Papler, Marjetič, Jože, Senč, Feliks, Habicht II, Boncelj II, Jakša, Jeršek, Andrej, Sušteršič, Jančič II; ob 15. Mirko, Potekal, Franci, Slavko, Habicht, Simon, Batič, Starnan, Maki, Rudi, Lave, Stane, stranski sodnik Simčič. Opremo, brisače v kolikor ima kdo doma, prinesite brezpogojno seboj!

SK Grafika. Dances točno ob 9.30 na igrišču naslednji igralci: Pavlica (Wohlmut), Novak, Kobal, Zagar, Stupica II, Božan, Trobešev, Zinke, Franjo, Stromažer, Potrata, Pungertar. Reditelji morajo biti točno ob 8.30 na igrišču. Vsi in točno.

NSK Sparta. Dances ob 15. bo na igrišču Hermesa prvenstvena tekma s SK Diskom. Javijo naj se točno Humer, Otič, Vlaj, Janez, Rado, Vrhovc I in II, Strnad, Grabrijen, Novak, Petrič, Klančar. Blag, Kukovca, red. Jenko, Novak Stane, Grabrijen II in Čmežar.

Jesenice. Dances ob 15. uri se srečata na igrišču SK Bratstva moštvi Villacher Sport Vereina in SK Bratstva. Obeta se lepa in zanimiva igra. Pridite!

Sokol Odbojka — ena najlepših iger

Pri nas odbojka prav za prav še ni udomačena. Vseja v širših sportnih krogih ne. Gotovo pa je, da zaznamuje tudi ta sport naša panoga v zadnjih letih velik porast. Kdo je pač pred leti vedel, kaj je odbojka? Mislim, da jih je bilo zelo malo in še tisti ji niso preročovali lepše bodočnosti. A stvar se je časoma obrnila in odbojka postaja sedaj z velikim zanimanjem v naše sportno življenje. Sedaj si n. pr. skoraj ne moremo predstavljati večjega poletnega kopališča brez igrišča za odbojko.

Odbojka je ena najlepših sportnih iger. Zanimiva je za igralca, a ravno tako za gledalca, ker se vrši na majhnem prostoru ter je zaradi tega zelo lahko pregledna in ker ga s svojim hitrim tempom in hitro menjajočimi situacijami priklanjajo nase. A navzlic vsej hitrosti in napetosti ni igra prav nič groba in surova, ker so igralci od protivnikov ločeni ter ne prihajajo z njimi med igro v stik. Mislim, da ni potrebno razlagati podrobnosti pravil in načina igre, ker je že kolikorotko znano. — Igra je za igralca zelo koristna, ker ni enostranska. Poleg plavanja je to menda edini sport, ki telo enakomerno krepi in razvija vse mišice so enako zaposlene. Ravno tako važno vlogo igrajo n. pr. roke, ušesa, noge, trebušne mišice, hrbtne mišice, itd. Skratka, v igri dela vse telo. A ne samo mišice, temveč tudi živci se utrjujejo. Od igralca se zahteva vsled hitrega tempa velika prisotnost duha in iznajdljivosti v mnogostranskih kočljivih položajih. S tem se vadi zelo hitro in prevladno misliti.

Pri nas so odbojke prvi goščali skavti, v začetku seveda precej prosto in še brez določenih pravil. Od njih so kroje prevzela razna telovadna društva, zlasti SKJ, kjer se je prav za prav šele izoblikovala in dobila nova in eksaktna pravila. Po češkem sistemu je tudi SKJ uvedel odbojko v svoj tekmovalni program. Lansko leto so se v že vršile prve savezne tekme v Mariboru, ki so pokazale zelo lepe uspehe. Veliko

Ugrabljen

to je naslov sijajnega romana, ki je te dni izšel v založbi Tiskovne zadruge. — Komur je do resničnega užitka, naj postane čim prej naročnik zbirke »Moštvo in Sodobnost«

Preprosta sredstva veliki uspehi na polju zdravstva.

Znani ginekolog, docent dr. Aschner, je imel pred kratkim v Zdravniškem društvu na Dunaju predavanje, v katerem je povedal, da se mu je po redni odpravi vedno primerov težke blaznosti. Bolniki so bili v vseh slučajih ženske, ki so prebile že več let v bolnicah za duševne bolezni in se njih zdravstveni položaj kljub najrazličnejšim načinom zdravljenja ni prav nič izboljšal. V vseh teh primerih so zdravniki ugotovili, da gre za shizofrenijo (razstroj zavesti).

Dr. Aschner, ki je resen znanstvenik in ki se vedno pri zdravljenju bolnikov s sredstvom stare medicine, je mnenja, da je izključno na te bolnike v letnem delovanju žleze in sapnja, torej v slabi prebavi. Iz te premise izhajajo s posplošeno presnovo. Predpisoval je drastična sredstva za izčistitev, kakor so te običajni delati tudi stari zdravniki, ter je dosegel v kratkem času najboljši uspeh. Ta način zdravljenja je priporočal tudi pri predavanju nazvali nosilec Noblove nagrade za zdravstvo znani psiholog prof. Wagner-Jauregg.

Štore dan za dan štimo v zdravniških posodilih, da je prebava podlaga za zdravje in da izhajajo iz slabe prebave skoraj vse bolezni. Če to vemo, se ni težko obraniti predvsem, treba je le skrbeti za dobro prebavo. Te pa s malenkostnimi stroški dosežemo na ta način, da redno pijemo RADENSKO ZDRAVILNO VODO, ki je priznane najboljši regulativ za delovanje vseh prebavnih organov.

samo se na teh teknah namočili od bratov Čehov, ki so nam prav za prav šele pokazali, kako se pravilno veda in igra. A ne samo pri SKJ, temveč tudi drugje se igra živahno uvaža. V zadnjem času so jo sprejeli tudi v srednješkolskih telovadnicah kar je med srednješolci vzbudilo zanimanje za ta sport in lanske jeseni so se že vršila prva tekmovalna na prvenstvo ljubljanskih srednjih šol. Prvenstvo si je priborilo moštvo II. drž. real. gimnazije in si s tem osvojilo prehodni pokal.

Letošnje pomladanske tekme za prvenstvo ljubljanskih srednjih šol se bodo vršile na igrišču Ljubljanskega Sokolstva dne 4. maja popoldne. Po dosedanjih prijavah se lahko sklepa, da bodo tekme zelo zanimive. In propagandnih namenov na pa, da se omogoči poset vsem, je vstop prost.

Naša slika kaže prizor s lanskimi tekmovalci za srednješkolsko prvenstvo. Slika.

Program gorenjskega Sokolstva za tekoče leto

Uprava in tehnično vodstvo sokolske župe Kranj imata polne roke dela s predpripravo za župne tekme in javne nastope ter s pripravo za udeležbo članstva in naraščajo na vesokolskem zletu v Pragi. Da se izvede čim bolj podrobna organizacija župe in društev, je tehnično vodstvo župe razdelilo vsa društva na 6 okrožij, katerih vodstvo osobito v pogledu javnih nastopov, je poverjeno načelnikom najstarejših društev dotičnih okrožij. I. okrožje tvorijo Jesenica, Kranjska gora, Mojstrana—Dorje, Koroška Bela—Javornik in Blejsko Dobrova. II. okrožje Bled, Boh. Bistrica, Gorjue, Koprivnik in Gorje, III. okrožje Radovljica, Brezje—Mošnje, Ljubno, Podnart—Dobrova, Kropa, Kamn. gora, Zirovnica—Brezovica. IV. okrožje Kranj, Naklo, Cerklja, Predosje, Predvor, Senčur, Stražišče. V. okrožje Trzin, Podbrezje, Kovor. VI. okrožje škojja Loka, Reteče, Selca, Zalezniki, Dražgoše, Gorenja vas, Poljane, Sovodenj in Leskova.

Delokrog teh okrožij je v prvi vrsti tehnična znanja. Po okrožjih se bodo vršili vsaj tri dni, kakor tudi društveni javni nastopi, ki jih bodo okrožja priredila v enem letu največ dva, ki pa morajo biti dobro pripravljene in ne smejo služiti samo za povod prirejanj raznih plesnih zabav. Javni nastopi posameznih društev pa bodo dovoljeni le, ako bodo imela društva zadostno število dobro izvežbanih članov, obojega naraščajo in deca.

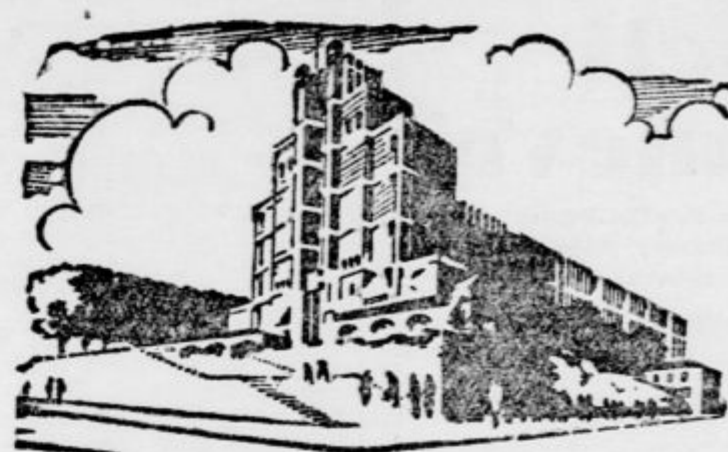
Glavno skrb župnega tehničnega vodstva je usmerjena na predpripravo za župne tekme vseh oddelkov, ki se bodo vršile 5. junija na Koroški Beli in na župni zlet 19. junija v Stražišču pri Kranju. Spored župnih tekem je zelo bogat. Tekme velja jo obenem kot izbirne tekme članstva in naraščajo za vesokolski zlet v Pragi. Prijava obeta veliko udeležbo tekmovalcev in tekmovalci vseh kategorij. Da so se tekme odvojile od župnega zleta, je vzrok ta, da se spričo vedno večjih zahtev pri tekmah in zaradi vedno večjega števila tekmovalcev tekme niso moge vedno izvesti tako, kot je to župno vodstvo samo želelo. Tako pa bo ves dan posvečen tekmam vseh oddelkov, ki se bodo lahko izvedle objektivno in točno po predpisih tekmovalnega reda. Enako bo možno bolje izvesti župni javni nastop, ker bo celo dopoldne možno predelati temeljito skušnje za popoldanski javni nastop.

Razpis tekem za vesokolski zlet v Pragi, ki je obvezen tudi za naše Sokolstvo, vsebuje poleg vseh vrst predpisanih vaj na orodju tudi vse panoge lahke atletike, dalje plavanje, veslanje, igre, borenje itd., ki so za okrepitev fizičnih sil našega naroda primerne in koristne. Za to je treba vsestranskega dela, treba teoretičnih in praktičnih izkustev, za to je treba vzgojiti vsestransko in temeljito izvežbanih prelinikov, ki si jih bo župno tehnično vodstvo pridobilo s tem, da bo poslalo svoje najboljšie kandidate v savezne prednjaške tečaje.

Jugoslovenska sokolska matica bo imela redni občini zbor 20. maja ob 17. v združenih prostorih v Narodnem domu v Ljubljani. Delavnost te sokolske zadruge se je zadnje dve leti v pogledu izdajanja sokolske literature in oskrbe sokolskih edicij vsestransko zelo povečala. JSM pripravljajo zopet nekaj važnih, predvsem tehničnih sokolskih knjig. Preko 20 pol obsevnih knjig je priredil iz češčine br. Dragica Sulce »Sokolski telovadbaški sestave, ki bo vseboval vse sokolski telovadni sestav in točno srbskohrvatsko strokovno terminologijo, dalje Schmidova »Fiziologija«, vsake tri leta Sokolski almanah, sokolski koledar pa bo v bodoče služil bolj koledarskim svrhom, ker je statistični del doslej preveč presegal ostalo vsebino. Društva naj podpro JSM, da bo lahko še nadalje oskrbovala edicije s ceneno sokolsko literaturo.

Plavanje v Sokolstvu je postalo po sklepu zadnjega zbora župnih načelnikov in načelnik obvezno za vsako društvo. Do konca julija morajo izvršiti župe izbirne tekme, ker bodo sredi avgusta savezne tekme v plavanju v Beogradu.

Beograjska »Politika« za Sokolstvo. Sokolske čete v mostarski in skopljanjski župi poučujejo poleg sokolskega dela v ožjem smislu tudi seljake v poljedelstvu. V mostarski župi so bili doseženi že lepi rezultati. Uredništvo beograjske »Politike«

OGLAS!

Tem potom naznanjamo, da se za 1. maj t. l. določeno!

žrebanje srečk za zgradbo katedrale

Dobrodelnega društva sv. Vincencija v Beogradu s odlokom ministrstva za poljedelstvo in vode s dne 22. aprila t. l. št. 23.242-I.

odgodi do 31. avgusta 1932!

Kljub odličnim uspehom, ki smo jih dosegli do sedaj, smo bili prisiljeni odgoditi termin žrebanja, in sicer:

1. Vred uveljavljanja novih mednarodnih deviznih predpisov nam še do sedaj niso dolele znatne vsote za srečka, ki smo jih prodali v inozemstvo. 2. Radi kratkega časa nismo mogli izvršiti pravočasno obračuna s vsemi našimi prodajalci. 3. Mnogi naši prodajalci so izrecno zahtevali odgoditev žrebanja s odrom na stalno in naraščajoče povpraševanje po srečkah.

Dosedanji uspeh jamči za to odgoditev žrebanja

tako, da bo ta sedaj najavljena odgoditev samo pospešila

brezpogojen uspeh.

S tem se nudi prilika vsem onim, katerim poprej ni bilo mogoče, da si sedaj nabavijo srečka za zgradbo katedrale in da se pridružijo tej plemeniti akciji, ki v zvezd z

ogromnimi možnostmi dobitkov predstavlja vzvišeno dobrodelnost!

Glavna uprava loterijskega podjetja Dobrodelnega društva sv. Vincencija v Beogradu

Iz Ljutomera

60 letnica učiteljskega društva se praznuje v četrtki 5. t. m. po naslednjem sporedu: ob 6. zjutraj masa za pokojne člane; ob pol 9. slavnostno zborovanje v Sokolskem domu (slavnostni govor bo imel tovariš Stojan); ob 13. skupni obed; ob 15. koncert učiteljskega pevskega zbora (mešani, moški in ženski zbori, četverošopev, sopran solo in solo-nastopi za gosli s spremljevanjem klavirja). Skupni obed se naj naroči do 4. t. m. pri tovarišu Milka. Ker je učiteljsko društvo vršilo v vseh letih obstoja važno kulturno in narodno mislo, je želeli, da ga naša javnost počasti s številnim posetom njegove prireditve.

Iz občinskega odbora. Prvi svetovalec g. Janko Dijk je zaprosil bansko upravo, naj ga razreši njegove funkcije. — Občinski proračun se je izpremenil v toliko, da sta se med dohodke vpisali še dve postavki, in sicer dozdnevni prebitek 31.266 dinarjev in dovoljeno posojilo za regulacijski načrt v znesku 35.000 Din, med izdatke pa postavko za odplačilo visokih dolgov v višini 66.266 Din. S tem so se dohodki zvišali na 513.347 Din, izdatki pa na 513.819 Din. Prihranek napram staremu načrtu znaša okrog 2000 Din.

Naše poročilo o legarju v Stroči vasi popravljamo v toliko, da nista umrli dve ženski za legarjem, ampak za drugim boleznimi. Legar je dosedaj ostal omejen na eno hišo.

Gremij trgovcev se je poselil iz občinske hiše na Glavnem trgu v občinsko hišo ob Ščavnici, kjer se nahaja tudi meroizkusni urad.

GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20.

Nedelja, 1. maja: Leda. Izven. Znižane cena.

Ponedeljek, 2. t. Kar hočete. K.

Torek, 3. t. Zaprt.

Sreda, 4. t. Leda. D.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Nedelja, 1. maja: Turandot. Izven.

Ponedeljek, 2. t. Baletni večer g. Katje Delakove. Izven. Znižane cena.

Torek, 3. t. Ruskala. C.

Sreda, 4. t. Cavalleria rusticana. Glumači. B.

SENJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

Začetek ob 20.15.

Nedelja, 1. maja: Ljubezen sedemnajstletnega.

Ljubezen sedemnajstletnega radnjit na Sentjakobskem gledališkem odr. Drevi bo 20.15 bo zadnjič v sezoni Dreyerjeva drama »Ljubezen sedemnajstletnega«. Vse do sedanje predstave so bile razprodane, kar je najboljši dokaz, kako se je ta igra priljubila. Občinstvo se prosi, da kupi vstopnice že v prodaji naprej.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20.

Nedelja, 1. maja: Trije vaški svetniki. Go-

stovanje g. Ivana Cesarja, člana ljubljanske drame. Zadnjič.

Mariborsko gledališče. Danes bo gostoval v veleobavni kmetki vesoljari »Trije vaški svetniki« priznan komik ljubljanske drame g. Ivan Cesar kot župan Porenta. To bo obenem prvo Cesarjevo gostovanje na mariborskem odru in zadnja uprizoritev omenjene vesoljari.

OKLIC

Potrebn Janko iz Smartna pri Litiji namerava prodati svoje posestvo v Smartnem, bočisi v celoti ali pa po parcelah.

Prodaja se bo vršila dne 20. maja 1932 ob 9. uri dopoldne v notarski pisarni v Litiji, kjer so interesentom na vpogled tudi vsi prodajni pogoji.

Litija, dne 29. aprila 1932.

5119

Kraljestvo mode

Črno-bela moda

Črno-bela moda spada k barvnim sestavam, ki niso podvržene nobeni dnevni modi in so potemtakem vedno aktualne. Zato ni čudno, da označujemo črno-belo modo kot modo elegantne žene, ki ima mnogo priručnik zlasti letos, ko se mora vsaka dama zadovoljiti z znatno manjšo garderobo. Mnogi se sicer boje, da ne bi takšno oblačilo preveč mračno učinkovalo, kar pa je že zaradi tega izključeno, ker značilno belo okrasje dovolj osvetli vsak tak model. Razen tega ima črno-bela obleka prednost, da ni tako občutljiva, kakor iz svetlejšega tvoriva izdelani poletni modeli. Tudi daje črna barva vsaki postavi ono vitkost, ki je prvi pogoj za elegantni učinek obleke.

Črno-bela barvna sestava ni vezana na dnevno dobo, temveč se prav tako prilaga trolejskim ali promenadnim oblačilom kakor popoldanskim oblekam in praktičnim »priložnostnim oblekam«, ki jih nosimo tudi na manjših večernih prireditvah.

Zlasti pri hakiem svilenem plašču, ki ne zavisi od ostale opreme, se najraje poslužujemo črno-belega učinka. Naša zadnja skica predloži tak model, ki je v celoti ravno ukrojen, razen nekoliko zvončaste sprednje pole, ki povzroča lahno drapirnost modela. Zanimivi mali kep in podloga plašča sta seveda iz bele svile.

Za črno-belo »priložnostno obleko« vzmemo bele irske čipke, ki imajo veliko vlogo v letošnji pomladni modi. Naša prva skica nas seznani s takšnim modelom, ki ga odlikuje vitka zvončasta linija in moderni balonasti rokavčki. Plastron in ozki rokavi so iz čipke, prav tako tudi rob na ljubkem malem klobučku.

Tudi trolejski komadi se s pridom poslužujejo črno-belega učinka. Model, ki ga predstavlja naša druga skica, je baš zaradi svoje enostavnosti priklonjen eleganten. Nagubano krilo in kratka jopica sta iz lahkega črnega tvoriva, dočim je bel telovnik na-

rejen iz svilenege pikčja in prepasan s črnim lakastim pasom. K takšnemu kostumu se najlepše prilaga klobuček iz črne in bele klobučevine.

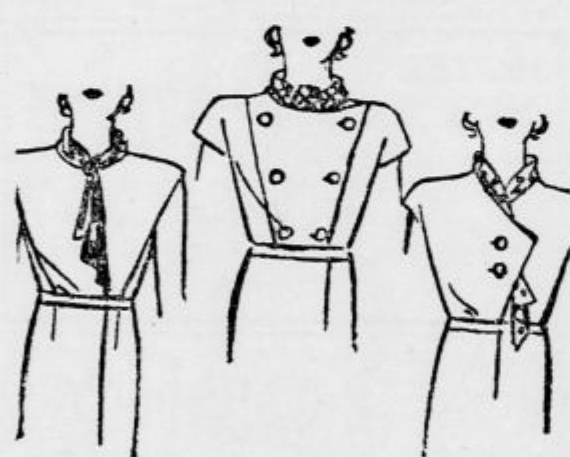
Mnogi popoldanski kompleti so jako apartno sestavljeni iz bele in črne svile in se lahko kosajo z najbolj elegantnim barvastim modelom. Na naši predzadnji skici vidimo enostavno, po sredi z gumbi zapeto obleko te vrste, opremljeno z belim životkom in dolgimi belimi rokavi, ki jih krasi vrsta črnih gumbov. »Tričetrtinski« paletot tega kompleta je črn in opremljen s kratkimi krilci. Bela svileni podloga apartno poudari črno-beli celotni učinek.

Negovanje lepote

na medicinsko-kozmetični podlagi, to je nova smer, ki je zares dobra, če se zato uporabljajo pripomočki, katerim z medicinske strani ni prigovora, kot so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito kože in Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Za vnaprej poslanih 40 Din 2 lončka brez daljnjih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubička Donja, Elsatr 245, Savska Banovina.

Platnena obleka

se je baš zaradi svoje enostavnosti priljubila vsaki elegantni dami, tako da bomo pogosto srečevali te modele na promenadi, najčešče pa v elegantnih kopališčih. Vse te

obleke siliijo v ospredje po liniji, ki jo široka v ramenih in ozka v pasu, kar nas spominja na napoleonske uniforme. Pri takšnih oblekah ne sme manjkati barvasto vzorčast šal, ki ga čim najbolj apartno zavežemo. Naša skica predstavlja tri različne in zanimive kombinacije te vrste.

Lepite na pisma znamke protituberkulozne lige!

Raznovrstne bluze

so v letošnji elegantni garderobi neizogibne, kajti ob vsaki priložnosti se poslužimo modernega kompleta, sestavega iz princesnega krila, kratke jopice in originalne bluze, ki jo lahko večkrat izmenjamo. Naša skica prikazuje nekaj različnih modelov.

in sicer promenadno bluzo brez rokavov s prijetnim kepom. Poleg nje vidimo model na široke reverje in z okrasjem iz robčkov; na levi strani pa bluzo z nazobčanim ovratnikom in fihujem in enostavno bluzo z zavezanim ovratnikom ter dvojno vrsto gumbov.

Zdravniška posvetovalnica

M. P. Novi Sad. Pred vsem Vam priporočamo strogo čistoto. Umivajte oboleni mesta z dobrim žveplenim milom, nato jih natrite z alkoholom (96 %) in jih posipajte s čistim nevtralnimi pudrom. Najboljša je riževa moka. Važno je, daimate redno stoličko, izogibajte se po možnosti vedno dražljivih jedi in alkohola. — Podnebje. Ne dajajte svojemu sinčku preveč hrane v tekoči obliki, torej čim manj tekočin pred spanjem. Zbudite ga ponoči, da opravi potrebo. Na ta način se pozneje delovanje mehurja samo ob sebi regulira. Sčasoma to popolnoma mine. — Hud kašelj. Predstavite Vašega otroka čimprej Državnemu zavodu za zaščito otrok v Ljubljani. — Ozeblina. Pozimi nosite v hudem mrazu specialno zato narejene narisnice. Če ste že vse polkusili, Vam priporočamo še obnavljanje. — Kroničen kašelj. A. Č. Kolikor moremo presoditi iz Vašega opisa, izgleda, da je Vaša žena predvsem živčno bolna. Na Vaše vprašanje, dali je mogoče, da pride vsled žalosti do bolezni, Vam ne moremo točno odgovoriti, ker je odvisno od slušaja. Medicinsko danes še ni dokazana vzročna zveza med psihičnim insulatom in pa organskim obolenjem. Ni pa seveda izključeno, da duševna depresija poslabša že obstoječe obolenje. Na vsa druga vprašanja brez zdravniške predskave ne moremo odgovoriti. Primerno bi bilo zdravljenje v kakšnem sanatoriju ali zdravilišču.

Radio

Izveček iz programov

Nedelja, 1. maja

LJUBLJANA 9: Esperantsko predavanje: Gorska letovišča. — 9.30: Preno cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10.30: O carinski zaščiti. — 11: Salonski kvintet. — 12: Čas, poročila, plošče. — 15.15: Veseloigra »Deviški venec«. — 16.30: Fantje na vasi. — 17: Magistrov šamel tercet. — 20: Operni dueti (gđ. Zupanova in g. Jelačin). — 21.30: Godba na harmoniko. — 22: Čas, poročila. — 22.15: Citre in kitara (gg. Ahačič).

Ponedeljek, 2. maja

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 18: Salonski kvintet. — 19: Češčina. — 19.30: Glavne razvojne faze v umetniški zgodovini. — 20: Preno iz Dunaja. — 22: Napoved časa in poročila. — BEOGRAD 12.30: Radio-orkester. — 17: Narodne melodije. — 20: Preno iz Dunaja. — 22: Prenašanje tujih postaj. — ZAGREB 12: Plošče. — 17: Popoldanski koncert. — 20: Koncertni večer. — 22.45: Plesna glasba. — PRAGA 19.20: Preno iz Brna. — 21: Glasba iz Podkarpatske Rusije. — 22.20: Lahka glasba iz Bratislave. — BRNO 19.20: Revija. — 21: Preno iz Prage. — 22.20: Lahka glasba. — VARŠAVA 17.35: Lahka

MLADOST IN ZDRAVJE

se vam povrne med spanjem z uporabo novega fizik. terapevtskega aparata

PELITHE

ki doseže z oživiljenjem delavnosti inkrutornih žlez s pomočjo trajne kombinacije radioaktivnih in topilnih žarnih struj obnovo vsega organizma. Znaki prezgodnjega staranja (nespanje, nervoznost, spolna slabost, splošna fizična in duševna utrujenost itd.) kmalu izginejo, a na njihovem mestu se zopet pojavi mladeniška čilost, življenska radost in delovna energija. Uporaba aparata, ki je zelo prijetna, se vrši za časa spanja, torej ne povzroča izgube časa niti ne ovira pri delu. Aparat PELITHE je rezultat dolgoletnih raziskavanj in preizkušenj poznanih profesorjev in kliničarjev. — Mnogoštevilne sijajne ocene in spričevala dokazujejo njegovo veliko vrednost.

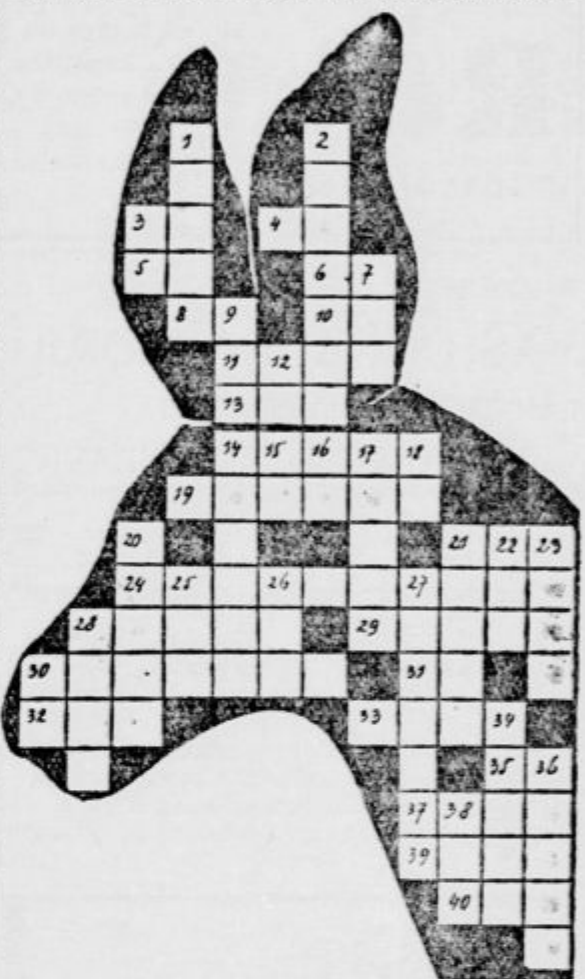
Proti pošiljki 5 Din v poštih znamkah vam pošljemo našo znanstveno in razumljivo pisano obširno brošuro in navodila.

Zastopstvo družbe PELITHE, Beograd, pošt. pref. 94, Čika Ljubina 7.

Križaljka

„Dolgoušec“

Vodoravno: 3. krilatca; 4. egiptovski kralj; 5. italj. spoinik; 6. grška črka; 8. romanski spoinik; 10. veznik; 11. boginja zmage; 13. naplčilo; 14. židovski kralj; 19. izraelska junakinja; 21. reka v Rusiji; 24. otok v Indijskem oceanu; 28. matematično znamenje; 29. rimski kralj; 30. častna nagrada za kako delo; 31. predlog; 32. žu-

želka; 33. žensko tme; 35. egiptovski božanstvo; 37. krajša oblika od opevati; 39. poškodba; 40. oblika vode.

Navpično: 1. moško tme; 2. kontinent; 3. kratica; 7. osebn. zaimek; 9. žensko tme; 12. kem. znak redke kovine; 14. nemški plaatelj in pesnik; 16. grška črka; 17. vihar; 18. pritrilnica; 20. stara Ljubljana; 21. tribus; 22. hrv. osebna oblika; 23. mesto v Italiji; 26. žensko ime; 27. rimski svetovalec; 28. poljsko orodje; 30. medmet; 34. prostor v Koloseju posut s peskom; 36. gora pri Beogradu; 38. domača žival.

Rešitev križaljke

„Marko na šarcu“

Vodoravno: 2. VI; 3. p n; 4. air; 6. Timotej; 10. repetirka; 12. šarac; 13. tt; 14. nar; 19. Miloš Obilić; 23. skelet; 25. vi; 26. Otton; 27. al; 28. ozon; 30. Etna; 31. cedad; 32. mr; 33. he; 34. l r; 35. Nil; 37. Ig; 38. ki; 40. ada; 46. kraljevič Marko; 50. in; 51. de; 52. sir.

Navpično: 1. Ivan Meštrovič; 3. p tr; 4. (g)ajica; 5. rak; 7. opat; 8. ter; 9. stan; 11. as; 15. račun; 16. pion; 17. pot; 18. ml; 19. Metemlich; 20. Lena; 21. bi; 22. Lazar; 24. Koehli; 28. ad; 29. ad; 36. Ig; 38. Krm; 39. ia; 40. oj; 41. ded; 42. ave; 43. om; 44. tri; 45. to; 46. ki; 47. le; 48. as; 49. kr.

ZA ŽENSKÉ BOLEZNI:

DOBRNA

20-dnevno zdravljenje v spomladanski sezini Din 1.200.—

(Soba, hrana, kopeli, zdravnik in prevoz z avtom.) 3467
Prospekti zastoj.

A. P. Čehov:

Če se vmešavajo ženske

Okrajni šolski nadzornik Fedor Petrovič, ki se je smatral za popolnoma pravičnega in velikodušnega človeka, je pozval k sebi učitelja Vremenskega. »Gospod Vremenski,« je dejal, moramo vas odpustiti. Glas, kakor ga imate, je vse prej kakor prikladen za predavanje v šoli. Kako pa ste prišli ob glas?

»Imel sem nesrečo, da sem razgret pil mrzlo pivo,« je dahnil učitelj.

»Nu, saj to je baš tisto... Učiteljevali ste polnih štirinajst let — in zdaj se vam je primerila ta nevednost. Vidite, tako si človek pokvari karijero. Zaradi malenkosti! Kaj boste začeli sedaj?»

Učitelj ni dal nobenega odgovora.

»Imate družino?« je vprašal nadzornik.

»Ženo in dva otroke,« je dejal učitelj. Nastal je odmor. Nadzornik je vstal s stola in je razburjeno korakal poševno iz kota v kot. Videlo se je, da ga stvar zanima in da razmišlja o usodi mladega moža, ki je sedel pred njim na stolu kakor kup nesreče. Tudi Vremenski je očito razmišljal. Tedajci se je ravnatelj iznenada zasvetil obraz in od veselja je celo tlesnil s prsti.

»Da se le praj nisem domislil!« je vzkliljil z radostnim glasom. »Poslu-

šajte, kaj vam predlagam. Prihodnji teden odide v pokoj vodja našega otroškega zavetišča. Če vas je volja, lahko prosite za to mesto. Hočete?»

Obliče Vremenskega se je zjasnilo kakor da ga je obsijalo sonce. Videlo se mu je, da ni pričakoval tolike uvidnosti in dobrotljivosti.

»Seveda hočem,« je odvrnil, »saj ta predlog je vprav imeniten, gospod nadzornik!«

»Dobro torej. Napišite prošnjo in mi jo prinesite.«

Po teh besedah je obšel Fedorja Petroviča občutek olajšanja, da, čutil je nekakšno notranje zadovoljstvo. Pred njim ni nič več čepela sključena postava učitelja, ki je moral iz službe zato, ker je bil izgubil glas. Navdalo ga je zadoščenje, da je bil odstavljenemu učitelju Vremenskemu ponudil prazno mesto in ravnal z njim čisto po svoji vesti, tako kakor postopa s soljudni dober in pravičen človek.

Ko pa je opoldne doma sedel za mizo, da bi kosil, se je njegova žena Ivanovna nenadoma domislila nečesa, s čemer ga je hotela presenetiti. »Da,« je rekla, »glej, skoro bi bila pozabila. Včeraj je bila Ninočka pri meni. Priporočila mi je mladega moža. Saj se bo pri otroškem zavetišču izpraznilo mesto?»

Nadzornik je mrko pogledal ženo in rekel:

»To mesto je že oddano. Sicer pa poznaš moja načela: nikoli ne dajem služb protežejem. Prosim te, da mi ne govoriš več o tem.«

»Vse to sama dobro vem,« je dejala Ivanovna, »hotela sem te samo opozoriti. V tem primeru pač lahko napraviš izjemo.«

»Nu, koga pa priporoča Ninočka?»

»Polzhina.«

»Kdo je ta Polzhin?»

Nadzornik je odložil žlico.

»Bog me varuj — ta ne dobi službe!«

»Zakaj pa ne?»

»Bože moj, saj lahko razumeš, da ho-dijo le nepoštenjaki po takšnih ovinkih. Ta ne prosi za službo sam, temveč pošilja druge v ogenj. K meni pošilja žensko, da bi posredovala za službo. Iz tega ne bo nič!«

Po kosilu je odšel Fedor Petrovič v svojo sobo, se zleknil na zofo in vzel v roke časnik, potem pa je začel čitati pisma.

»Dragi Fedor Petrovič!« mu je pisala gospa županja, »nekoč ste se izrazili, da sem dobra poznavalka ljudi in da umem čitati v dušah. Zdj se nudi prilika, da Vam to konkretno dokazem. Prihodnje dni se bo pri Vas oglašil neki Polzhin, izreden mladenič. Pride k vam zaradi podelitve službe oskrbnika v otroškem zavetišču.«

»Pod nobenim pogojem!« je zamrmral nadzornik v brado.

Nato je prejel Fedor Petrovič dan za dnem pisma, ki so mu priporočala mladega in mnogo obetajočega Polzhina. Neko jutro pa je prišel prosilec osebno. Bil je še mlad, zalit fant z gladko obrto brado, v novi črni obleki.

»V službenih zadevah ne sprejemam doma, ampak v uradu,« ga je sprejel nadzornik, ko je stopil predenj.

»Oprostite,« je dejal Polzhin, »znanci so mi izrecno priporočali, naj ne grem v urad, marveč k vam na dom.«

»Hm,« je zamrmral nadzornik, »po mojih informacijah je vaš oče premožen človek in vi niste potrebni te službe. Človek se prav za prav potegujete zanjo? Saj je plačica, ki jo dajejo oskrbniku otroškega zavetišča, vprav beraško skromna.«

»Gospod nadzornik, ne gre za plačo, ampak za službo. Veste, plača je res skromna, državna služba pa je le državna služba.«

»Čuite,« ga je prekinil nadzornik z nekoliko zaničljivim nasmehom, »zakaj pa niste prišli zaradi tega naravnost k meni? Čemu ste se skrivali za ženske hrbte, da vas ščitijo in vam pripravijo pot?»

»Oprostite, nisem vedel, da vam bo zadeva tako neprijetna,« je odvrnil Polzhin nekoliko v zadregi. »Če pa priporočila v vaših očeh nič ne zaležejo, vam lahko predložim spričevala...«

Tedaj je potegnil iz žepa neke papir-

je in jih molil nadzorniku pod nos. Pod spričevalom, ki je bilo sestavljeno v uradnem jeziku, je stal podpis guvernerja. Vse je kazalo na to, da je guverner podpisal listino, ne da bi jo prečital. Tudi pri njem je najbrže bila kakšna nadležna ženska, ki se jo je guverner odkrižal s podpisom, je mislil Fedor Petrovič.

Ko je prišel Fedor Petrovič drugega dne v urad, je že čakal nanj učitelj Vremenski. Dolgo se Fedor Petrovič ni upal z resnico na dan. Izgovarjal se je na najrazličnejše načine, se zapletal v protislovja in se tako zmedel v govoru, da so bile njegove besede brez pomena. Čeprav mu je hotel povedati, kar mu je ležalo na srcu, se ni mogel odločiti, da bi bil prišel z besedo na dan. Pri tem se mu je jezik vedno iznova zapletal. Slednjič so mu začela goriti ušesa in se je vedel naravnost kakor pijanec. Zoprno mu je bilo igrati to vlogo — a kaj je hotel, moral je z besedo na dan. Najbolj nerodno pa mu je bilo to, da je imel v tem pogledu opravka s podrejenim človekom.

Nenadno je udaril s pestjo po mizi in začel vpiti kakor besen:

»Za vas nimam nobene službe, prav nobene!... Pustite me pri miru! Ne mučite me dalje! Prosim vas, odidite!«

In po teh besedah je sám stekel iz urada.

V naša letovišča, na naše morje!

KRK

(Otok Krk) vsaki dan
parobrodna zveza s Sušakom
(3 ure vožnje)

Krasno pešeno kopališče, za otroke ločeni prostor. Kur-
taksa Din 2, kopanje Din 2. Cela oskrba s sobo od 40 do
65 Din. Izven sezi je eventualni popust. Natančne infor-
macije daje hoteli: »Jugoslavija« in »Krk« ter Kopa-
lišno poverenstvo. — Avtobusna zveza. Železniška po-
staja Crikvenica-Silo-Krk. 101

Baška

NA OTOKU KRKU

Najprijeteljivejša kopališča na gornjem Ja-
dranu. Moderni hoteli, penziji in vile, elek-
trična razsvetljava, prijazni sprehodi ob mor-
ju in v zelenju. Sončno kopališče. Cene v vseh
hotelih in penzijah globoko znižane. Podrobn-
na pojasnila daje Kupališno poverenstvo v
Baški. 200

OTOK Rab

DALMACIJA

Grand hotel Imperial — Grand hotel

Hoteli I. razreda s preko 200 sobami. Lastna tenis-igrišča in
morska kopališča. Dnevno koncert in ples. Popolni penziji
z vsemi pristojbinami in postrežbo v Grand hotelu Imperialu
od Din 80—100, a v Grand hotelu od 65—75 Din. Zahtevajte
moj bogati ilustrirani prospekt. — Brzjavi: Imperial Rab.
Lastnik: FRANJO KUKULIĆ. 191

PREDEN SE ODLOČITE ZA
VAŠ ODDIH NA MORJU
ZAHTEVAJTE PROSPEKTE

STRAND-HOTEL VOLARIĆ,

BAŠKA NA KRKU 162

Slovenski hotel „Kvarner“

Malinska — otok Krk

pod novo upravo.

Krasna lega ob morju. Prvorazredna dunaj-
ska kuhinja. 21 lepih sob. Cena z vso oskr-
bo Din 55. — Električna razsvetljava. —
Zahtevajte prospekte! — Odprt od 1. maja
dalje. 199

Baška

198

NA OTOKU KRKU

Najidealnejše bivanje na morju.
HOTEL »LOPAR«, HOTEL »VE-
LEBIT« in VILA »SONJAC«
nudijo ves komfort z izvrstno kuh-
njo, lepe sobe, po najnižjih penzijskih
cenah. Zahtevajte prospekte.

Restavrant — Penzion

„TRIGLAV“

Aleksandrovo, otok KRK

Ob pristanišču z izgledom na morje. No-
vo urejene sobe, električna razsvetljava,
prvorazredna kuhinja, domače vino, sve-
že pivo, hitra postrežba, vsa oskrba 50
Din dnevno. Za večdnevno bivanje po-
pust. Vse informacije daje lastnik Ivan
Franelić. 100

Malinska (Otok Krk)

divno morsko kopališče z več finopješeni-
mi plažami. Razkošno kopališče in sončenje.
Buja vegetacija. Dnevna zveza s Sušakom.
Pošta, brzjavi in telefon. Več hotelov in
privatnih sob. Električna razsvetljava. Po-
polna oskrba z vsemi ostalimi taksami
vred dnevno Din 60.—. Prospekte in pojas-
nila daje brezplačno Kupališno poveren-
stvo. 99

Hotel „Draga“

Malinska na KRKU

na lepem kraju blizu morja. Lep vrt.
Terasa za sončenje. Lepo urejene sobe
z električno razsvetljavo. Domača in du-
najska kuhinja. Nizke cene. Vsa pojas-
nila in prospekte pošlje na zahtevo ta-
koj lastnik Anton Milčević. 98

HOTEL „TRIGLAV“

Malinska

Na krasnem prostoru tik ob morju. Le-
po urejene sobe z električno razsvetljavo in
lepo teraso. Vsa izvrstna oskrba in z vse-
mi taksami in kopanjem v lepem kopališču
Din 40.— dnevno. Prospekte in pojasnila
na zahtevo brezplačno. 79

Rab

najlepše kopališče na našem Ja-
dranu HOTEL SLAVIJA, v nepo-
sredni bližini pristanišča in parka,
popolni penzion od 65 do 75 Din.
Vse informacije in prospekte brez-
plačno. N. Knežević.

Otok Rab

Penzion s po-
strežbo in vse-
mi taksami

75 —
HOTELIR A. MACHAR 195

RAB

Hotel — Pension Zagreb

Prvorazredno in renomirano podjetje z
odlično kuhinjo. Neposredno na morju. —
Krasen razgled na otok Lušín. Cene zelo
zmerne. Prospekte na zahtevo brezplačno.
Vsa oskrba dnevno Din 60.— do 65.—.
126

LOPUD

pri Dubrovniku

Hotel „Kristić“ Penzion

40 lepo urejenih sob, hotel v gaju pomaranč
in citron, ograjen z agavami in drugimi
tropskimi rastlinami. Senčnata veranda. —
Izvrstna oskrba po najnižjih penzijskih ce-
nah. 121

Hotel „ADRIA“

Dubrovnik — Lopud

Novozgrajeni hotel s 30 prvorazredno ure-
jenimi sobami. Tekoča voda. Hotel v bližini
kopališča. Velika lepa terasa za sončenje.
Prvorazredna kuhinja in tudi dunajska ku-
hinja. Od Slovencev prednostno posejani
hotel. Penzion s sobo in vso oskrbo 70 Din.
Prospekti na zahtevo brezplačno. 118

Hotel „SLAVIJA“

Omišalj

Nov, moderno zgrajen hotel ob morju z
lastnim kopališčem in plažo za otroke, lepo
urejene sobe, električna razsvetljava, zdrava
voda, izvrstna preskrba s sobo in vsemi
taksami Din 60—70. Vse informacije in
prospekte zahtevajte od lastnika Nikole
Albana. 90

OMIŠALJ

„Vila Biserka“

s parobrodom v ¼ ure od Sušaka. Iz-
vrstna restavracija in kavarna. Lepa
moderna vila z veliko teraso nad mor-
jem in z lastnim kopališčem. Cena 60—
70 Din z vključno vsemi taksami. Za-
htevajte prospekte. Lastnik: Grgur An-
tončić. 106

Kaštel — Stari — Split

PALACE HOTEL

30 moderno opremljenih sob v krasnem par-
ku, z lastnim kopališčem in plažem. ¼ ure s
parobrodom od Splita ali od Trogira za 5 Din.
Prvorazredni penzion z domačo in specijal-
no kuhinjo. Prošek vina. Polna penzija s
sobo in vso oskrbo 70 Din dnevno. Jazz in
ples v parku. Prospekte in vseh potovalnih
pisarnah. Seizija od 15. marca dalje. 160

HOTEL BELLEVUE

Omiš pri Splitu

Sredi razkošne romantike in naravne
krasote. Preživite nekaj dni v hotelu
Bellevue. Morje, pesek, sonce, zrak,
zdrava pitna voda Vas bodo okrepili.
V sobah hladna in topla voda. Električna
razsvetljava in kurjava. Balkoni, ve-
rande za odpočitek. Pred hotelom ideal-
no pešeno kopališče. Takse so ukinje-
ne. Uradnikom popust. Prospekte na
zahtevo zastoj. Penzion dnevno od 55
do 75 Din. 85

Izletniki v SPLIT

HOTEL „SLAVIJA“

M. Jozević nudi ves komfort, iz-
vrstno in ceneno ložiranje!
Moderne opremljen. Divna lega. 81

BOL pri SPLITU

Penzion Vidošević

Bol je poznani zaradi svojih izvrstnih
klimatičnih razmer. Krasno kopališče,
dnevna zveza s Splitom. Lepo urejene
sobe, izredno nizke cene. Soba z vso
oskrbo, izdatno prehrano, z vinom in
vsemi taksami, postrežbo ter kopališčem
Din 50 dnevno. Prospekte zahtevajte
od lastnika Vidoševića. 111

SUŠAK

Najidealnejše bivališče ob morju

Parkhotel Pečine

Na sami morski obali. Najlepša lega Su-
šaka. Mirno ležje v sredini lastnega krasne-
ga parka. Lastno kopališče. Sončne,
zračne sobe z razgledom na morje. Cene
najnižje. Prospekte! 92

NOVI VINODOL

Palace hotel Lišanj,

Komfortno urejen hotel v bližini kopa-
lišča s prvorazredno kuhinjo in terasami
za sončenje. Ne manjka ničesar za naj-
prijetnejše bivanje ob morju. Najskrh-
nejša solidna postrežba. Tekoča topla
in hladna voda v sobah. Penzion od
Din 65.— dalje. Zahtevajte prospekte!

Od

850

Din!

Za 10 dni inklu-
zivno: prvorazredno
prehrano, stanova-
nje vse takse,
elektr. luč, postrež-
bo in kopeli na
astni pešeni obali

Koncerti, dancing,
sport, tenis

Omišalj!

CRIKVENICA

HOTEL Esplanade

CRIKVENICA.

Prvorazredna hiša, z 32 sobami, z bal-
koni na morje, tekoča voda v sobah.
Zahtevajte prospekte!

Upravnik hotela LJUBOMIR TUDOR

Hotel „SLAVIJA“ Pension

Novozgrajen na krasnem prostoru v
okrajih vil. 25 moderno urejenih sob; s te-
kočo vodo in balkoni z razgledom na mor-
je. Lep park in borov gozd. Par korakov
na plažo. Vedno svež in čist zrak. Prvo-
razredna domača in dunajska kuhinja.
Prospekti na zahtevo brezplačno. Brzjavi-
ni naslov: »Slavija«, Crikvenica. Lastnik
Albin Starešina. 78

Hotel Pension

„ADRIA“, Crikvenica

pod novo strokovno upravo. Prvorazred-
no urejen s komfortnimi sobami. V ne-
posredni bližini kopališča. Meji na pre-
krasni zdraviliški park. Izvrstna dunaj-
ska kuhinja, cene zmerne. — Lastni
park in šetališča. 192

Bled

127

HOTEL OB JEZERU Petran

Penzion in soba izven sezone
dnevno Din 60—75. Juli, avg.
Din 80—120. Prospekte na za-
htevo. 135

GRAND HOTEL Toplice

305 postelj, 64 kopanih sob.
Najmodernejši in najbolj opremljeni hotel v državi
Lastna termalna pavalna kopel v sami hiši. —
Kompletna penzija (najboljša soba, prvorazredna
oskrba, postrežba, zdraviliška taksa in termalna
kopel) pomladi 95 Din. — Zahtevajte našo pav-
lino oferto, ki vam nudi še nadaljnje prednosti.

Hotel - Pension

Starkl, Bled

udobno urejen, prvorazredna kuhinja, nizke
cene, vrt za goste ob jezeru, jezersko kopa-
nje za plavalce brezplačno, čolni, ga-
raže, prospekte brezplačno na razpolago.
Telefon št. 21. 76

Hotel »Central« Bled

Telefon št. 57. Telefon št. 57.
Novo renoviran, 44. jezera, jezerska veranda,
terasa in vrt, solnčna kopel, solna, gazele in
lepe solnčne sobe z razgledom na jezero.
Cena za sobe pred in po sezoni: . . . 15—20 Din
» prehrano pred in po sezoni . . . 40—50 Din
Cena za sobe v juliju in avgustu . . . 20—25 Din
» prehrano v juliju in avgustu . . . 60—65 Din
Sole in večje družbe imajo znaten popust. —
Prospekte brezplačno. Se priporoča Josipina Smid.

Hotel „ZAKA“

BLED

Penzion pred in po sezoni od 45—50 Din
glavni razgled od 75—80 Din
Solnim izletnikom se nudi prehrana in sta-
novanje po najnižjih cenah. — Uprava nudi
pavilino bivanje proti mesečnim obrokom.
Vsa pojasnila daje uprava hotela »ZAKA«.

HOTEL

BON-REPOS

Zahtevajte gratis prospekte!

Korčula
JUZNA DALMACIJA
4 ure do Spli-
ta, 3 ure do
Dubrovnika.
Brzjavi:
Andreis,
Korčula 87

Hotel Učka in Hotel Pilar

z dependanco vila „Ljuba“

S PARNIKOM V ¼ URE OD SUSAKA.
IZVRSTNA DOMAČA IN DUNAJSKA KU-
HINJA. HOTELA IN VILA NUDI TA VES
KOMFORT Z VSO OSKRBO, DNEVNO
DIN 60—70 Z VKLJUČENIMI VSEMI
TAKSAMI. PROSPEKTE BREZPLAČNO!

vodilno morsko in klimatično kopališče na Gor-
njem Jadranu. — Letni obisk 14.000 gostov. Ko-
pališča sezona od aprila do oktobra. Velikonočne
atrakcije. Letos znatno znižane cene. — 30 ho-
telov in penzionov. Cene pavilone od 50—90 Din
dnevno po osebi. — Zahtevajte prospekte in po-
jasnila od LJECILISNOG POVERENISTVA U
CRIKVENICI. 94

HOTEL VELEBIT

BAŠKA NA KRKU

CENE POPOLNI DNEVNI OSKRBI —
VKLJUČNO VSE TAKSE IN POSTREŽBA
— DIN 65 DO DIN 75. VSE INFORMA-
CIJE DAJE BREZPLAČNO LASTNIK.

LASTNIK ANTE TUDOR

HOTEL CRIKVENICA

Pomladne in jesenske cene Din 60, v glavni

sezoni Din 65—75. Prospekte zastoj.

HOTEL BELLEVUE CRIKVENICA

more s svojim komfortom, izvrstno oskr-
bo in nizkimi cenami zadovoljiti vsakoga.
Divni razgled. Kopališče v neposredni bli-
žini. Hotel, ki zapusti v gostu najboljši
vtis in se gosti vedno zopet z veseljem za-
tekaajo v to najsolidnejšo nišo. 91

CRIKVENICA

Pension - Restavrant

„TRIGLAV“

v središču obrežne promenade, v bližini kopa-
lišča in plaže. Solidno, čisto in komfort-
no podjetje. Kompletan penzion, to je soba
s prvorazredno oskrbo, vštete vse takse, za
maj Din 68.—, za junij, julij, avgust Din
76.— dnevno. Prospekte in pojasnila na
zahtevo brezplačno. 147

Najmodernejša jugoslovanska zdraviliš-

šča, kopališče in letovišče

510 m nad morjem.

Seizija skozi vse leto. Pojasnila in pro-
spekte daje: Zdraviliška komisija in
uprava hotelov.

HOTEL- PENSION UNION

nudi po zelo ugodni ceni popolno oskrbo
do 1. julija za bivanje do 3 dni dnevno
Din 72.—; za 7 dni Din 460.—, všteto:
stanovanje, hrana, napitnina in takse.
Za daljša bivanja večji popust. Zahte-
vajte prospekte. 137

BLED

Hotel „Astoria“

Prijubljeno bivališča čestilcev Bleda.
Komfortno urejene sobe. Izvrstna
oskrba ob najnižjih penzijskih ce-
nah. 75

Hotel Olimpic

Nova zgradba. Tik ob jezeru,
kopališče in zdrav. parku. V
vseh sobah tekoča mrzla in
topla voda. 73

PARK-HOTEL BLED

WEEK-END 1, 2, 3 dni po Din 90.—

5 dni 10 dni

Din 430 Din 840

V tej ceni vključeno: soba, prvorazredna
prehrana, napitnina, vse takse ter vožnja
s kolodvoru in nazaj. — Pri 5dnevem bi-
vanju pri povratku na železnici 75 odstotni
popust. 136

Hotel „Jekler“

BLED

Staroznani najprijeteljivejši hotel Bleda
nudi gostom vso oskrbo, sobo, prvorazredno
prehrano, napitnina, vse takse ter vožnja
s kolodvoru in nazaj. — Pri 5dnevem bi-
vanju pri povratku na železnici 75 odstotni
popust. 74

Kaj jezi moške in ženske

Profesor na Washingtonovi univerzi v
St. Louisu dr. Melzer je na podlagi vest-
nih opazovanj zabeležil, da se ženske je-
zijo večino nad ljudmi, moški pa zaradi
dogodkov. Pri svojih dijakih je dognal
profesor 85 % primerov jeze zaradi žalje-
nja pravnega čuta.

Ljubljana — Split — Emona — Salonae

Ob dvojni 50-letnici narodne zmage

Leto 1892. je za našo belo Ljubljano isto tako znamenito in zgodovinsko važno, kakor za največje naše mesto ob Jadranu — Split. Kakor se je Ljubljana tistega leta otresla za vselej nemčurškega gospodstva, tako se je naš divni Split otresel varuštva italijanskih avtonomašev, ki so bili isto, kar naši nemškutarji. Ali preden so hvaležno spomnimo borcev tistih časov za hrvatski Split, ogledimo si najprej nekoliko preteklost Splita in Dalmacije sploh, da nam bo tista zmaga bratskih rodoljubov prav umljiva.

Kakor je imela Ljubljana svojo — Emona, tako je imel Split svojo — Salonae. Razlika je samo ta: da mi o Emoni vemo le prav malo, dočim je zgodovina Salone velika in slavna in dandanes precej znana.

Salona, današnji Solin je ležala ob notranjem zalivu, tam blizu, kjer naj bi zgradili novo veliko splitsko luko. Že za Kristuševih časov je bila Salona slavno mesto, ki je štelo do 60.000 prebivalcev. Po zaslugi slavne dona Frana Bulića, ki je posvetil petdesetlet svojega življenja odkrivanju zgodovine tega največjega mesta ob Adriji, moremo danes na svoje oči gledati, kakšno kulturno mesto je bila ta Salona. Tu vidimo ostanke starih zgradb poganskih prebivalcev, njih svetišča, kopališča in razne javne naprave — vidimo obseg in notranjo uredbo krščanskih cerkva prvih kristijanov. Vidimo rimljanski amfiteater itd. Na tisoče tulcev prihaja sem iz vseh delov sveta, da gledajo ta čuda davno minulih časov.

Salona je bilo torej glavno mesto rimljanske Dalmacije, ki se je po razprostrlosti takrat od draške in antbarske meje, tj. do istrskih planin v širini Donave. Dalmatinci pa so imeli stražo do Donave ter so leto za letom pošiljali do tja svoje izvidne in obrambne čete. — Vzhodni cesar Konstantin Porfirogenitus je v polovici desetega stoletja napisal zgodovino teh krajev in omenja v XXX. poglavju svojega dela: De Administrando Imperio, ta zgodovinski važen dogodek:

Obri

Ko so Obri, ki so stanovali za Donavo in proti katerim so tudi Dalmatinci varovali rimsko severovzhodno mejo, l. 625 šli v vojno proti Trakom, so prišli Salonjani do Donave. Na drugem bregu so videli nekaj ljudi, največ žensk in otrok, pa so bili radovedni, kaj se godi na oni strani, in so reko prebrodili. Našli so tam res same ženske in otroke, kajti kar je bilo moških, so šli vsi proti Trakom. Salonjani so odvedli vse ženske in otroke v suženjstvo. — Ko so se Obri vrnili, so videli svojo nesrečo, ali niso vedeli, kdo jim je to napravil. Zato so stali vedno budno na straži. — Ko so tri leta pozneje Salonjani zopet šli z vojsko proti Donavi, so jih Obri opazili in so se potuhnil na svojem bregu tako, da so Dalmatinci zmet brez strahu prebrodili reko. Ali ko so jih imeli Obri v svoji oblasti, so jih napadli in posekali do zadnjega moža. Izvedeli so pa, kdo so njihovi sovražniki. Del njihovega voštva si je oblekle dalmatinske obleke, drugi del je šel od zadaj za njimi do Salone. Pri Klišu nad Solinom so šli najprej samo preoblečeni Obri. Klišani so mislili, da so to njihovi rojaki, ki so se imeli isti čas vrniti od Donave, in so jih pustili v mesto. Ko so bili ti enkrat notri, so pridri za njimi še ostali ter so od tam vdrl v Solin, ki so ga potem popolnoma uničili.

Janko Kač:

GRUNT

»No, si tudi ti tukaj, se je oglasil Matija za hrbotom kovača, ki se ga je držala Lena, da se v gnječi ne zgreži z možem.

»Ko je pa tako lep dan in tako velik praznik,« je odvrnila prijazno Lena in potegnila moža za rokav. »Ali si gluha, da ne čuješ, ko te zadaj ogovarjajo?«

Naglo se je okrenil Anza in pomolil Matiju svojo šapo v pozdrav. »Lej no, lej jih Kolencev! Gledam, kam bi sedla. Tam-le v kotu je še prazna miza.« S težavo so se prerili in sedli. Komaj so naročili, že je kakor iz mize izrasla jedaja in pijača. »Bog žegnaj!« so si križem želeli in niso niti čmrhnili vse, dokler niso bili krožniki prazni. Taka je navada pri kmetskem obedu: za vsako reč svoj čas.

Po globokih požirkih piva sta si možka obrisala penasti ustni, ženski sta se pa nakremžili, ker jima je bila neprijetna grenčica.

»Sta kar sama!« je povzel besedo Matija.

»Saj res,« se je obrnil Anza k ženi, »na Miciko bi morala počakati.«

»Eh, saj se ne bo izgubila! Sejem si pa tudi mora malo ogledati,« je odvrnila žena.

»Če se izgubi, jo bo pa že Tona kje našel,« se je namuzal Matija.

»Od nekdanj je bilo tako, da so se rinili mladi na sejmišču pri srečih in medicah, stari pa v gostilni pri starini,« je pletel dalje pogovor Anza.

»Danes se pa vendar oglasite, ko smo prav vsi skupaj, da se do konca pomenimo in ne bo preomiljevanja pri notarju. Vesta zadnje mesece mene že hudo baše. Posebno nogo so kakor, da sem jih ukradel beraču na božji poti,« je zajadral Matija kar brez ovinkov tja, kamor so strele misli vseh treh.

Lena je stopila Anzu na čevlji in mu neopaženo trenila, da naj le pristane. Anza je zaradi lepšega še globoko srknil, izpraznil vrček, si obrisal peno in menil:

»Saj gremo mimo; pa stopimo in se pomenimo. Če kar naprežemo, bomo lahko že ob desetih doma.«

»Prav govoriš,« mu je pripregel Matija. »Kaj bi pa čakali na opoldansko vročino?« Moža sta plačala in šla naprežat, ženske so pa zaskrbele, kod hodita otroka.

Tona je oprezoval pred cerkvijo na Miciko. Ves naval iz cerkve je bil že pri kraju. Le stare ženske so še podrsavale čez cerkveni prag. Že je Tona mislil, da jo je zgrešil v gnječi, kar se je prikazala Micika vsa mlada in spokorna od goreče molitve.

»Si pa dolgo molila? Si se name kaj spomnila?« se je pošalil Tona in stopil za njo.

»Za najino srečo sem molila!« je odvrnila in živo zardela, ko je slišala, kako so si šepetali ljudje: »To je mlada Kolenska!... So ju že neki klicali? Premlada bo zanj!... Sicer je pa Tona tudi že čas, da pride na uzdo...« Kar deževalo je nasvetov in pikrih opazk. Tona se ni kar nič zmenil za vse to. Z enim samim ponosnim

svoje te zgodovinski nesreči nad našo zemljo, vsaj v — Splitu.

Dunajska politika

Kratkovidna dunajska politika je do naj-novejšega časa pred vojno dopuščala v Dalmaciji italijanski uradni jezik, kljub stoletnim izkušnjam v Lombardiji in Benečiji, kljub izkušnjam od l. 1848 dalje, da celo kljub l. 1866, in kljub hrabrosti dalmatinskih mornarjev pred Visom se ni mogla otresti ljubimkanja z očitnimi iredentisti, ki niso mogli preboleti, da so meje nove Italije ostale ob Idriji in niso pogoltnili poleg Gorice, Trsta tudi Dalmacijo. Primorci so morali požirati udarce iz tržaške rumene hiše, kjer so dolga desetletja gospodovali Depretis, Rinaldini, Goess. Še l. 1897, ko je prvič volila peta kurija, so dobili Slovenci in Hrvatje skupaj le 4 mandate, lahonska manjšina pa — 11 zastopnikov. Celo v Trstu je takrat zmagal stari Gabribaldinac Nauroner proti častiljivemu Ivanu Nabergerju, in Rinaldini je javno zaklical: »To je bil najlepši dan molega življenja.«

Dalmacija pa je bila prepuščena avtonomašem in renegatom poleg peščice resničnih italijanskih priseljencev. — Dalmacija je bila vobče jako zgodaj narodno probujena, ali ne s specifično hrvatsko ali srbsko idejo, marveč z idejo »slovinstva«, ki je obsegalo vse južne Slovence in je značilo evolucijo od prvotnega dalmatinskega »ilirstva«, ki je tu zagorela že začetkom 17. stoletja. Saj je bila že 1704. ustanovljena v Splitu »Akademija ilirska« za razširjenje knjig v narodnem jeziku, in l. 1767 »Gospodarska ilirska akademija« za gospodarski pouk ljudstva.

Ideja „slovinstva“

Dalmatinski buditelji so se oklenili ideje »slovinstva« po italijanskem vzorcu, videč, da Italija teži na naši obali za narodnim uedinjenjem, in te laški ideji so oni postavili nasproti idejo zedinjenja vseh južnih Slovanov, ne da bi že takrat karkoli mislili na državno-pravno formo te velike jugoslovanke zajednice.

Delovanje prvih buditeljev ni bilo lahko. Razumništvo je bilo pod neodoljivim vtisom italijanskega duha. Zato so voditelji politične ideje italijanskega liberalizma in uedinjenja usvajali za svojo borbo in v taki borbi so dali tudi prve sunke za zedinjenje s Hrvaško. Ali proti zedinjenju so vstali slavni Nicolò Tommaseo, Cega, Duplanić; odgovarjali pa so Danilo, Nikolić, Nodilo, Monti, Kuzmanić in dr. Vojnović.

L. 1860. je postal načelnik Splita dr. Ante Bajamonti, ki je z vsjo silo nastopil proti Vojnoviću zaradi brošure »Poslanica Dalmatincima«. In ko je Vojnović l. 1860. prvi izobčil na obali hrvatsko trobojnico, je prišlo do hudga spopada z avtonomaši, ki so imeli takrat »ulico« še v svojih rokah.

Nomeštik Mamula je znal voditi svoje posle tako, da se Dalmacija ni izjavila za zedinjenje, a podpirali so ga avtonomaši pod

vodstvom barona Lapenne in Bajamontija. Narodni življenjski Pavlinović in Klaićem na čelu so vodili v dalmatinskem saboru hudo borbo z avtonomaši.

Avtonomaštvo

L. 1862 so osnovali v Splitu svoj list v italijanskem jeziku »Il Nazionale«, nalašč za to, da ga bodo dobro razumeli tudi avtonomaši. In že v prvi številki je začel prinašati članek mladega splitskega profesorja Natka Nodila, v katerem je med drugim dejal: La gente slava, da noi stretta con nodo indissolubile da lingua e origine comune e da continuità di territorio, che sono i segni caratteristici della nazione, forma l'immensa maggioranza del popolo Dalmato. Itd. Te resnice, da je ogromna večina slovenska, avtonomaši niso mogli požreli, in pričeli so strahovito borbo proti novemu listu. Na čelu tem nasprotnikom je stal žal slavn Dalmatince Nicolò Tommaseo, s katerim pa je mladi Nodilo vodil prav uspešno borbo. Sledil je izstop narodnjakov iz lahkega Gabinetta in Casina in osnovali so si domačo »Slaviansko Čitaonico«, ki je bila otvorena na dan sv. Jerolima, 30. septembra 1861.

Ko se je s Strossmajerjevim posredovanjem vrnil v rodni Split Luka Bočić, pesnik »Bedne Mare« in »Pobratimstva«, se je moral ta skrivati pred svojimi rojaki, da ga niso pobili kakor apostola nove »Puntarije«.

Bajamonti

Ko je postal 1860. načelnik Splita dr. Bajamonti, je postala lahonska ulica silno nasilna, a Split središče avtonomašev v Dalmaciji. In boj z Bajamontijem je bil silno težaven, kajti to je bil mož velike iniciative in energije, mož silno podjeten in ustvarjalčoj duh. Uredil je luko, zgradil je lukobran, tlakoval glavne ulice, zamenjal oljnatu razsvetljavo s plinom, postavil je na obali pred svojo lepo hišo (v kateri je danes okrogno sodišče) fontano, ki je okras mesta, — ustanovil je »Associazione Dalmatica«, društvo za zgradbo monumentalnih zgradb, kateremu je kumoval celo Strossmajer z večjim prinosom. Zgradil je gledališče (ne današnje), in je sprožil misel obnove starega Dioklecijanovega vodovoda. — Naravno, da ga je ljudstvo častilo, da vzljubilo, in hrvatsko prebivalstvo ga je imenovalo »naš čača«. — Tako oborožen z zapuščano najširših slojev prebivalstva je vladal v Splitu neomejeno.

Bajamonti je bil tudi oče železniškega načrta Split — Beograd po tako zvani unski progi, ki je bila od nekdanj sanja Splitčanov in je bila končno letos v zakonu zagotovljena. Železnica Ogulin — Split je bila delo madžarske diplomacije, ki je hotela imeti tako zvezo s Splitom, ki bo Reki najmanj škodovala. Ta železnica je bila n. pr. letos v februarja do konca marca skoro večino zasnežena in Split je bil odrezan od sveta. — Ljudstvo je torej stalo trdno za Bajamontijem.

In vendar je bilo treba tega moža onemogočiti. L. 1864 se je posrečilo spodkopati mu zaupanje višjih krogov in občinska uprava je bila razpuščena. Načelnik je potem postal dr. Franjo Lanza, tudi avtonomaš, obdan od brezbarvnih življenj. Toda že lepo pozneje je bil Bajamonti pri novih volitvah po novem volilnem zakonu zopet izvoljen in s trgovsko zbornico je imel Bajamonti dva poslanska mandata v deželnem zboru.

Nov duh

L. 1865 je bilo leto strahovlade v Dalmaciji. Preganjan je bil list »Nazionale« zaradi Pavlinovićevih člankov, osumljeni so bili frančiškani v Sinju kot sovražniki Avstrije,

zaprlj so mnoge rodoljube, n. pr. Pavlinovića, Klaića, Montija. Na Dunaju je nastopilo Belcredjevo liberalno ministrstvo. V Zadru je bil upokojen Mamula in prišel je novi namestnik Filipović, ki je započel nov duh v vsej upravi. Vse zaprte rodoljube so izpustili na svobodo Narodna stranka simpatizira s Filipovićem in dosega v saboru uspehe. A po bitki pri Visu so narodnjaki pričakovali korenito spremembo v korist naroda.

Tu se je pokazal Bajamonti pravega listaka. Ustanovil je list »Il Dalmata«, v katerem je proglasil svojo povsem novo orijentacijo, češ: »Slavi sempre, Croati mai! Slovani vedno — Hrvati nikoli!«. Po novem volilnem redu je narodna stranka po Dalmaciji napredovala ali v Splitu je bil zopet, ustoličen Bajamonti ob manifestacijah avtonomašev in hrvatskega prebivalstva. V Splitu ni bil noben narodnjak več varen. Napadeni so bili iz zasede Vojnović, Bulat, Ganza, pesnik Tomić itd., in nekateri so bili ranjeni do smrti.

To gospodarstvo je bilo treba torej zrušiti. Članki v »Nazionale« so spodbudili deželni odbor, da je odredil preiskovalno komisijo proti Bajamontijevemu gospodarstvu, ali Bajamonti je sklical v gledališče ljudsko sodišče, ki je izglasovalo soglasno zaupnico njemu.

Dr. Gajo Bulat

Ko je bil dr. Kosta Vojnović 1874. pozvan za profesorja na novo vseučilišče v Zagrebu, je postal vodja splitskih Hrvatov dr. Gajo Filomen Bulat. On je začel delovati na realni gospodarski podlagi: pomagala mu je l. 1870. ustanovljena Prva Pučka Dalmatinska banka, enako Prvo vinarsko dalmatinsko društvo in pa Trgovska zbornica. Bulat je bil 1878. izvoljen v državni zbor in on je pridobil proti avtonomašem tudi vladno pomoč. V dalmatinskem saboru je zadobila narodna stranka večino. — Koliko je bilo tu dela. Še leta 1861. je bilo v Dalmaciji 157 šol, med temi samo 23 hrvatskih, 9 italijanskih, ostale tako zvane utrakvistične, a že l. 1886. je bilo 126 hrvatskih, 26 italijanskih in 65 utrakvističnih šol.

Volitve 1882

Blizale pa so se nove volitve v Splitu meseca julija 1882. In izvoljenih je bilo: 30 Hrvatov, pa samo 6 avtonomašev. Iz zasede sta bila napadena dr. Bulat in okrajni glavar baron S. Conrad, Hrvatom pravičen mož.

Dne 8. septembra je bila potem ustoličena nova občinska uprava: župan dr. Duljam Rendić pl. Miošević, prisedniki pa: dr. Bulat, dr. Eduard pl. Tacconi, dr. Pavao Kamber, Petar Katalinić, Mate Prtić in Ivan Matošević.

Ta zmaga je bila ogromnega pomena za narodno stvar v vsej Dalmaciji in Split je postal ognjišče ne samo hrvatske, marveč v širšem pomenu jugoslovanke misli. Zgodovina tega jugoslovanstva po vojni je v vsej domovini dovoljno znana.

Ko torej naša bela Ljubljana letos stavi 50-letnico svojega osvobođenja izpod nemškutarskega jarma, se spominjamo v zveštobi in ljubezni tudi 50-letnice osvobođenja Splita iz krempljev avtonomašev in lahonske svojati, ki je zadnje čase svojega življenja v Splitu naravnost strahovito gospodovala nad hrvatsko večino. Čast možem, ki so se desetletja borili za svobodo svojega lepega Splita!

Split pa je začel cveteti in se razvijati šele po vojni z neizmerno hitrimi koraki. Kdor je Split videl pred vojno, ne bo mogel umeti, daje v tako kratkem času Split postal prvo mesto ob naši Adriji, ki je vsej veliki domovini v čast in slavo! A. G.-k.

pogledom je obšel klepetajočo gručo in so vsi utihnili. Pisanega rokusa je kupil nevesti na stojnici in še veliko rdeče lectasto srce z napisom:

Srce moje hrepenče,

k Tebi, ljubica, vedno vleče.

Kakor otrok je bila Micika vesela pisanega odpustka in ga je varno zavrila v robec. Dalje sta šla mimo svetih podob in molkov do konca sejmišča, kjer je razgrnil medicar svoj šotor. Polno je bilo tam žensk in otrok, da se je Tona le s težavo preril do točaja in kupil pol litra sladke medice in kos lectovega kruha. Hlastno je pila Micika sladko pijačo in je ponudila tudi Tonu. Le da ji ustreže, je srebnil dvakrat.

»Presladko je za me. Meni se bo grenki bolj prilgel,« se je opravičeval in stopil k sosednemu šotoru ter izpil v dušku vrček mrzlega piva.

»Škoditi ti zna mrzla pijača,« je zaskrbel Micika.

»Nič se ne boj! Meni ne presede zlepa kakšna reč,« jo je pomilil Tona.

»Jej! Kaj le naši mislijo, kje sem?« se je naenkrat spomnilo dekle in naglo izpilo ostanek medice. Spet sta se rila med množico.

»Saj samo rekla,« sta se oglasili hkrati obe materi, ko je zavil mladi par na Santlovo dvorišče.

»Danes se pa vam hudo muči,« se je začudil Tona, ko je videl že naprežene kolese.

»Imamo še važen popravek med potjo! Kaj ne, Anza?« je mežiknil Matija. Ženi sta se namuzali, da je postalo mladima dvema očito, da gre sedaj pa prav za res.

Že so posedli na vozove, ko je hitel debelušni oštr Santel, stiskaje roke gostom za slovo.

»Nekaj se čuje, čuje! Prav lepo, prav lepo! Naj si še ta dva poskusita potice in črnega kruha svetega zakona! Pa se še kaj oglasite!«

Prijetna utrujenost je bila v vseh, ko so se vozili po beli cesti sredi poletnega praznika. Vso pot so molčali, dokler niso ustavili kobilice v senci pod lipo pred Kolenčevino hišo. Stari so šli v hišo, Tona je pa pomagal Simnu izpreči kobilici. Micika se ni vedela kam dati. Sedla je na klop pred hišo. Pri sosedih so stikali glave in kakor ogenj je šla po vasi novica, da imajo pri Kolencu oglada.

Ko je Tona opravil pri konjih, je sedel poleg neveste na klop in ji začel pripovedovati o svojem romanju na Višarje pred petimi leti, ker je bilo baš ta dan tam glavno opravilo. O vojvodu Dolgem Jurju, o krvavih žuljih, o gorah in dolinah je šla zgoda.

Med tem so sedeli za mizo v sobi štirje računarji. Ko je eden govoril, so prisluhnili drugi z napol sklenjenimi pestmi pred ustni in naježenimi obrvmi.

»Kakor sem rekel,« je važno poudaril vsako besedo Anza. »Če bi ne bilo tako, kakor je, bi prav rad odrinil štiri tisočake. Tri bo pa dobila!«

»In lepo bala, da ne bo sramota za Kolenčevino,« je pristavila Lena. »Kaj vama nisem povedal, da smo tisto hrasto že odlučili. Kmalu ne bo niti spomina na njo. Sicer bo pa vendar vaša naspol na gruntu,« je gladij Matija s pametno besedo oglatost.

»Kako si pa mislil, Matija? Za dekle pač gre lahko drugam in ne baš na Kolenčevino. Kakor sem rekel — tri dam. No, pa eno jalovco čez, da bo prinesla rodovitnost k hiši,« je stegnil Anza roko proti Matiji. Ta se je pa le še krčlil. Pa je Polona segla proti možu:

»Na srce se nama pa tudi ni prirasel denar! Če bo Tonu prav, naj bo še nama.«

»Prav govoriš! Midva ga res ne bova dolgo potrebovala. Mlada dva si bosta še pa nemara prste cuzala za njim. No, pa če je že tako, naj pa bo!« je udaril Matija Anzu v roko. »Kdaj pa pojdemo pismo delat?«

»Tja v sredo bi stopili, sodim,« je menil Anza, »da se vsa reč ne bo predelo vlekla in bo konec jezikanja.«

»Micika! Tona! Kje pa hodita?« je zaklicala Polona in nalila kozarce.

Tona je zagrabil Miciko pod pazduho in jo privedel vso rdečo v sobo. Vsi so dvignili kozarce. Tudi mladima je nalila Polona. »Bog daj srečo!« so želeli vsi prav odkrito mlademu paru, izpraznili kozarce ter hrupno vstajali od mize.

»Tak v sredo, ne,« je še vprašal Anza, »pa napravimo pismo?«

Tonu se je odvalil zadnji kamen od srca. Miciko je pa ta beseda tako prevzela, da jo je posilil jok in so ji debele solze kapale na lectovo srce, da so se poznale rdeče pege na robcu kakor krvave srage.

Iz življenja in sveta

Mišično delo in utrujenost

O utrujenosti in spanju obstojijo najrazličnejše teorije, ki pa s tem zvezanih problemov nikakor še niso dokončno rešile. V ta namen so izvedli številne eksperimente, ki naj bi pojasnili zadevna vprašanja. Psem so n. pr. umetno zabranili, da niso mogli zaspati, tako da so postajali čedalje trudnejši. Potem so jim preiskali možgane in so v njih ugotovili določene spremembe, ki jih je po vsem videzu povzročila utrujenost. Čim so dali živalim spati, so te spremembe izginile.

Iz teh in podobnih poskusov vsekakor izvira, da se z mišičnim delovanjem v telesu tvori določeni produkti, ki imajo v snovi, ki jih znanost imenuje utrujenostne snovi. Te snovi mrtvičijo naš živčni sistem in povzročajo spanec. A to nikakor ne bo edini vzrok utrujenosti, ker so poskusnim živalim dražili n. pr. določena mesta v možganih z električnim tokom in so živali že po tem takoj zaspane.

V zvezi z utrujenostjo, zlasti z utrujenostjo mišic so še mnogi zanimivi problemi. Če poskusimo n. pr. držati roko iztegnjeno v vodoravni legi kolikor mogoče dolgo, se nam bo videela ta naloga sploščena zelo lahka, a že po kratkem času ne bomo mogli roke obdržati v tej legi niti z največjo energijo. Mišice so se preveč utrudile. Od česa prihaja to?

Odgovor na to vprašanje ni samo teoretičnega, temveč tudi praktičnega pomena, ker končno temelji vse delo, tudi delo človeških strojev, na delu človeških rok.

Delo človeške mišice lahko primerjamo z delom kakršnegakoli stroja, n. pr. avtomobilskega motorja. Motor izvršuje delo z zgorevanjem bencina in tvori kot stranski produkt toploto. Isto je pri mišici. Tudi pri mišičnem delu nastaja kot stranski produkt toplota in to v takšni meri, da doživljamo pri močnih mišičnih krčih celo pojav mrzlice.

Mišično delo nastaja po celi vrsti zamotanih kemičnih procesov, ki jih znanost še ne pozna do potankosti. Gotovo pa je, da vzdržati zmogljivost mišičnega stroja primerjavo z zmogljivostjo tudi najbolj modernih strojev. Pri motorjih se spremeni

n. pr. v ugodnih prilikah nekako 30 % vse uporabljene energije v resnično delo, mišični stroj, n. pr. pri hoji, zmora pa celo nekaj več: 33,5 %.

V nasprotju s stroji pa se naše mišice seveda neprimerno hitreje utrudijo, kar izvira iz tega, da porabijo mišice pri delu nekaj svoje lastne substance, pri čemer se naberejo neki produkti razkroja kot utrujenostne snovi. Če mišica potem počiva, ji kri lahko v kratkem dovede nove hranilne snovi in odvzame razkrojine; mišica si kmalu opomore.

Praktične važnosti je pri vsaki vrsti telesnega dela vprašanje, kako bi se delo izvršilo z najmanjšo utrujenostjo in največjim učinkom. Taylor je skušal to vprašanje rešiti s svojim znamenitim sistemom. Opazoval je n. pr. delavce, ko so z lopatami tvorili pesek. Potrdil se je, da je ugotovil najbolj ugodno množico peska, ki naj bi jo delavec pobral z lopato in najugodnejši delovni tempo. Po njegovih podatkih je bil učinkovit, da je 140 delavcev v istem času izvršilo isto delo kakor drugače 500 delavcev in vsak med njimi je zmogel sedaj 59 t materiala v istem času, ki ga je prej rabil za 16 t!

Na isti sistematični način skuša moderna delovna fiziologija zatirati utrujenost. Ugotovila je n. pr., da se človek s tako zvanimi »statističnimi deli« (primer za to je že omenjeno iztegovanje roke) posebno hitro utruji in išče zato poti, da bi statično delo čim bolj izločili iz delovne celote. Če n. pr. človek pri tipkanju neprimerno sedi, sklanja glavo naprej itd., izvršuje nepotrebno statično delo, ki se ga lahko izognemo do neke meje s primerno višino mize itd. Z majhnimi spremembami se dajo torej doseči prav znatni uspehi.

Delovna fiziologija se bavi seveda tudi s problemoma človeškega dela, ki kaže iste znake utrujenosti kakor fizično delo, posebno v določenih delih možganov in hrbeničnega mozga. Tu je prišla že do ugotovitve najprimernejših odmorov med delom, ki so baš toliko dolgi, da se utrujeno človeško telo lahko spočije.

Marcel Prevost 70 letnik

Danes pred 70 leti se je rodil francoski pisatelj Marcel Prevost, avtor romanov in povesti erotičnega značaja. Iz njegovega peresa so knjige: Le Scorpion, Chonchette, Mademoiselle Jauffre, La cousine Laura, La confession d'un amant, Lettres à Francoise in Nouvelles Lettres à Francoise et La maîtresse et moi. S knjigo »La confession d'un amant« se je l. 1891. proglasil za nasprotnika naturalizma in za naslednika George Sandove. Knjiga »Les demivierges«, ki je izšla 1894, mu je prinesla največji uspeh. V slovenščini imamo od njega zbirko »Kako pišejo ženske«.

Žalosten konec lepote kraljice

V Viareggiu so odkrili nenavaden zločin. Pred dvema dnevi je opazil neki železničar ob progi v Castiglioneu kadeče se ostanke velikega kovčega. Ker se mu je zdelo, da smrdi po maščobi in mesu ter so se našli v bližini ostanke ženske obleke, nekaj las in ženska roka z zaročnim prstanom. Ti so preiskali pristan in našli na njem izrezljano ime zaročenca, 33-letnega lekarnarja dr. Garosija. Nadaljnja preiskava je pojasnila tragedijo.

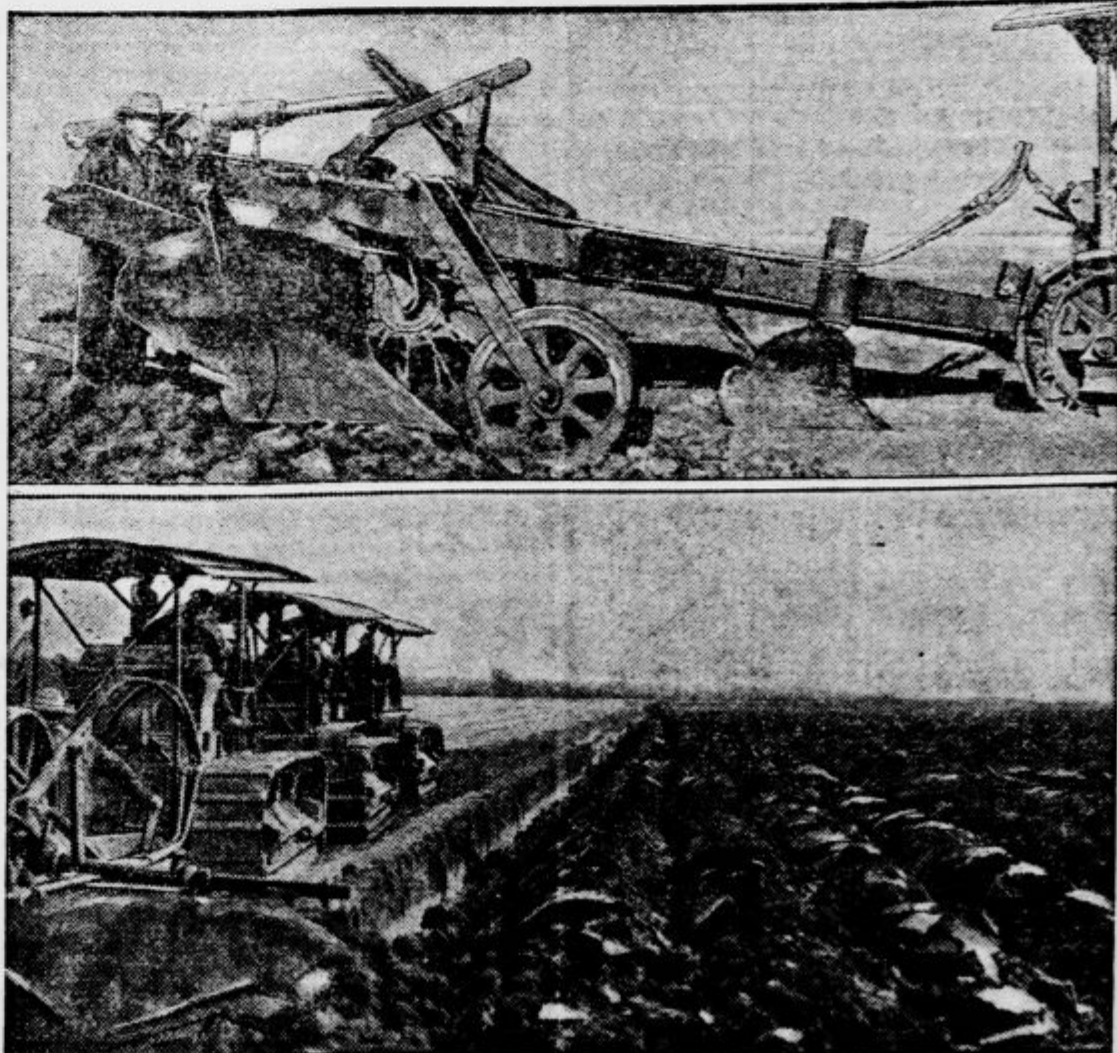
1923 je bila Tina Benforti izvoljena za kraljico lepote v Pisi. Dve leti pozneje je stopila v tovariški zakon z lekarnarjem Garosijem in mu je rodila sina, ki je zdaj star štiri leta. Benfortijeva pa je bila zelo potrata ženska. Zahtevala je od lekarnarja vedno večje vsote. Dr. Garosi je s pomočjo svoje 22-letne služkinje v stanovanju, razsekalo truplo na kose in sodel v avtomobil ter dirjal z njim skozi Carfangano, Pise, Navacchio, Pocioboni in Tavernelle. Skušal je pridobiti nekega grobarja, da bi kovčeg zakopal. Ker se mu ni dal pregovoriti, se je vrnil v Tavernelle, kjer je odložil kovčeg v nekem hotelu, nato pa najel drugi avtomobil, s katerim se je odpeljal proti jutru ter skušal kovčeg sežgati ob progi. Dejanje pa je izdal zaročni prstan. Dr. Garosi in njegova služkinja sta že aretirana.

Visoka počastitev ustanovitelj olimpijskih tekem

Pierre de Coubertin, ustanovitelj in zasluzni častni predsednik mednarodnih olimpijskih tekem, ki mu je izročila grška vlada po svojem poslaniku v Švici srebrni častni venec s spreminjenim pismom, v katerem se spominja njegovih zaslug za oživiljenje starega sportnega duha.

Ameriško poljedelstvo

Zgoraj: Ogromen plug, čigar velikost se vidi zlasti iz primerjave človeka na levi. Spodaj: Trije traktorji, ki so potrebni za vlačenje pluga, ki reže 1 m globoke in 90 cm široke brazde.

Zatiranje malarije

Da umre za malarijo letno nad dva milijona ljudi in da se potroši za malarične bolnike, ki ozdravijo in okrevajo, vsako leto 300 milijonov dolarjev, je pri nas malokomu znano. In vendar je res, da spada malarija med najzavratnejše morilke človeštva. V Indiji je n. pr. 83.000 naselbin ogroženih po malariji, 30 milijonov ljudi pa trpi na njenih posledicah. Del Ceylona je v nekaj letih izgubil 90 % svojih prebivalcev. Pokosila jih je deloma malarija, kar jih je ostalo, pa so se preselili drugam. Slabše podatke bi lahko navedeli pač tudi od drugod, zlasti o Afriki in Malajskih otokih. Pa tudi na jugovzhodu Evrope ni kdo ve kako dobro v tem pogledu, čeprav se je z napravami za izsuševanje močvirij in odtokanje vode napravilo mnogo dobrega.

Danes se lahko pohvalimo, da poznamo uspešna sredstva za zatiranje malarije, pred petdesetimi leti pa je bilo drugače. Človeštvo je bilo takrat proti tej bolezni brez leka.

Takrat je služil v angleški vojski mlad zdravnik z imenom Ronald Ross. Kot vojak je moral tudi v kolonije. Tam je imel priložnost opazovati malarična obolenja in jih študirati na Ncu mesta. Sedemnajst let je trajal ta njegov študij — šele potem je dosegel uspeh — in razočaranje.

V železniški kočiji anotelesa, tropičnega komarja je našel polet 1897 povzročitelja malarije, o katerem se je pozneje preverilo, da ga prenašajo vsi komarji imenovane vrste. Razodel je svoje odkritje medicincem, ki so raziskovali komarje po

njegovih navodilih — zaman. Ne more se reči, iz kakšnih razlogov so bila ta raziskovanja brez uspehov. Mogoče je, da se niso vršila v pravilni obliki, mogoče tudi, da so bili komarji, s katerimi so eksperimentirali Rossovi tovariši, druge vrste. Rezultat je bil vsekakor za Rossa vse prej kakor časten. Njegov predstojnik je tako dvomil v pravilnost Rossovega sledka, da je smatral za potrebno, da se njegov pribočnik čim dalje odstrani od njega. Dosegel je, da so ga premestili v severno Indijo, kjer mu je bilo nadaljnje raziskovanje popolnoma onemogočeno. Našel pa se je mož, ki je bil manj spletkarski in zavisten od Rossovega šefa. To je bil sir Patrick Manson, ki je trdno veroval v Rossovo trditve. Njemu se ima Ross zahvaliti za premostitev v Kalkuto, kjer mu je bilo mogoče nadaljevati raziskovanje v započetni smeri. Toda niti v Kalkuti ni mogel priti daleč. Smel je delati poskuse samo na pticah in šele potem, ko se je leto dni tako mučil v Kalkuti, mu je uspelo, da je v Sierri Leone našel potrdilo svojih domnev. Izsleditelj bacila jetlike, prof. Robert Koch in nekaj italijanskih zdravnikov je potrdilo pravilnost Rossove trditve, nakar se je vrnil zdravnik na praktično delo. Tako je postal pionir velikopotezne borbe proti komarjem, ki kužijo ljudi s troši malarije. Petdesetletnica odkritja bacila jetlike je torej tudi petdesetletnica odkritja povzročitelja malarije. Da sta ti dve kugi danes tako omejeni, se ima človeštvo zahvaliti pokojnemu Robertu Kochu in še živemu, a napot pozabljenemu Ronaldu Rossu.

Nenavaden zločin

Pred poroto v Lvovu se je te dni začel nenavaden proces. Obtoženka Rita G., rodom Jugoslovenka, že ločena žena, je živela v prijateljskem zakonu z nekim znanim poljskim arhitektom, ki je bil oddal svojo ženo v umobolnico. Rita, ki jo je bil vzel arhitekt k sebi prvotno za gospodinjico, je rodila prijatelju že v prvem letu skupnosti otroka. Odtlej si je vedno bolj prizadevala postati njegova žena. To bi se bilo tudi gotovo zgodilo, da ni imel arhitekt dveh otrok iz prvega zakona, že odrasle hčere Elizabete in nekoliko mlajšega sina. Otroka sta se z vsemi močmi upirala očetovi ženitvi in sta prepredila, da se je odločila poroka, ki bi se bila morala vršiti v začetku letošnjega leta.

Posebno nasprotni sta si bili Rita in Elizabeta. Med njima je zavladalo strupeno sovraštvo in Elizabeta je živela v večnem strahu, da bi ji Rita ne zavdala. Ženski sta spletkarili druga proti drugi, a nobena ni mogla nadvladati svoje tekmovalke. Arhitekt se je hotel zaradi tega letos 1. januarja izseliti iz vile s svojima otrokoma, a v noči od 31. decembra 1. l. na 1. januar 1. l. je bila Elizabeta zavratno umorjena. Čeprav nimajo konkretnih dokazov, so oblasti obtožile umora gospe Rito, in sicer na podlagi indicij. Glavna obremenilna priča za Rito je brat umorjene žrtve, ki je bil tudi sam leta in leta izpostavljen mrznji očetove ljubimke. Za proces vlada nenavadno zanimanje.

Devetrazredna srednja šola

V Bulletinu za vzgojo in pouk, ki ga izdaja avstrijsko zvezno ministrstvo na Dunaju, je priobčil sekcijski šef prosvetnega ministrstva dr. Pohl sestavek, ki zahteva uvedbo devetrazredne srednje šole. Ta načrt je zelo vzemirli stare srednješolcev. Dr. Pohl zagovarja svojo tezo v prvi vrsti s tem, da se začne avstrijski srednješolci šele v II. razredu učiti tujih jezikov, katerih učenje je drugod predpisano že v I. razredu srednje šole.

Polja Negri se spet mož

Polja Negri si dela novo reklamo — s možitvijo. Viteza svojega srca noče imenovati z imenom, marveč navaja samo, da je rodom iz Chicaga. Ljudje, ki so posvečeni v stvar, zatrjujejo, da gre v tem primeru za 24-letnega Filipa M. Chancellorja, lastnika 10-milijonskega dolarskega premoženja. Chancellor je velik ljubitelj kač in ima velika zbirka najrazličnejših eksemplarjev. Organiziral je že več ekspedicij s kačolovci v tropske dežele. Amerika je o njem govorila posebno takrat, ko je odvedel neko 16-letno dekle. Zakon pa se je razladi, ker je to zahteval Chancellorjev oče, ki je izplačal odvedenki 100.000 dolarjev odkodnine. Polja Negri se je šele lansko leto ločila od svojega moža princa Sergeja Mdivanija.

Nevaren krokodil

V sovjetski Rusiji izhaja humoristično-satirski list »Krokodil«, ki je postal uradnikom zelo nevaren, ker si vsak teden privoščijo kakšno žrtev iz uradniškega stanu. Vsaki svoj žrtvi obesi list »Krokodilov red«. V zadnjem času se je »Krokodil« znesel nad tovarišem Izakanovim, ravnateljem tvornice za čevlje v Tiflisu. Izakanov ima navado, da podpisuje vse, kar mu predložijo v podpis. Podpisuje slepo, ne da bi prej čital vsebino predloženega spisa. Tako se je »Krokodil« posrečilo vtihočiti med listine, ki jih je imel podpisati Izakanov, naslednjo izjavo:

»Uredništvo Krokodila. Stejam si v čast, tovariš »Krokodil«, obvestiti te, da sem napredoval — ne vem, zaradi kakšne pomoči — od izvedenca za racionalizacijo do tvorniškega ravnatelja, kar sem še danes. V tvornico pridem poredkoma. Bavim se z vsem, kar me ne briga, opušam pa vse, kar bi me moralo zanimati. Skratka, jaz sem norec, kar vedo že vsi, in to je tisto, kar bi ti rad povedal. Pripravljen sem podpisati vsak spis, ne da bi ga poprej prečital. Dokaz, da je temu tako, imaš tukaj s mojimi lastnorodnimi podpisi. G. Izakanov.«

Nezomfjiv in neslepeči naočniki

Švedski oftalmolog dr. C. B. Boström je leta in leta študiral problem nezomfjivih in neslepečih stekel za naočnike. Slednje se mu je posrečilo priti stvari do jedra. Sestavi je naočnike, ki odgovarjajo vsem njegovim zahtevam. Izumitelj imenuje svojo iznajdbo Cuneslove naočnike. Rabi jo pa ne samo ljudem v vsakdanjem življenju, ampak tudi raziskovalcem, turistom, kolezarjem, tehnikom in vojakom, zaradi česar jim pripisujejo strokovnjaki poseben pomen.

Gospa županja in njen mož

V Koblencku na Češkem so izvolili občinski županjo nazemsko župana. Ta čast je zadelo Ano Kytko, ki je kandidirala na listi agrarne stranke. Izvoljena je bila soglasno, člani občinskega sveta pa so v zadnjem času vložili pritožbo zaradi njene izvolitve, in sicer zaradi tega, ker so se vršile vse seje občinskega sveta na domu Kytkove in ker se je v občinski zadeve vmešaval njen mož, čeprav ni bil ne občinski svetnik ne župan.

Zora voda

proti osivelosti las. Osivelci lasje dobijo prejšnje naravno barvo. Uporablja se že mnogo let in je tedaj zmogljiva preizkušena.

Navodila na steklenici. — Steklenica 35 Din. Poština posebej. Pošljita po povzetju

ZORA VODA — I. OREL

Zagreb, Pavla Radića ul. 32. 19

Vsak dan ena

Spremenjena situacija na neločljivem kolesu.

London — Capetown

Angleški pilot Young se poslavlja pred startom od svoje žene. Z letališča Hanworth pri Londonu je startalo prvo avtogirno letalo z letalcem Youngom za polet v južno Afriko.

Denar kot jed

Te dni je neki lyonski kavarnar izvršil samomor na ta način, da je pojedel toliko bankovcev, dokler se ni zadušil. Mož ni hotel svojim sorodnikom ničesar ostaviti. Ta nenavaden obred ni edini v človeški zgodovini, dasi je morda najdražji. Horace Walpole poroča o mladi dami, ki se je nekoč v neki družbi pritoževala nad pomanjkanjem denarja. Eden izmed kavalirjev ji je dal bankovec za 20 funtov. »Kaj bi z 20 funti?« je vzkliknila dama, položila bankovec med dva kosa kruha in vse skupaj pojedla.

Pot na rdeči prestol

Štefan Jaracz, eden največjih poljskih igralcev, je v Varšavi nedavno otvoril oder »Atheneum«. V tem gledališču se goji prvenstveno moderna drama. Občinstvo je »Atheneum« nenavadno naklonjeno. Predstave so dobro obiskane, izredno srednje roko pa je pokazal pri izbiri repertoarja Jaracz z uprizoritvijo reportažne drame »Car Ljening«. Spisal jo je Francoz Francois Porché.

Naslovna vloga, ki jo igra sam Jaracz, predstavlja še docela neznanega revolucionarja Uljanova-Ljeninga v pariski mansardi pred pisalo mizo, kjer se razgovarja z različni zastopniki svoje »domovine«. Po vrsti stopajo predenj velika knežinja, general, državnik, uradnik, učenjak, kmet, trgovec in delavec. Bistroumno pobija njih argumente in povabi slednjič k sebi veliko knežinjo in tekaža z Volge, ki ostaneta ob njegovih strani kot predstavitelja Rusije. Ostale postavbe izginjejo. V Ljeningovi sobici se zbero bodoči sovjetski mogotci. Nič ne pride ob napovedanem času, vhi zakasnijo. Ljening jih sprejme z besedami: »Predvsem je treba vsi današnji Rusiji iztebiti, da se ljudje navadijo točnosti.« V debati, ki se nato razvname, se razodene ruska mrav za borbo z nacili. Kolikor glav, toliko misli. Edino Ljening ve, kaj hoče.

1917 Ljening izve v Curihu, kamor se je bil medtem preselil, da se je car Nikolaj II. odpovedal prestolu. V zgornjem nadstropju gledališča vidimo prizore iz Petrograda, kjer se vrste napete epizode. Na spodnjem odru pa se razgovarjata Ljening in Trockij. Oba razpravljata, kako bi prišla po najkrajši poti v Rusijo. Ljening obupno zahteva: »Dajte mi letalo, letalo!«

Štofe za pomladanske

OBLEKE, apartne angleške in češke vzorce nudi v veliki izbiri najceneje trvdka.

Drago Sch w a b, Ljubljana

Španski menih na Poljskem

V Katolicah se trenutno mudi zaupnik iz Španije izgnanih redovnikov in se pogaja z lokalnimi oblastmi zaradi njih naselitve in nakupa starinskega gradu v Siemianowicah. Pogajanja se vrše za nakup gradu ali pa 99-letno najemniško dobo. Če bo pogodba sklenjena, se bodo izgnani redovniki takoj naselili v tem kraju.

Trockij ga pomiri z izjavo, da jima bo Nemčija dovolila prost prehod.

Tako prideta v Rusijo, kjer najmeta ob svojem prihodu vlado Kerenskoga. Na Ljeningovo glavo je razpisana nagrada. Smeje se maskira in si prilipi starčevsko brado in v tej maski zasleduje dogodke na ulici, ki jo pripravila Trockij za to, kar ima priti. Nekaj skupin na sceni pokaže, kako se razvijajo stvari v prilog boljševikom. Čete se vračajo s fronte — rdeča pšenica gre v klasje.

Ljening koraka nevzdržno k svojem smrti. Še preden se Rusija zave, ji vlada »rdeči čar«. Zaman skuša Marten, najbližji Ljeningov učenec, tip idealističnega revolucionarja, odvrti Ljeninga od krvavega režima. Martenovim prošnjam se Ljening smeje. Njegovo geslo je: »Rajši naj pade tisoč nedolžnih žrtev kakor omogočiti pobeg enemu samemu krivcu!« V nekem prizoru daje Ljening povelja, koga je treba justicirati. Tik za njim pa vstaja ogromen lik smrti. V ospredju stoji Marten, ki vidi, da je izdano njegovo življenje spriču početja boljševikov. Zato se obrača s studom od Ljeninga. Rdečemu carju pa še ni dovolj krvi: zahteva torej, da se morajo ogonobiti še beli gardisti. V Kremliju prisluškuje poročilom z bojišča. V teh urah groze spozna, da je Rusija ostala prav takšna, kakor je bila vedno. Celu ustrahovalna »Ohrana«, s katero so morali prestat boljševiki najhujšo bitko, je ostala. Ne sicer pod svojim imenom, pač pa v svojem bistvu: sprememila se je v Čeko. Ščavica zagomazi Ljeningu po hrbtu, ko sprevidi, da je pod nadzorstvom lastnega tajnika. Ko pride k njemu krvnik Džerdžinski in mu očita, da je odkril v njegovi pisarni mikrofone, ga zavrne Ljening: »Ostalo je pač vse pri starem.«

Michel Zévaco:

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

Tri kletvice, ki so se zile v eno. Klateži, ki so ostali kakor prikovan od začudenja, da jim je gospodar pobegnil, so z njimi dali duško nad svojim porazom, obžalovanjem in vznemirjenostjo. Escargasse se je prvi zavedel, dvignil roke, kakor bi klical zvezde za pričo, in odločno rekel:

»Naj se zgodi karkoli, vse smo storili, kar je bilo v naših močeh in ni ga, ki bi nam mogel kaj očitati!«

Druga dva sta pritrdila tem besedam. Vendar je bilo videti, da sta še zmerom vznemirjena.

»Fuj, človeška čreva,« ja zagodnjaj Escargasse. »Mislim, da je gospod Concini že prepričan, da smo ga pustili na cedilu!«

Naglo so šli, plazeč se ob hišah, najbrž zaradi stare navade. In med potjo, pazé na stražo, so se tiho pomenkovali:

»Sodim, da bo gospodu Jehanu žal, ker nas ni poslušal.«

»Nu, saj ni treba zmerom misliti najhujšega, Gringaille.«

»Dečko ima prav, Carcagne! V ulici Arbres - Sec je nekaj zalih deklet. Te ali one se še jaz ne bi branil.«

»Vem, Escargasse.«

»Nu, zakaj bi morala biti ravno Jehanova izvoljenka tista, ki se je vanjo zagledal Concini? To bi bil tako izreden slučaj, da skoraj ne morem vanj verjeti.«

»Saj sem tudi samemu sebi tako rekel!... Naj bo že karkoli, bomo že kako napravili. To vam pa rečem, da bi bil dosti bolj muren, če bi bil nas poglavar hotel poslušati.«

»Ko pa ni hotel!...«

»Da, kraljevska hči ni zanj preveč,« je pomoderoval Escargasse.

»Pri moji veri, če se je bo kdo poskušal lotiti, mu zarinem meč v vamp in mu dam čreva jesti.«

80

Nalik sencam so se plazili v noč. Vse je že spalo. Zavili so v ulico Saint-Honoré in stopili v Concinijevo palačo.

Sluge so jih takoj odvedli v tesen kabinet, kjer je sedel mlad mož, ki je kar drhtel od nestrpnosti.

Ko je prišla iz kraljčine sobe, je Leonora Galigai naletela na svojega moža, ki je čakal, da ga spuste k Mariji de Medicis.

Concini je bil srednje postave, toda lepe rasti. Njegovo čelo je bilo visoko, lične kosti so mu širile naprej, rdeče ustnice pa so zakrivali zavijani brki. Kakor pri njegovi ženi so bile tudi pri njem posebnost oči, žgoče, zdaj divje, zdaj mehke. Gibki obraz si je umel nadeti vselej krinko, ki si jo je želel. Zmerom je nosil glavo pokoncu. V svoji dragoceni obleki je bil veličasten, res lep in do skrajnosti eleganten.

Ko ga je Leonora zagledala, je uprla vanj svoj ljubezni poln pogled. On pa se je komaj ozrl nanjo. Potem se ji je priklonil in tiho rekel:

»Leonora, mladi mož je prišel. Po vašem naročilu sem se ognil sestanku z njim in zdaj me čaka.«

Leonora je vzdihnila, toda le svetlikanje njenih zrenic je izdajalo, da jo nekaj vznemirja. Mirno je odgovorila:

»Dovolj vzrokov sem imela za to, Concino mlo.«

»Povejte mi, ali mislite imeti dolgo opravka z njim. Jaz bi ga prav danes potreboval.«

S hladnim nasmeškom je odvrnila:

»Bojim se, da se ga ne boste mogli več posluževati. Če ga jutri ne vidite, bi delala, da se ne vrne več. Rešeni boste tega lopova, ki vas je njegova nadutost že tako dolgo dražila.«

Concini je obraz preletel zaničljiv nasmešek.

»Hudiča!« je odvrnil. »Kakšno težko nalogo ste mu dali?«

Leonora je pogledala proti kraljičini vratom, potem pa je šepnila:

»Ona se je naposled odločila!... Nocoj se bo zgodilo!...«

Concini je prebledel. Podzvestno si je segel z roko v lase in prestrašeno pogledal okoli sebe.

Bila sta sama v predsobju.

Katarina Salvagia, ki je bila z dušo in telesom vdana svoji kraljici, je Concinija že čakala.

Leonora je to dobro vedela. Vedela pa je tudi, kako široko je razpletena mreža vohunstva na dvoru. Sklonila se je k njemu in mu šepnila na uho:

»Pazi, Concinetto!... Smej se... Morda naju opazujejo.«

Concini se je naglo zbral. Šaljivo se je nasmehnil, kakor bi govorila samo o domačih vsakdanjostih, in zamrmral:

»Jehan Hrabremu si naročila?«

»Da!... In prav zato sem vam svetovala, da potrpite.«

»Razumem... Ali se morda bojite?...«

»Ne bojim se. Vse sem ukrenila, kar je bilo treba.«

Concini ji je pomolil roko. Tada je prebledela in zajecjala:

»Čaka vas... Pojdite... Pazite, da jo omamite... Ne sme se premisliti!...«

»Bodite mirni! Naredil bom, da bo vse prav.«

Te besede je izrekel iz prepričanja, vendar je bilo v njegovem glasu nekaj utrujenosti in skrbí. Bilo je videti, da je sestanek, ki ga kraljica pričakuje s tako nestrpnostjo in hrepenenjem po ljubezni, zanj naporna tlaka.

Leonora ga je predobro poznala, da ne bi tega opazila. In prav zato je bila nemirna. Bala se je, da ne bi Concini slabo igral... Vroče ga je pogledala in preprosto rekla:

»Nocoj spim v Louvru, ker imam službo.«

Concini jo se zadovoljno zasvetile oči. Nasmehnil se je in dejal:

»Jaz pojdem domov. Morda mi bo prav hodilo, če bom lahko dokazal, da sem spal v svoji postelji.«

»Morda imate prav,« je pomislila in namršila obrvi.

Concini se je oddahnil. Ona pa je med tem mislila:

»Vesel je, da bo lahko ponoči delal, kar bo hotel! Pojdi, Concino, pojdi!... Teci na ljubezenski sestanek!... Saj bom izvedela, kje si bil!...«

Na glas pa je samo suho odvrnila:

»Na vsak način bodite ponoči doma!«

ZAHVALA

Ob prebrdki izgubi našega srčno ljubljenega soproga, očeta, brata, strica in svaka, gospoda

MATEVŽA HRIBARJA

krojaškega mojstra in hišnega posestnika

izrekamo teni potom vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in darovali krasno cvetje ter nas tolažili v težkih urah, našo najiskrenejšo zahvalo.

Posebna zahvala gg. zdravnikom za požrtvovalni trud, č. duhovščini za tolažbo, nadalje blejskemu Sokolu, pevcem in gasilcem, kakor tudi pokojnikovim stanovskim tovarišem krojačem.

Še enkrat prisrčno zahvala vsem!

Na Bledu, dne 30. aprila 1932.

ZALUJOČI OSTALI

Moški, POZOR!

Spolno slabost

odstranite s seboj neškodljivega sredstva za okrepitev »Le Eros«. Deluje v vsaki človeški krvi s presenetljivim uspehom. Vdružuje seksualno moč do globoke starosti. Na izsoje priznanj. — Cena 60 Din. močnejša 100 Din.

Havelkova ordinacijski laboratorij

Post. škat. št. 17, CSR. Praha - Husa, Boletichova ul. 10/A. J. 5445.

TU JE VESELJE ZA VAS

IN VAŠO FAMILIJO!

Direktno IZ TOVARNE oz. skladišča dobite res dober instrument tako po ceni kakor pri nas:

VIOLINE od Din. 68. TAMBURIKE od Din. 89.

GITARE - 165. TROMBE - 470.

Ročne harmonike - 69.

NAŠA SPECIALITETA:

KROMATičNE HARMONIKE, HARMONIKE GITARE, SAKSOFONI.

Zahtevajte brezplačni CENIK

S KOTIZKO, KAKO POSTANEM GOSPODIN MEINEL & HEROLD

STROVARNI GLAZBIL IN HARMONIK

PRODAJNA PODRUŽNICA MARIBOR št. 101

Ženske + ne togujte

ako vam izostane perioda! Ne tmejte strahu! Pišite nam samo in mi vam pošljemo od tisoč dam stalno s veseljem in sigurnostjo uporabljani

PERIODOL

In tekom ene ure boste rešeni vseh skrbi in strahu! Nikako razočaranje — zjamčena pomoč — kot mnogi tisoči drugih dam, boste tudi vi zadovoljni. Overovljeno in zjamčeno neškodljivo nikdar odpovedujoče sredstvo za 90 Din, za močne nature in v zastarelih slučajih močnejši periodol za 150 in 180 Din. Uspeh zjamčen, sicer vrnemo denar. Izključna razpošiljatev po laboratoriju

W. H. OLXVIDT, Praga-Vrsovice XIII., Ruska 12, V.-I. Pošt. pred. 12 103

SLADKORNOBOLNI!

Kako se sladkor odpravi, kako se zopet postane delazmožen in življenja vesel, tudi brez nadležne diete, vam pove pojasnjujoče pismo št. 3 o novih potih zdravljenja z navdušenim priznanji tu in inozemstva o presenetljivih uspehih brez diete. Dopisovanje nemško. Dr. med. Jordan, G. m. & H., Kassel 332, Nemčija. 3716

Ada Othofer učiteljica

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 1. maja 1932 ob 1/4 4. uri popoldne iz mrtvaške veže, Stara pot št. 2, na pokopališče k Sv. Križu.

Zagorje — Toplice — Ljubljana, dne 30. aprila 1932.

5132 ZALUJOČI OSTALI.

Občina Ljubljana. Mesto: pogrebni zavod

Zastonj

se poskuša z reklamo pobiti vrednost neporušnih gumastih podpetnikov znamke

REKORD

Nemogoče je z lažno reklamo izpodbiti dobro mišljenje o gumi-peti znamke

REKORD

ker je dobro poznan gumasti podpetnik znamke

REKORD

S svojo dobro kakovostjo si dela stvarno reklamo.

5079

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom prerane izgube našega srčno ljubljenega soproga, očeta, sina, brata, strica in svaka, gospoda

Ivana Mihelčiča

elektroteh. podjetnika, posestnika, občinskega svetnika itd.

kakor za poklonjene krasne vence in cvetje se tem potom vsem najiskrenejše zahvaljujemo.

Posebna zahvala smo dolžni č. duhovščini, gg. zdravnikom, gosp. županu dr. Dinko Pucu in vsemu občinskemu svetu ljubljanskemu, posebej še gg. dr. O. Fettichu in dr. M. Subicu, nadalje g. senatorju dr. V. Rožiču, Društvu jugoslov. obrtnikov za dravsko banovino v Ljubljani, Obrtniškemu društvu v Ljubljani, Zvezi obrtnih zadrug, Zadrugi koncesijoniranih elektrotehnikov, Zanatski banki, srbskemu in hrvatskemu obrtništvu, zastopnikom raznih zbornic, korporacij, društev in organizacij, Sokolu IL, gg. pevcem za ganljivo žalno petje, govorniku g. predsedniku Pičmanu za tolažilne poslovilne besede ob odprtem grobu ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so dragega nam pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti. Vsem in vsakemu posebe naša iskreno občutena zahvala.

Maša zadušnica se bo darovala v nedeljek, dne 2. maja t. l. ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi v Trnovem.

V Ljubljani, dne 1. maja 1932.

5133

ZALUJOČI OSTALI.

ZAVOD ZA KOSMETIKO

V LJUBLJANI, GLEDALISKA 8

zaradi selitve

5141

začasno ne sprejema

poseta cenjenih dam. Novi naslov objavimo pravočasno po časopisih.

Znižane cene!

nogavice, rokavice, moško in damsko perilo nudi izredno ugodno

Ferdo Kobald

Miklošičeva cesta (Palača Grafike) 5008

PREPRICAJTE SE!

NAZNANILO

OTVORILI smo danes stalno RAZSTAVO UMETNEGA in NAVADNEGA POHISTVA V LJUBLJANI, VEGOVA ULICA 10 ter se priporočamo za vsa v to stroko spadajoča dela po lastnih in arhitektonskih načrtih po najnižjih cenah.

Gospodarska zadruga mizarških mojstrov v Ljubljani 5134

UGODNA PRILIKA!

Trgovske hiše v Mariboru na najbolj prometni cesti, ki reprezentira vrednost Din 1.500.000, proda lastnik radi odplačila intabul. bančnega dolga, polovico posestva za Din 550.000, eventualno da lokal takoj na razpolago. Ponudbe na oglašni oddelk »Jutra« pod »Günstige Anlage des Kapitals 550«. 5116

ŽENE, nič strahu! Pomoč

pri motnjah in izostanku mesečnega perila vam v teku ene ure prinese samo »Vigie dr. Heryja«. »Vigie« učinkuje zjamčeno pri vsaki ženi tudi v zastarelih in težkih primerih. Že tisoč žensk so ga uporabljali z uspehom in vselej jim je vrnil mir in veselje do življenja. Uspeh zjamčen brez prekidne poklicne posla. Zdravju ne škoduje. Samo temu sredstvu se boste lahko zahvalili za svoj mir. Ne hvalimo preko mere; poklonite nam svoje zaupanje, da vam vrnemo mir. Strojnikovski so ga nazvali edino uteho žene. Pozor! Samo »Vigie dr. Heryja!« Cena Din 70.—, močnejši Din 180.—, posebno močan za zastarele motnje in krepak telesni ustroj Din 200.— in Din 250.—. Uspeh zjamčen, sicer se znesek vrne! Na tisoče zahval za gotov in hiter uspeh. Sredstvo ne odreže niti v najtežjih primerih, deluje naravnost čudežno. Diskretno po pošti za vnaprej poslani znesek (v pisnu) ga razpošilja samo:

Strokovni ordinacijski laboratorij AIDE HAVELKA Praga-Vinohrady, Slezska 116 — odd. O. Poštni predal 28, Češkoslovaška. Strokovni sveti brezplačno!

Ljubi starši!

Vsi otroci Vas lepo prosimo, pišite se danes trg. domu Sternecki po novo, veliko kolekcijo raznega manufakturnega blaga, ker tam se dobi za mal denar veliko dobrega, sepega in močnega blaga za stroške kakor tudi za moške in ženske oblike. V kolekciji se nahaja čez tisoč samih novih vzorcev in lahko doma izbirate mirno brez prodajalčevega vpliva.

Trgovski dom Sternecki, Celie št. 20

VZORCI IN CENIK ZASTONJ!

Posetite

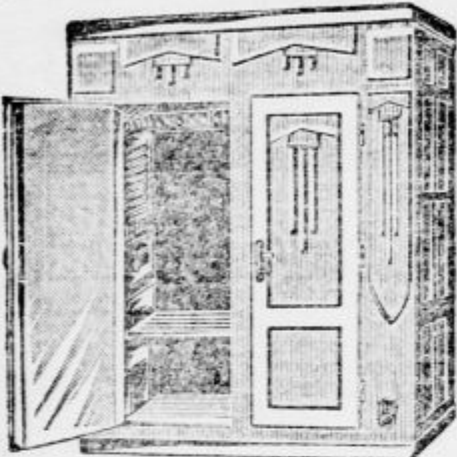
BUDIMPEŠKI MEDNARODNI SEJEM

PREKO 1000 RAZSTAVLJALCEV. 7. — 16. maja.
200 strok: tekstilije, železnina, stroji, pohištvo, stavbne potrebščine, življenjske potrebščine, sport in tujski promet. RAZSTAVA umetne obrti in hišne industrije. — RADIO - obveščevalna služba.

POTNE OLAJŠAVE:

veljajo za vse, ki žele med 3. in 15. majem potovati v Budimpešto.
50 % v Madžarski, za pot na sejem kakor tudi za povratek, v Jugoslaviji za povratno vožnjo. 33 % za tri nadaljnje vožnje v madžarske province.
(Vizum naknadno za 3 pengő v Budimpešti.)

Vizum nepotreben. — Legitimacije in informacije pri:
Beograd: Centralno zastupstvo za Jugoslaviju; Putnički ured madžarskega trgovačnega zastupstva, Beograd, Palata Akademije, Jakiševa ulica 2. 4710

Ne potrebujemo dragega inozemskega blaga.
Naša avtomatsko-električna omara za hlajenje sistem »LINDE«

brez vode in amonijaka, je nenadkrlijava. Amortizacija v 2 do 3 letin, ker rabi minimalno količino toka. V pogonu je v vseh krajih države. Poceni jih izdelujejo in dobavljajo.

BRACA GOLDNER, Subotica
tovarna omara za led, lesene opece in kovinske rebe.

NOTAR

Dr. Krevl Josip

V LJUBLJANI

Je preselil svojo notarsko pisarno s 1. majem t. l. iz Tavčarjeve ulice šte. 6 5094

V DALMATINOVO ULICO ŠTEV. 3.

Obupane ženske!

NE BOJTE SE, CE IZOSTANE MENSTRUACIJA!

Pomoč

Havelkova ordinacijski laboratorij

Praha-Nusle, Boletěchova ul. 10. J. 54. Pošt. skrbnik 17. CSR.

Za Kanado in Ameriko

Največji in najhitrejši parobrodi in lastna železniška zveza.
Iz Cherbourga samo 3 1/2 dni na odprtem morju z velikim, brzim in novim parnikom

Empress of Britain, 42.500 ton, ki drži rekord najhitrejšje vožnje od kopnega do kopnega v 4 dneh 9 urah in 17 min. in ima zvezo za

Quebec v 4 dneh in 18 urah
Montreal v 5 dneh
Toronto v 5 dneh in 6 urah
Detroit v 5 dneh in 11 urah
Chicago v 5 dneh in 17 urah

Vsa pojasnila daje takoj brezplačno
MATKO JEVAK
LJUBLJANA, Kolodvorska 30
Telefon 21-17 Brzjavni: Levante 4025

PREVOZNE CENE ZNATNO ZNIZANE

TEKSTILNIM FABRIKAMA

Jedna strana finansijska grupa želi, da kupi jednu tekstilno fabriku v Jugoslaviji, koja je u pogonu sa celim uredjajem ili samo zgradom.

Planove sa svima ostalim iscrpnim podatcima i uslovima poslati na adresu A. H. Levy, Beograd, poštanski pretinac 133. 4912

ZAŠT. MARKA

„MAJA“ opanke so dosegle najvišje uspehe, ker so zelo priljubljene pri ženskem svetu. Nje zahteva in nosi rada vsaka žena, ki želi biti v poletni dobi lahka v nogah a vendar tudi elegantna. Zato zahtevajte tudi vi od svojega trgovca, da vam pokaže opanke „MAJA“. — Tovarna: Pančevo, Cara Dušana 5032

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozil, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. Ceniki franko.

LEPO OPRISJE

dosežete s preprostim »JOLIFEMME« prof. dr. med. Biera. Preparat je naraven, s sanjnim uporabljanjem.

PRI NERAZVITIH OPRISJIH
t. j. v razvoju nastalih in upadlih preb. povzročeni po oslabljenju vsaj bolezen ali dojenja. dosežete se v 4-6 tednih njih popolno in normalno obliko, ne da pri tem ojačate telo in boka. Uporab se pokaže le po prvi uporabi. Garancija Din 135.—

PRI UPADLEM, NEHEM OPRISJU
dosežete s preprostim »Juno« se v nekaj tednih prvo-tno elastičnost in čvrstost. Preparat sta priznane ocenila in priporočila dr. med. Funke in dr. med. H. Majer. Dr. med. Funke piše: »Vaš »Juno« je za jačanje ženskih prs. Garancija Din 70.—

SCHRÖDER-SCHENKE

dopo za Jugoslavijo samo »OMNIA«, odd. 1-3, Zagreb, Draškovičeva 21. Zahtevajte brezplačni ilustrirani cenik!

MESTNI TESARSKI MOJSTER

JOSIP KREGAR

Ljubljana, Kodeljevo štev. 19

se priporoča cenjenemu občinstvu za naročila tesarskih del, kakor: modernih lesenih hiš, raznih ostrešij, lesenih stopnic in vseh v to stroko spadajočih del po lastnih kakor tudi po podanih načrtih. 189

DIESEL-ovi MOTORJI GANZ

za obrt, električne centrale, ladje in avtobuse od 8 KS naprej. Največja ekonomičnost, precizno delovanje, solidna konstrukcija. Reference na razpolago.

JUGOSLAVENSKO GANZ D. D., ZAGREB, Draškovičeva ulica 27
Telefon 55-87 5091

Izšla je interesantna in velepučna razprava

„Naše spolno življenje in z njim spolne bolezni“.

Pošilja se diskretno po pošti. Če pošljete v pisnu 10 Din in 5 Din v znakah, se vam pošlje franko. Vaš naslov. Po povzetju 5 Din več. 3689

»AMBERO«, Ljubljana, poštni predal šte. 74.

Tovarna POHIŠTVA

I. I. NAGLAS, Turjaški trg št. 6

priporoča svoje veliko zalogo vsakovrstnega pohištva po najnižjih cenah.

MIZARSKI MOJSTER

za stavbe in pohištvo, samo prvo-vrstna moč, sigurn in samostojen kalkulacant

DOBI MESTO.

Ponudbe na Ivan Hartl, Zagreb, I. pošt. pret. 190. 5095

KALEFLUID

fiziološki ekstrakt iz življenjetvorne žleze močne in zdrave živali Kalefluid jaci živčni sistem in krepi organizem. Uporablja se pri izmučenosti, pri oslabljenju živcev, pri polni nevrasteniji. Kalefluid se prodaja v lekarnah in drogerijah. Brezplačno pošljem detajlno literaturo. Zahtevajte jo od: Beograd, Kralja Milana 15, Miloš Marković. 5105

Odobreno od ministrstva socialne politike in narodnega zdravlja S. br. 5900 od 28. III. 1932.

Telefon 2059

PREMOG suha drva

POGAČNIK

Bohorčeva ulica št. 5

Izletnikom na Vrhniko

soljskim izletnikom ter cenj. domačemu občinstvu se priporoča, da obiščejo

Močilnik ob izviru Ljubljanice.

Okrepčevalnica odprta vsak dan. 5090

SODE

vseh vrst za vino, žganje, mast, med, zelje, kakor tudi za barve in kolomaz, različno posodo kadi, čebre, škafe in drugo leseno posodo, priporoča za izdelovanje po najnižjih cenah.

SODARSKA ZADRUGA NA ČEŠNJICI
pošta Železniki. 4985

Salon damskih klobukov

V. Götzl

Gledališka ulica 8, vhod iz Aleksandrove c.

PRIPOROČA ZADNJE NOVOSTI

VSAKOVRSNIH SLAMNIKOV PO

NAJNIZJIH CENAH. ŽALNI KLO-

BUKI VEDNO V ZALOGLI POPRA-

VILA SE SPREJEMAJO.

5069

Hiša

Izven mest. trošarinske meje z velikimi prostori za delav-

nice, z globoko kletjo, elektriko, vodovodom in plinom v

hiši, pripravna za tovarna ali vinsko trgovino, napredaj.

Reflektanti naj se javijo na oglasni oddelk »Jutra« pod

šifro »1.000.000.—«. 5038

OTVORITEV NOVE TRGOVINE v VOJNIKU

Naznanjava, da sva s 1. majem otvorila trgovino mešanega blaga, v hiši ge. Vrečo v Vojniku. Trgovino sva založila s popolnoma svežim blagom dobrih kakovosti in po zmernih cenah. Postrežba bo solidna!

Za prijazen obisk se cenj. občinstvu priporočava!

5021

HOHNJEC & ROJNIK.

TRSTJE ZA STROPE

naročate le pri domači tvornici, katera EDINA izdeluje to blago

iz najboljšega materiala in prodaja najceneje

Jos. R. PUH, Ljubljana, Gradaška ul. št. 22, tel. 2513

INDUSTRIJALCI!

VASO POTREBO V GUMASTIH PREDMETIH V CELOTI POKRITI V POPOLNO ZADOVOLJSTVO IN Z GARANCIJO je edino SPOSOBNA

PRVA JUGOSLOVENSKA TVORNICNA GUME

REKORD

JOSIP G. CULJKOVIC, LESKOVAO

5083

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Kam se gremo zdraviti, okrepiti in na oddih?

Pojmo v naš stari in priljubljeni turistični center mednarodne publike:

zdravilišče Rogaško Slatino

katere nadmorska višina znaša 288 m, a podnebje je subalpsko in milo.

Zdravilna mineralna voda »Tempel«, »Styria« in »Donat« s indicacijo za zdravljenje želodca, črevesja, jeter, obtoka in bolezni krvi, ledvic, mehurja in živčnih bolezni itd. — Normalni kurz v kopališču: 3 tedne. A pred in po tem kurzu pijmo njeno vodo doma!

Moderna hidro-elektro- in mehano-terapija. — Röntgen. Prvovrstno urejen kemijski analitični laboratorij. — Zdravniški specialisti. — Kopališčna godba. Radio. — Vse vrste razvedril. — Družabni izleti itd. Sezona: od 1. maja do 1. oktobra. Glavna sezona od 16. junija do 31. avgusta. Izven glavne sezone je najprikladnejši obisk kopališča radi udobnosti, nizkih cen in posebnih popustov. 170

Pavšalni aranžmaji popolne oskrbe vključno z zdravljenjem. Otašave za neizmivite! Zveze: po železnici via Zagreb-Zabok ali via Grobelno. Za povratek popust v ceni karte. Zahtevajte prospekte!

Štev. 731.

Razglas

V zapuščino po Mihaelu Gorsetu, bivšem posestniku v Toplicah šte. 43, spadajoče premoženje in nepremičnina vložna šte. 65 k. o. Toplice se bodo prodajale na prostovoljni javni dražbi po predlogu g. Petjaka Adolfa, posestnika in župana v Toplicah, kakor pooblaščenca dedičev dne 8. maja tega leta, ob 14 uri na licu mesta v Toplicah šte. 43.

Natančnejši pogoji so razvidni in interesantom na vpogled v notarski pisarni Matije Marinčeka v Novem mestu.

Hiša je pripravna za obrtnika ali trgovca.

V Novem mestu, dne 25. aprila 1932.

MATIJA MARINČEK,
notar, kakor sodni poverjenik.

5044

PERJE

kekešje, purje, gosje, naravno in s strojem čiščene, dobavlja v vsaki množini

E. VAJDA, ČAKOVEC

Telefon številka
59, 4, 3, 60